

Nacionalna agencija Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu

**Analiza kakovosti v slovenskem visokem in višjem
šolstvu od 2018 do 2022**

December 2025

Avtorji

Prevod

Polona Glavan

Lektura

Mag. Julija Uršič

Oblikovanje metodološkega okvira in anket

Dr. Jernej Širok

Zbiranje in analiza podatkov iz poročil o zunanjih evalvacijah in samoevalvacijskih poročilih

Filip Draženović, Anej Irgolič, Andrej Krček, Maja Milas, Martina Mravlja, dr. Jernej Širok, dr. Matjaž Štuhec.

Izdala

Nacionalna agencija Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu (NAKVIS)

Za NAKVIS

Dr. Franci Demšar

Ljubljana 2025

Svet Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu se je seznanil s sistemsko analizo.

KAZALO VSEBINE

Uvod	5
1 Slovensko visoko in višje šolstvo od leta 2018 do leta 2022	6
2 Metodološki okvir za pripravo sistemske analize	9
2.1 Analiza poročil skupin strokovnjakov	9
2.2 Analiza samoevalvacijskih poročil	10
3 ANALIZA POROČIL STROKOVNJAKOV O ZUNANJI EVALVACIJI VISOKOŠOLSКИH ZAVODOV	11
3.1 Pregled in ocena kazalnikov kakovosti visokošolskih zavodov	11
3.2 Primerjava s prejšnjim obdobjem	20
3.3 Ključni poudarki in splošne ugotovitve analize poročil strokovnjakov v postopkih podaljšanja akreditacije visokošolskih zavodov	21
3.4 Povzetek analize poročil strokovnjakov o akreditaciji in zunanji evalvaciji študijskih programov ..	22
4 ANALIZA POROČIL O AKREDITACIJI IN EVALVACIJI ŠTUDIJSКИH PROGRAMOV	23
4.1 Pregled in ocena kazalnikov kakovosti: Akreditacije študijskih programov	23
4.2 Analiza poročil o zunanji evalvaciji študijskih programov	25
4.3 Povzetek analize poročil o akreditaciji in zunanji evalvaciji študijskih programov	35
4.4 Ključni poudarki in splošne ugotovitve analize poročil o kakovosti študijskih programov	37
5 ANALIZA POROČIL STROKOVNJAKOV O ZUNANJI EVALVACIJI VIŠJИH STROKOVNIH ŠOL	38
5.1 Pregled in ocena kazalnikov kakovosti višjih strokovnih šol	38
5.2 Primerjava s prejšnjim obdobjem	46
5.3 Povzetek analize poročil evalvacij višjih strokovnih šol	46
5.4 Ključni poudarki in splošne ugotovitve evalvacij višjih strokovnih šol	47
6 ANALIZA SAMOEVALVACIJSКИH POROČIL VISOKOŠOLSКИH ZAVODOV	48
6.1 Pregled in ocena kazalnikov kakovosti visokošolskih zavodov	48
6.2 Javni visokošolski zavodi	55
6.3 Samostojni visokošolski zavodi	56
6.4 Povzetki in ugotovitve analize samoevalvacijskih poročil visokošolskih zavodov	57
6.5 Ključni poudarki in splošne ugotovitve analize samoevalvacijskih poročil visokošolskih zavodov	59
7 ANALIZA SAMOEVALVACIJSКИH POROČIL VIŠJИH STROKOVNIH ŠOL	60
7.1 Pregled in ocena kazalnikov kakovosti višjih strokovnih šol	60
7.2 Primerjava s prejšnjim obdobjem	66

7.3 Ugotovitve in povzetek analize samoevalvacijskih poročil višjih strokovnih šol.....	67
7.4 Ključni poudarki in splošne ugotovitve analize samoevalvacijskih poročil višjih strokovnih šol.....	69
ZAKLJUČEK IN PRIPOROČILA.....	70
VIRI IN LITERATURA	73

Uvod

Nacionalna agencija Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu (v nadaljevanju: agencija oziroma NAKVIS) v okviru svojih dejavnosti pripravlja analize kakovosti slovenskega visokega in višjega šolstva oziroma tako imenovane sistemske analize. Tokratna je tretja zapovrstjo. Dokument nudi vpogled v rezultate postopkov podaljšanja akreditacije visokošolskih zavodov, akreditacije in evalvacije študijskih programov in zunanje evalvacije višjih strokovnih šol ter izsledke samoevalvacijskih poročil visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol. Osredotoča se na prepoznavanje dobrih praks ter področij, kjer je še prostor za manjše izboljšave, in tistih, kjer so potrebne večje spremembe.

Agencija je sistemske analize zasnovala na pobudo različnih visokošolskih deležnikov, ki so izrazili potrebo po celovitejšem spremljanju stanja in trendov v slovenskem visokem in višjem šolstvu, pa tudi zaradi lastnih potreb po spremljanju kakovosti visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol. Sistemska analiza omogoča celovit, sistemski vpogled v kakovost visokega in višjega šolstva, visokošolskim zavodom in višjim strokovnim šolam pa hkrati ponuja tudi individualni vpogled v analizo, s čimer lahko pridobijo povratne informacije, pomembne za lastni razvoj.

V prvem poglavju je predstavljen pregled študijskih programov, visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol, vključno s podeljenimi akreditacijami ter priporočili in mnenji Sveta Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu (v nadaljevanju: svet agencije). Naslednja poglavja analizirajo končna akreditacijska/evalvacijska poročila skupin strokovnjakov v postopkih prvih akreditacij in podaljšanj akreditacij visokošolskih zavodov, akreditacij in zunanjih evalvacij študijskih programov ter zunanjih evalvacij višjih strokovnih šol. Analiza vključuje tudi pregled samoevalvacijskih poročil visokošolskih in višješolskih zavodov.

Raziskovalna metodologija temelji na anketah z vprašanji zaprtega tipa, kar omogoča strukturirano analizo izsledkov poročil skupin strokovnjakov in samoevalvacijskih poročil. Vsebina posameznih poglavij je večinoma oblikovana po Merilih za akreditacijo in zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov (Uradni list RS, št. 42/17, 14/19, 3/20, 78/20, 82/20 – popr. in 44/21; v nadaljevanju: Merila za akreditacijo) in Merilih za zunanjo evalvacijo višjih strokovnih šol (Uradni list RS, št. 21/18 in 69/18, v nadaljevanju: Merila za evalvacijo), veljavnih med letoma 2018 in 2022, torej v obdobju, ki ga zajema analiza. Upoštevamo naslednja področja presoje, ki so razdeljena na posamezne kazalnike kakovosti: (1) vpetost v okolje, (2) delovanje visokošolskega zavoda, (3) kadre, (4) študente, (5) materialne pogoje in (6) zagotavljanje kakovosti, v primeru visokošolskih zavodov in njihovih študijskih programov pa še (7) organizacija in izvajanje študija. Analiza temelji tudi na določilih Zakona o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 32/12-UPB7, 40/12-ZUJF, 57/12-ZPCP-2D, 109/12, 85/14, 75/16, 61/17 ZUPŠ, 65/17, 175/20 – ZIUOPDVE, 57/21 – odl. US, 54/22 – ZUPŠ-1, 100/22 – ZSZUN in 102/23; v nadaljevanju: ZViS), ki se nanašajo na področja iz Meril za akreditacijo.

Pri izvedbi analize smo se zaradi obsežnosti gradiva in velikega števila poročil osredotočili na zaključne ugotovitve poročil skupin strokovnjakov, ki povzemajo njihova ključna spoznanja, namesto celotnih poročil. Pri tem smo se držali metodologije, ki je omogočila presojo nekaterih izbranih področij na podlagi meril, veljavnih v času presoje v posameznih postopkih, in s tem primerljivost rezultatov analize poročil iz različnih obdobj.

Dokument v zaključku ponudi povzetek ugotovitev in pogled na prihodnje izzive pri zagotavljanju in izboljševanju kakovosti visokošolskega in višješolskega izobraževanja v Republiki Sloveniji.

1 Slovensko visoko in višje šolstvo od leta 2018 do leta 2022

Zadnja sistemska analiza področja kakovosti slovenskega visokega in višjega šolstva je obsegala izsledke akreditacijskih in evalvacijskih postopkov v obdobju 2014–2017.¹ Osrednja dejavnost agencije je tudi po tem obdobju, ob upoštevanju veljavne zakonodaje, še vedno povezana s kakovostnim vodenjem akreditacijskih in evalvacijskih postopkov, ki so naslednji:

- *Akreditacija študijskih programov*; v postopku se presoja, ali so v predlogu študijskega programa izpolnjeni standardi kakovosti, ki so določeni za akreditacijo študijskega programa. Ključna področja presoje so sestava in vsebina kot tudi zasnova izvajanja študijskega programa. Akreditacija se študijskemu programu podeli za nedoločen čas ali pa se vloga za akreditacijo zavrne.
- *Vzorčna evalvacija*; v postopku se presoja, ali akreditirani študijski programi izpolnjujejo standarde kakovosti, ki so določeni za zunanjo evalvacijo študijskega programa. Presoja se spreminjanje in posodabljanje študijskega programa, njegovo izvajanje ter sistem kakovosti visokošolskega zavoda v delu, ki se nanaša na zagotavljanje in izboljševanje kakovosti študijskega programa (samoevalvacije). Temelj za presojo je samoevalvacijsko poročilo. Zunanja evalvacija študijskega programa se izvaja v okviru podaljšanja akreditacije visokošolskega zavoda, kot izredna evalvacija študijskega programa ali kot evalvacija vzorca študijskih programov.
- *Prva akreditacija visokošolskega zavoda*; v postopku se presoja, ali visokošolski zavodi v postopku izpolnjujejo pogoje in standarde kakovosti, ki so določeni za akreditacijo visokošolskega zavoda. Ključna področja presoje so delovanje visokošolskega zavoda, kadri in materialne razmere. Akreditacija se visokošolskemu zavodu podeli za obdobje petih let ali pa se vloga za akreditacijo zavrne.
- *Podaljšanje akreditacije visokošolskega zavoda*; v postopku se presoja, ali akreditirani visokošolski zavodi izpolnjujejo standarde kakovosti, ki so predvideni za zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov. Postopek za podaljšanje akreditacije visokošolskega zavoda se izvaja z zunanjo evalvacijo in konča z odločitvijo o podaljšanju akreditacije. Zunanja evalvacija je postopek celostne presoje delovanja visokošolskega zavoda v obdobju od zadnje akreditacije. Presojajo se napredek in razvoj v obdobju od zadnje akreditacije na vseh področjih presoje, še posebej pa notranji sistem kakovosti visokošolskega zavoda. Temelj za presojo je samoevalvacijsko poročilo, ki mora vsebovati evalvacijo celotne dejavnosti ter evalvacijo izvajanja in spreminjanja študijskih programov. V postopku podaljšanja akreditacije visokošolskega zavoda se akreditacija visokošolskemu zavodu podaljša za obdobje petih let, za krajše obdobje (ne več kot treh let) ali pa se ne podaljša.
- *Preoblikovanje visokošolskega zavoda*; preoblikovanje v drugo vrsto visokošolskega zavoda se obravnava v skladu z merili za podaljšanje akreditacije visokošolskega zavoda. Lahko gre za preoblikovanje visokošolskega zavoda v fakulteto ali univerzo.
- *Zunanja evalvacija višje strokovne šole*; v postopku se presoja doseganje standardov kakovosti višjih strokovnih šol v skladu z Merili za zunanjo evalvacijo višjih strokovnih šol. Delo skupine strokovnjakov je podobno kot pri podaljšanju akreditacije visokošolskega zavoda, prav tako tudi postopek do izdaje končnega evalvacijskega poročila. Področja presoje so enaka, vendar mora skupina strokovnjakov upoštevati posebnosti višje strokovne šole. Agencija sprejme mnenje, ali višja strokovna šola izpolnjuje standarde kakovosti. O akreditaciji odloča ministrstvo, pristojno za višje strokovno izobraževanje.

Na področju delovanja agencije od leta 2018 ni bilo bistvenih sprememb. Zadnja večja sistemska sprememba, ki je vplivala na delovanje agencije, je bila leta 2016 sprejet prehod iz programske v institucionalno evalvacijo. Namesto dotedanjih postopkov podaljšanja

---

¹ Kakovost v slovenskem visokem in višjem šolstvu v obdobju od 2014 do 2017, Ljubljana 2018.
<https://www.nakvis.si/wp-content/uploads/2018/02/Sistemska-analiza-2014-2017-SLO-prevod.pdf>.

akreditacije študijskih programov je Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o visokem šolstvu (Uradni list RS, št.75/2016; v nadaljevanju: ZViS-K) določil, da agencija evalvacijo študijskih programov izvaja v okviru postopka podaljšanja akreditacij visokošolskih zavodov, z izrednimi evalvacijami študijskih programov in z novo vrsto postopka – vzorčno evalvacijo študijskih programov. Agencija tako od leta 2017 ne vodi več postopkov podaljšanja akreditacije študijskih programov, ampak le akreditacij, pri čemer lahko svet agencije bodisi podeli akreditacijo za nedoločen čas bodisi je ne podeli.

Določbe ZViS-K predvidevajo, da agencija vsako leto evalvira najmanj 2 % akreditiranih študijskih programov, ki se v tem letu izvajajo na visokošolskih zavodih v Republiki Sloveniji, kar agencija izvaja v okviru vzorca evalvacij študijskih programov, ki ga določi svet agencije. Postopek evalvacije vzorca študijskih programov ima drugačno naravo kot ostali postopki agencije, saj je namenjen svetovanju visokošolskim zavodom pri razvijanju sameevalvacije in izboljševanju kakovosti študijskih programov.

V obdobju, ki ga zajema ta sistemska analiza, se je slovensko terciarno izobraževanje soočalo z različnimi izzivi in priložnostmi, med katerimi je imela posebno težo pandemija covid-19, saj je pomembno vplivala na uvajanje digitalnih tehnik v izobraževanje. S temi izzivi se je, skupaj z drugimi deležniki, spopadala tudi agencija in pri tem uvedla nekatere naprednejše tehnološke rešitve, kot so digitalizacija poslovanja, postopki na daljavo in delo od doma. Prehod na oddaljeni dostop je bil razmeroma enostaven, vendar je bilo treba temu prilagoditi tudi zunanji sistem kakovosti za slovenski visokošolski prostor in sprejeti smernice za hibridno izobraževanje.

Spodnja preglednica zajema pregled odločitev v akreditacijskih in evalvacijskih postopkih študijskih programov, visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol v Sloveniji v obdobju med letoma 2018 in 2022. Vključuje različne vrste postopkov, kot so akreditacije, umiki vlog, vzorčne in izredne evalvacije, pa tudi negativne odločitve in ugotovljene neskladnosti.

Preglednica 1: Število akreditacijskih in evalvacijskih postopkih od leta 2018 do leta 2022

	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj
Študijski programi						
Akreditacija novih programov	9	29	13	17	9	77
Umik vloge za akreditacijo	1	8	7	6	4	26
Negativne odločitve v postopku akreditacije	2	1	1	0	1	5
Vzorčna evalvacija	/	12	18	27	17	74
Ugotovljene neskladnosti	/	4	4	2	8	18
Izredna evalvacija	1	1	0	0	2	4
Skupaj	13	55	43	52	41	204
Visokošolski zavodi						
Prva akreditacija	0	0	0	1	0	1
Podaljšanje akreditacije	0	2	7	4	13	26
Podaljšanje akreditacije za skrajšano obdobje	0	0	4	1	4	9
Preoblikovanje	2	0	1	2	2	7
Umik vloge (prva akreditacija)	1	2	0	0	0	3

Negativne odločitve v postopkih visokošolskih zavodov	0	1	1	0	1	3
Skupaj	3	5	13	8	20	49
Višje strokovne šole						
Zunanja evalvacija (pozitivna mnenja in pozitivna mnenja s pridržkom)	9	15	8	8	10	50
Negativna mnenja	0	0	0	1	1	2
Skupaj	9	15	8	9	11	52

Med vsemi postopki so bile najštevilčnejše akreditacije študijskih programov, skupno 77, pri čemer jih je bilo največ leta 2019. Negativne odločitve so bile redke, nekaj zavodov se je odločilo za umik vloge. Z leti je raslo tudi število vzorčnih evalvacij. V celotnem obdobju je agencija izvedla le eno prvo akreditacijo visokošolskega zavoda. Na področju višjega strokovnega izobraževanja agencija sledi petletnem načrtu zunanjih evalvacij višjih strokovnih šol, ki je usklajen z deležniki.

Preglednica 2: Primerjalni pregled postopkov podaljšanja akreditacij študijskih programov in visokošolskih zavodov ter zunanje evalvacije višjih strokovnih šol

Postopek	Skupaj 2014-2017	Skupaj 2018-2022
Podaljšanje akreditacije študijskega programa	492	122
Podaljšanje akreditacije visokošolskega zavoda	26	53
Zunanja evalvacija višje strokovne šole	31	54
Skupna vsota	549	229

Preglednica 2 kaže, da je bilo v obdobju 2014–2017 izvedenih 492 postopkov podaljšanja akreditacije študijskih programov, kar je znatno več kot v obdobju 2018–2022, ko jih je bilo le 122. To je posledica zakonske ureditve, ki je opustila postopke podaljšanja akreditacije študijskih programov.

2 Metodološki okvir za pripravo systemske analize

Pri pripravi systemske analize slovenskega visokega in višjega strokovnega šolstva za obdobje 2018–2022 je bil uporabljen metodološki pristop, ki temelji na kombinaciji dveh virov podatkov: analizi poročil skupin strokovnjakov ter analizi samoevalvacijskih poročil visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol. Ta dvojni pristop omogoča celovit vpogled v kakovost visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol, saj združuje objektivne ugotovitve strokovnjakov s samopresojo zavodov, hkrati pa zagotavlja primerljivost rezultatov s prejšnjimi obdobji. Analiza poročil strokovnjakov temelji na javno dostopnih mnenjih in končnih poročilih skupin strokovnjakov, ki jih je imenoval svet agencije, medtem ko analiza samoevalvacijskih poročil ocenjuje kakovost poročanja in evalvacije, kot jo izvajajo zavodi sami. Oba pristopa uporabljata kombinacijo kvalitativne in kvantitativne analize s strukturiranimi vprašalniki, ki so prilagojeni specifičnim merilom kakovosti in področjem presoje, kar omogoča sistematično oceno prednosti, priložnosti za izboljšave in morebitnih neskladnosti s predpisi.

2.1 Analiza poročil skupin strokovnjakov

Analiza temelji na javno dostopnih strokovnih mnenjih in izsledkih v končnih poročilih skupin strokovnjakov, ki jih je imenoval svet agencije za postopke akreditacije, podaljšanja akreditacije in evalvacije. V vzorec analize so bila izbrana strokovna mnenja, ki temeljijo na proučeni dokumentaciji, ugotovitvah ob obiskih zavodov in odgovorih visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol. Poročila so bila izbrana glede na obdobje odločitev sveta agencije med letoma 2018 in 2022. Pri analizi poročil strokovnjakov so bile upoštevane končne ugotovitve.

Obravnava podatkov je sledila metodologiji iz prejšnje systemske analize v obdobju 2014–2017, z določenimi prilagoditvami glede na specifične zahteve in okoliščine trenutnega obdobja, kar je omogočilo kontinuiteto in primerljivost rezultatov med različnimi obdobji. Analiza poročil skupin strokovnjakov o visokošolskih zavodih, njihovih študijskih programih in višjih strokovnih šolah je bila opravljena na podlagi zaprtih vprašalnikov, posebej prilagojenih vrsti postopka. Zaradi različne velikosti vzorcev so bila vprašanja strukturirana glede na **področja presoje in posamezne kazalnike**, ki izhajajo akreditacijskih in evalvacijskih merilih. Vsi vprašalniki so pokrivali enaka področja:

- (1) *vpetost v okolje,*
- (2) *delovanje zavoda,*
- (3) *kadre,*
- (4) *študente,*
- (5) *materialne pogoje,*
- (6) *zagotavljanje kakovosti,*
- (7) *organizacijo in izvedbo izobraževanja* (le pri presojah visokošolskih zavodov in njihovih študijskih programov).

Nekatera področja so imela podlago v merilih, druga pa ne, a je agencija ocenila, da tudi ta lahko prispevajo k boljšemu razumevanju delovanja visokošolskih zavodov in študijskih programov. Metodološki pristop, ki temelji na analizi zaključnih ugotovitev na koncu vsakega standarda, sicer ne omogoča odgovorov na vsa vprašanja, vendar ponuja vpogled v ključne značilnosti presoj.

Cilj raziskave je bil oceniti kakovost slovenskega visokega in višjega šolstva v obdobju 2018–2022, s poudarkom na prepoznavanju dobrih praks, priložnosti za izboljšanje in neskladnosti oziroma večjih pomanjkljivosti glede na ZViS in Merila za akreditacijo. Vprašalniki so omogočili šifriranje in interpretacijo poročil skupin strokovnjakov, pri čemer so izsledki razvrščeni v kvalitativne kategorije:

- (1) *prednosti,*
- (2) *priložnosti za izboljšanje,*

- (3) neskladnosti s predpisi,
(4) ni obravnavano.

2.2 Analiza samoevalvacijskih poročil

Analiza samoevalvacijskih poročil (v nadaljevanju: SEP) visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol se osredotoča na oceno kakovosti poročanja in same evalvacije, ne pa na vpogled v dejansko stanje teh izobraževalnih ustanov, kot to prikazuje poročila strokovnjakov ob različnih akreditacijah in evalvacijah. Zaposleni na agenciji so na podlagi določenih kriterijev pregledovali SEP visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol za dve samoevalvacijski obdobji, za študijski leti 2020/21 in 2021/22. Za vsako analizo so sestavili vzorec parov obeh dostopnih poročil, pri čemer so za vsak visokošolski zavod ali višjo strokovno šolo zbrali in analizirali dve najnovejši dostopni SEP. V analizo smo vključili skupno 295 SEP.

Kvalitativna in količinska analiza je temeljila na anketah z zaprtimi vprašanji, posebej prilagojeni sestavi SEP, predpisani z Merili za akreditacijo oziroma Merili za zunanjo evalvacijo. Ker so si ti predpisi podobni, so bila vprašanja v obeh anketah, tako za visokošolske zavode kot tudi višje strokovne šole, strukturirana po istih področjih presoje: (1) vpetost v okolje, (2) delovanje zavoda, (3) kadri, (4) študenti, (5) materialni pogoji in (6) zagotavljanje kakovosti. Pri obeh anketah zajema dodatno področje presoje (7) organizacijo in izvajanje študija.

Vprašanja v anketi so se osredotočila na to, ali so določena področja presoje, standardi ali kazalniki kakovosti zajeti v SEP ter kakšen je njihov evalvacijski obseg. Ponujala so tri možne odgovore:

- **Ne;** področje, standard ali kazalnik ni ustrezno predstavljen, dokumentiran ali analiziran v poročilu, kar pomeni, da iz njega ne izhajajo ukrepi za izboljšanje.
- **Da, to je predstavljeno;** področje, standard ali kazalnik je v poročilu omenjen in dokumentiran, vendar brez kakovostne ocene ali smiselnih ukrepov za izboljšanje.
- **Da, to je predstavljeno in evalvirano;** področje, standard ali kazalnik je ustrezno dokumentiran, analiziran in ovrednoten, kar omogoča oblikovanje smiselnih ukrepov za izboljšanje na podlagi evalvacijske podlage.

Vprašanja so bila zasnovana tako, da omogočajo enostavne odgovore z »da« ali »ne« in pokrivajo teme, kot so skladnost poročila s področji presoje glede na Merila za akreditacijo ali Merila za evalvacijo, obravnava ukrepov za izboljšanje iz prejšnje samoevalvacije ter oblikovanje prednosti in priložnosti za izboljšanje, vključno s predlogi za nove ukrepe in akcijskim načrtom. Nekatera vprašanja so se osredotočala na ravni, na katerih se izvajajo samoevalvacijske prakse – na ravni ustanove, posameznih študijskih programov, obe ravni ali nobeno. Metodološka omejitev je bila, da vprašanja tipa »da/ne« niso omogočala poglobljenega vpogleda v razloge in okoliščine samoevalvacijskih praks, ampak le površinsko pokazala, ali so določeni elementi prisotni. Poleg tega je bila presoja delno odvisna od subjektivnih interpretacij sodelavcev agencije, kar je lahko vplivalo na enotnost in primerljivost rezultatov.

3 ANALIZA POROČIL STROKOVNJAKOV O ZUNANJI EVALVACIJI VISOKOŠOLSКИH ZAVODOV

3.1 Pregled in ocena kazalnikov kakovosti visokošolskih zavodov

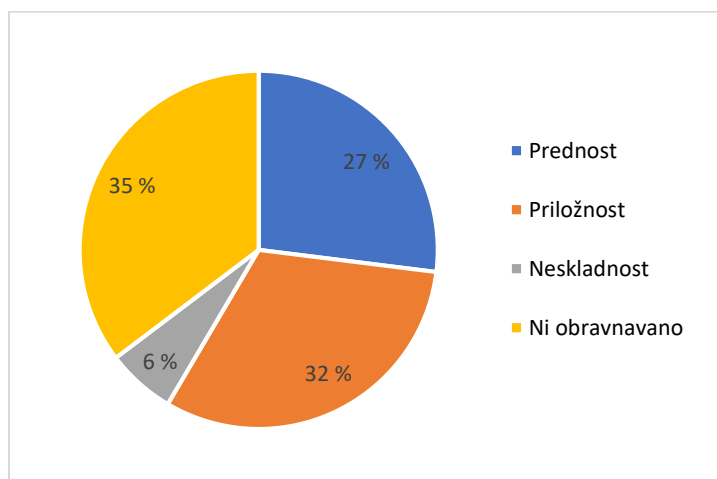
Pregled je zajel 25 poročil skupin strokovnjakov, kar je bilo ocenjeno kot primerljivo z vzorcem iz prejšnje sistemske analize, ko je bilo obravnavanih 26 takih poročil. Iz poročil skupin strokovnjakov je razvidno, da so bili strokovnjaki pri ugotavljanju neskladnosti zadržani, saj je bilo njihovo število na vseh področjih presoje nizko, najpogosteje v razponu od 5 do 10 %. Kot izjema sta bili zaznani področji kakovosti samoevalvacije študijskih programov in izvajanja študija, kjer je bil delež neskladnosti višji in je dosegal tudi 20 %. Opaženo je bilo tudi, da so bile prednosti pogosto uravnotežene s priložnostmi za izboljšanje, kar kaže na previden pristop k ocenjevanju kakovosti. Izjema je bilo področje zagotavljanja kakovosti, kjer so močno prevladovale priložnosti, ter področje vpetosti v okolje, kjer so izrazito prevladovale prednosti.

Grafikon 2: Visokošolski zavodi glede na vrsto

V postopkih podaljšanja akreditacije so bili v obravnavanem obdobju samo samostojni visokošolski zavodi, in sicer 11 visokih strokovnih šol in 13 fakultet.

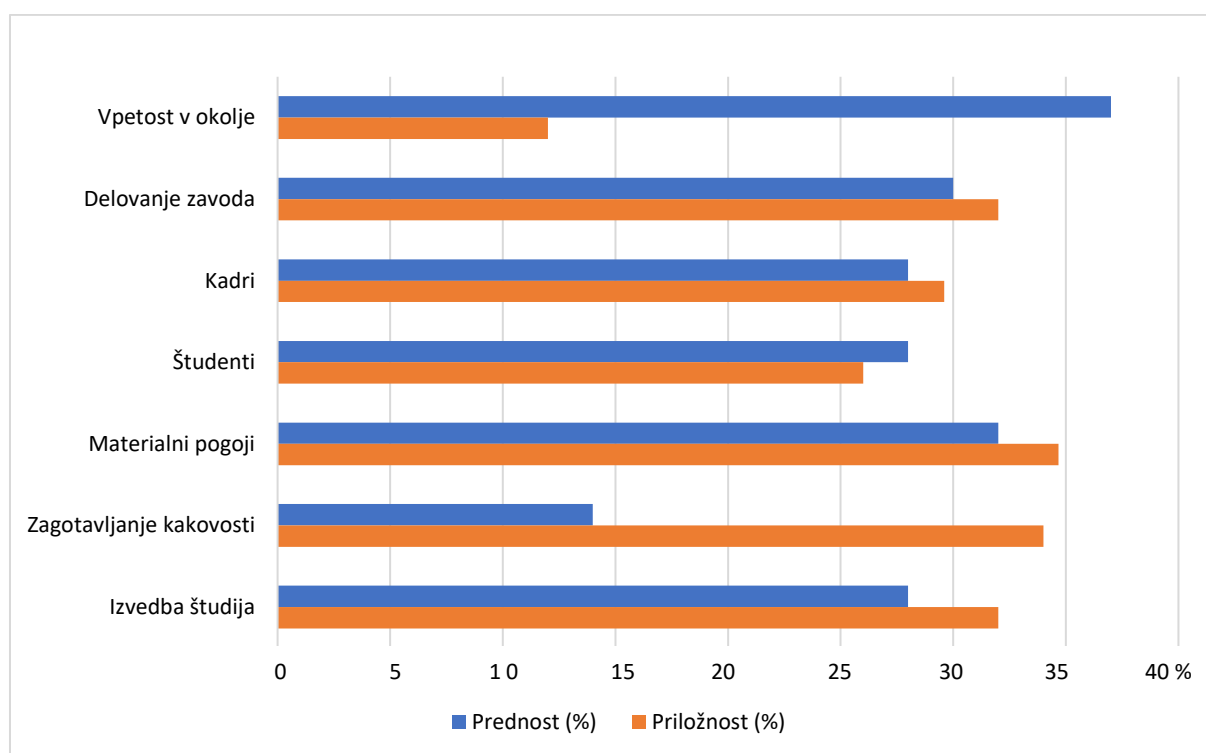
Grafikon 3: Visokošolski zavodi glede na štiri kvalitativne kategorije

Vsega skupaj je bilo analiziranih 895 posamičnih odgovorov na anketna vprašanja, ki so bili razvrščeni v kvalitativne kategorije. V analizo so bile vključene le zaključne ugotovitve po zaključku vsakega standarda. Anketni podatki, prikazani v tortnem diagramu, odražajo porazdelitev odgovorov v štiri glavne kvalitativne kategorije. Največji delež (33 %) pripada kategoriji *ni obravnavano*, kar pomeni, da določene vsebine skupine strokovnjakov niso obravnavale ali da niso odstopale niti pozitivno niti negativno od določil Meril za akreditacijo. Druga največja skupina, ki zajema 32 % odgovorov, je kategorija *priložnost*. Poleg tega je opaziti, da skupine strokovnjakov, razen v redkih izjemah, stremijo k uravnoteženju prednosti in priložnosti za izboljšanje.

V nadaljevanju so podrobneje analizirani posamezni kazalniki kakovosti za vsako področje presoje posebej. Zanimalo nas je, kako pogosto so strokovnjaki v svojih poročilih kazalnike opredelili po posameznih kvalitativnih kategorijah *prednost*, *priložnost za izboljšanje*, *neskladnost* in *ni obravnavano*.

Grafikon 4: Primerjava med prednostmi in priložnostmi za posamezna področja presoje

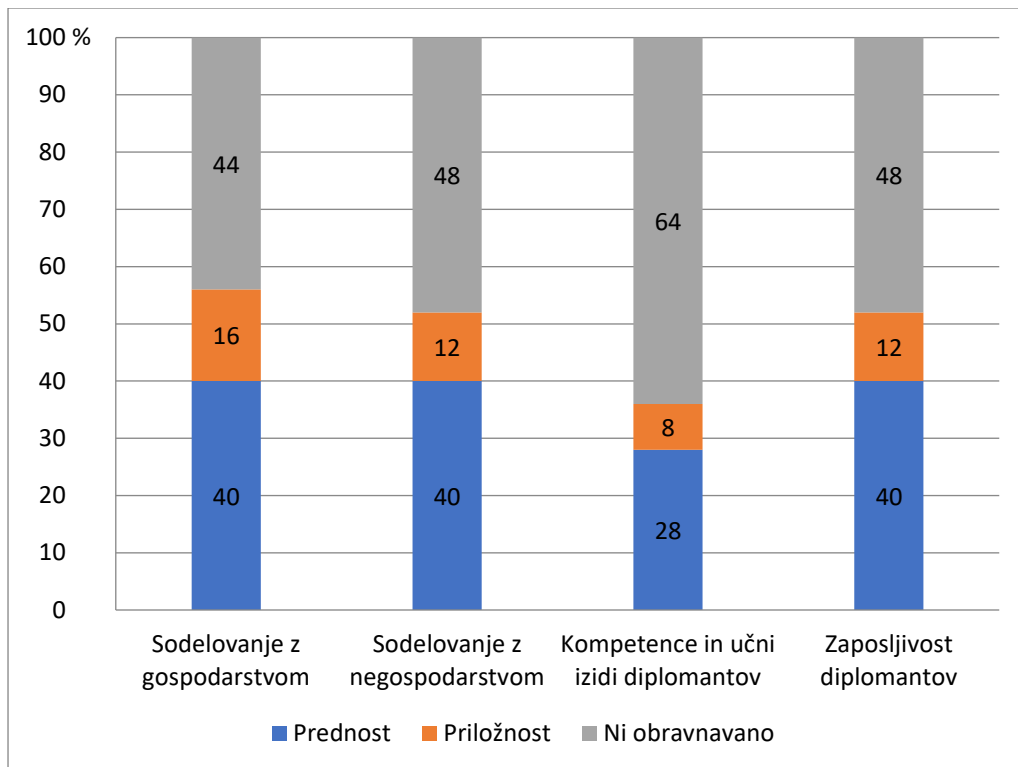
V nadaljevanju je navedena razporeditev prednosti, priložnosti in neskladnosti za kazalnike kakovosti po posameznih področjih presoje.

(1) Najprej je obravnavana **vpetost v okolje**, pri kateri so bile kvalitativne ugotovitve strokovnjakov upoštevane glede na naslednje kazalnike:

- sodelovanje visokošolskih zavodov z gospodarskim sektorjem – partnerstva, uporabni projekti za industrijo, vključenost strokovnjakov ali predstavnikov gospodarskega sektorja pri poučevanju ali evalvaciji študijskih programov;
- sodelovanje visokošolskih zavodov z negospodarskim sektorjem – javne storitve, izpolnjevanje zahtev javnega sektorja, intelektualno in kulturno povezovanje z okoljem;

- kompetence in zaposljivost diplomantov glede na njihovo izobrazbo in veščine.

Grafikon 5: Kazalniki kakovosti na področju vpetosti v okolje

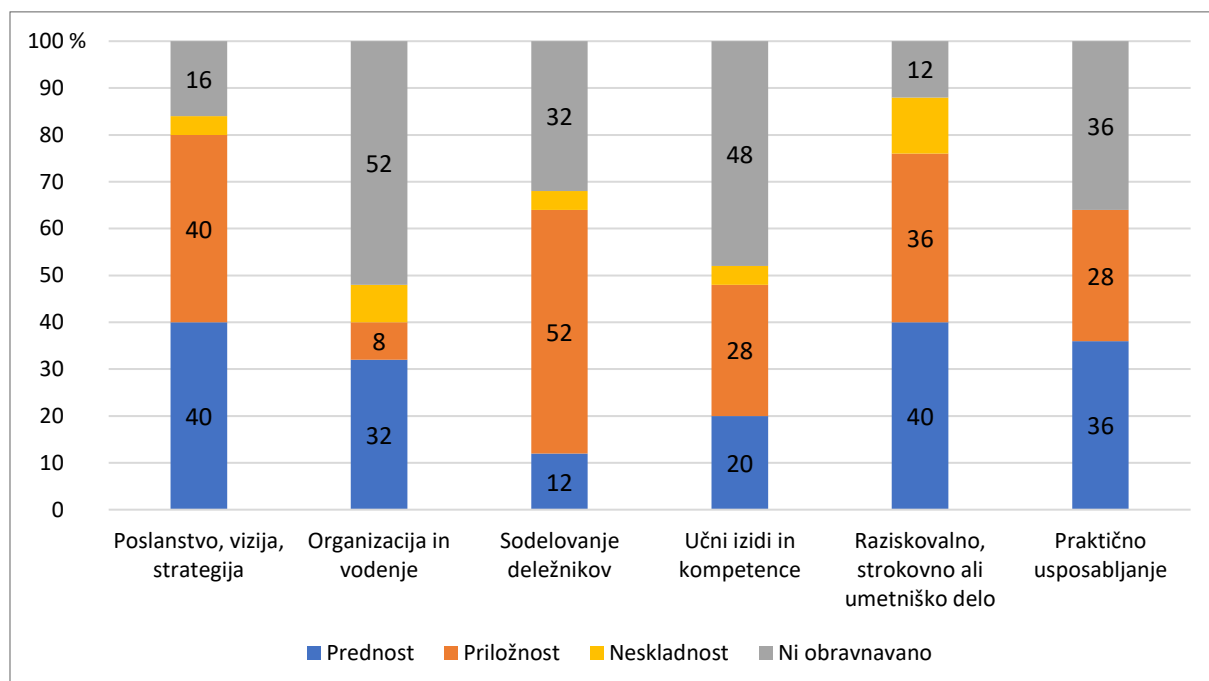
V približno polovici poročil področje **vpetosti v okolje** pri zaključnih ugotovitvah ni obravnavano oziroma skupine strokovnjakov niso zaznale pozitivnih ali negativnih odklonov, kar pomeni, da je bil standard izpolnjen, kot predpisujejo Merila za akreditacijo. Še posebej veliko prednosti je bilo ugotovljenih pri *sodelovanju zavodov z gospodarskim ali negospodarskim sektorjem* kot tudi *zaposljivosti diplomantov*, kar je podobno ugotovitvi pri evalvacijah študijskih programov, kot bo razvidno v nadaljevanju.

V prejšnji sistemski analizi so strokovnjaki temu področju namenili več pozornosti, saj ga je le kakšna petina poročil izpustila, največjo pozornost pa so posvetili prav tako *sodelovanju z gospodarskim sektorjem*, kjer so zaznali največ prednosti. Pri *kompetencah* so, podobno kot tokrat, prevladovale prednosti; izjema je bilo *sodelovanje z negospodarstvom*, kjer je bilo, v nasprotju s tokratno analizo, zaznati dokaj izenačeno število prednosti in priložnosti.

(2) Na naslednjem področju presoje, **delovanju visokošolskega zavoda**, so strokovnjaki upoštevali naslednje kazalnike kakovosti:

- poslanstvo, vizijo in strategijo glede na organizacijske cilje in načrtovanje;
- organizacijo in vodenje visokošolskega zavoda;
- sodelovanje ključnih deležnikov pri vodenju visokošolskega zavoda, tj. sodelovanje pri upravljanju;
- doseganje in spremljanje učnih izidov in kompetenc, tj. praks, ki se nanašajo na ocenjevanje znanja, veščin in kompetenc;
- raziskovalno, strokovno ali umetniško delo glede na znanstveno, strokovno in profesionalno raziskovanje ali umetniško delo ter dosežke in nagrade na institucionalni ravni;
- praktično usposabljanje glede na organiziranost, izvajanje in evalvacijo.

Grafikon 6: Kazalniki kakovosti na področju delovanja zavoda

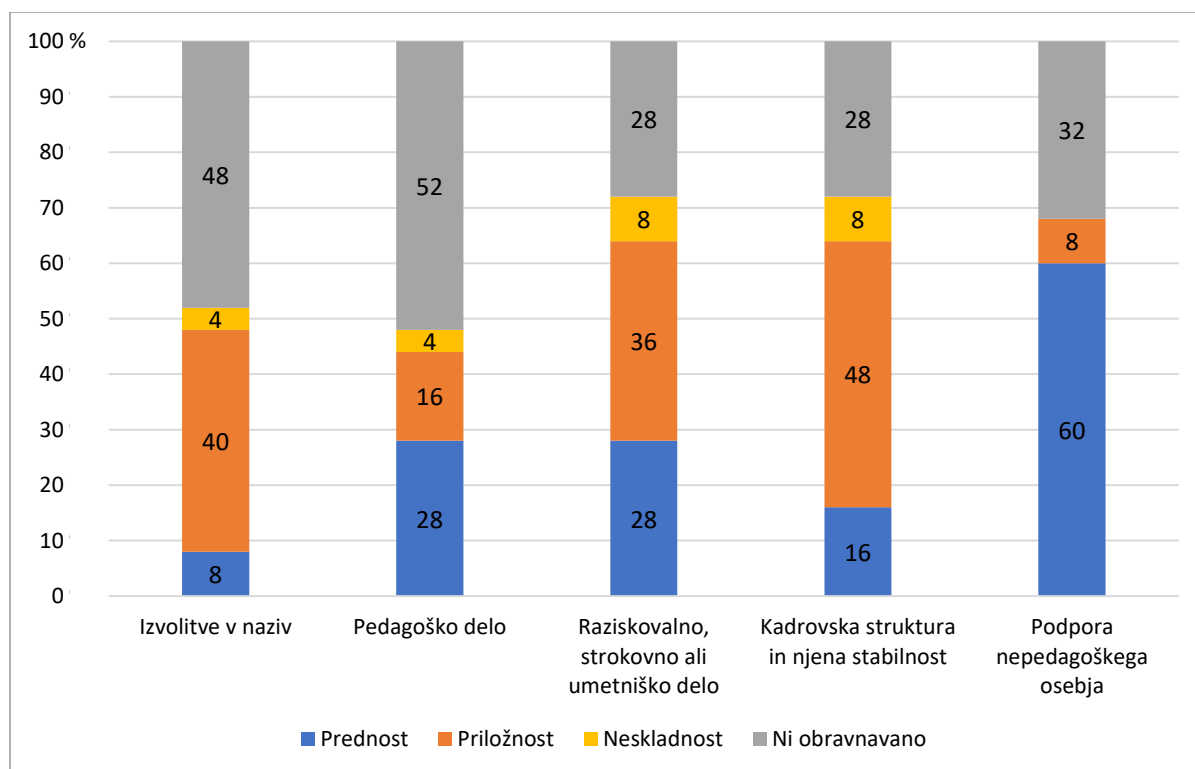

Kazalnik *sodelovanja ključnih deležnikov* izstopa po znatno večjem številu priložnosti v primerjavi s prednostmi, medtem ko pri kazalniku *organizacije in vodenja* prednosti močno prevladujejo nad priložnostmi, pri čemer je opazen visok delež poročil, ki tega kazalnika niso obravnavali. Ostali kazalniki so obravnavani razmeroma uravnoteženo glede na prednosti in priložnosti. Med kazalniki, ki jih poročila ne obravnavajo, imata najmanjši delež *poslanstvo, vizija in strategija* ter *raziskovalno, strokovno ali umetniško delo*, pri drugih kazalnikih pa je delež približno 50-odstoten. Neskladnosti pri *praktičnem usposabljanju* niso bile ugotovljene, pri drugih kazalnikih pa imajo od 4- do 12-odstoten delež.

Primerjava s prejšnjo analizo pokaže prevlado priložnosti nad prednostmi na področju znanstvenoraziskovalnega oziroma strokovnega delovanja zavoda ter na manjši obseg obravnave spremljanja kompetenc. Podobno tudi tokrat znatna prevladujejo prednosti pri poslanstvu in upravljanju zavoda, kazalnik *sodelovanja ključnih deležnikov* pa kaže še večjo prevlado priložnosti kot v analizi iz prejšnjega obdobja.

- (3) Pri analizi izsledkov o **kadrh** so strokovnjaki upoštevali naslednje kazalnike kakovosti:
- izvolitev v naziv, njihovo veljavnost in ustreznost glede na področja predmetov, ki jih učitelji poučujejo;
  - pedagoško delo učiteljev;
  - znanstvenoraziskovalno, strokovno ali umetniško delo učiteljev (na ravni posameznika);
  - kadrovsko strukturo in njeno stabilnost glede na vrsto zaposlitve učiteljev in raziskovalcev na visokošolskem zavodu;
  - administrativno, strokovno in materialno podporo nepedagoškega osebja – stabilnost zaposlitve in kakovost storitev.

Grafikon 7: Kazalniki kakovosti na področju kadrov zavoda

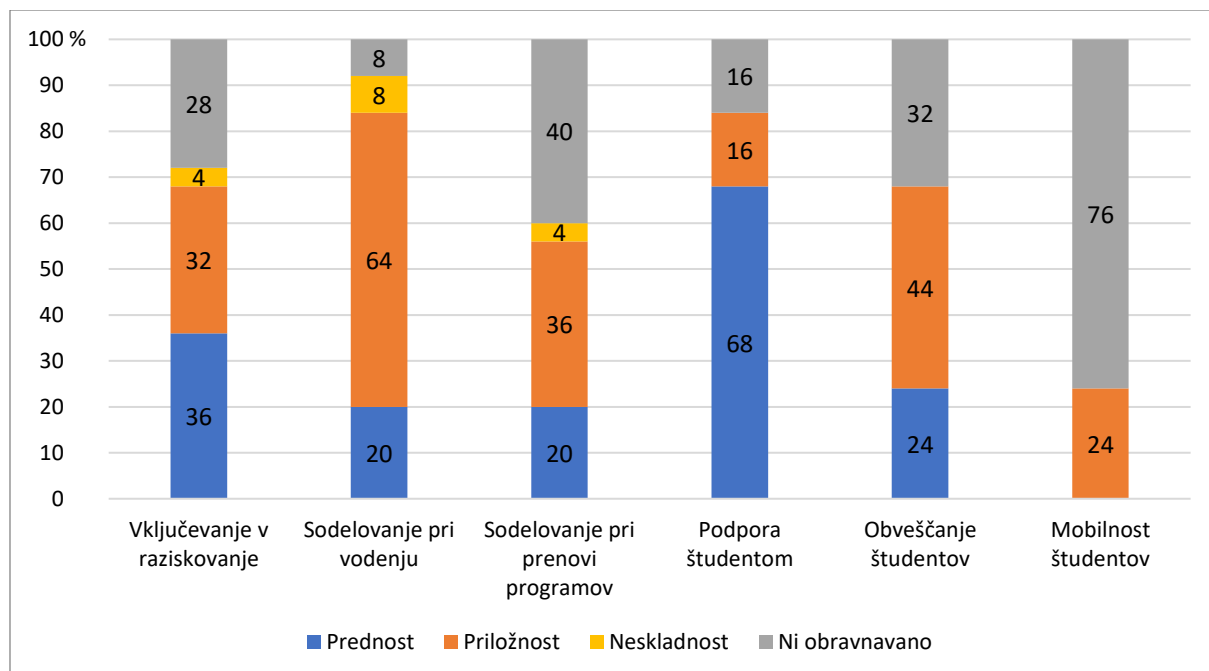
Administrativna, strokovna in materialna podpora nepedagoškega osebja je kot prednost opredeljena v kar 60 % poročil, kar predstavlja najpogosteje ugotovljeno prednost. Nasprotno pa kazalnik *izvolitev v naziv* izstopa po izrazito nizkem številu prednosti, saj jih navaja manj kot 10 % poročil, medtem ko so priložnosti opredeljene v 40 % poročil. Pri *kadrovski strukturi* je prav tako opaziti znatno večji delež priložnosti kot prednosti. Pri tem kazalniku se priložnosti pojavljajo trikrat pogosteje kot pri drugih.

Večje pomanjkljivosti in neskladnosti se pojavljajo pri vseh kazalnikih kakovosti, razen pri *administrativni, strokovni in materialni podpori nepedagoškega osebja*.

(4) Pri **študentih** so zajeti naslednji kazalniki kakovosti:

- vključevanje v raziskovanje glede na dejansko sodelovanje študentov pri znanstvenem in strokovnem raziskovanju ali umetniškem delu oziroma možnost takega sodelovanja;
- sodelovanje pri vodenju , ki se nanaša na vključenost študentov v vodenje visokošolskega zavoda;
- sodelovanje pri prenovi študijskih programov , ki se nanaša na vključenost študentov v prenovu študijskih programov in sprejemanje sprememb programov;
- podpora študentom , ki se nanaša na splošno administrativno podporo pri študiju, storitve pri vpisu, storitve referata za študentske zadeve, službe za mednarodne zadeve;
- obveščanje študentov , ki se nanaša na informacijske storitve visokošolskega zavoda in obsega obveščanje študentov o zadevah v zvezi z izobraževanjem, zaposljivostjo, samoevalvacijo;
- mobilnost študentov , ki se nanaša na podporo in pogoje mobilnosti študentov, njeno organizacijo in dejanske študentske izmenjave.

Grafikon 8: Kazalniki kakovosti na področju študentov zavoda

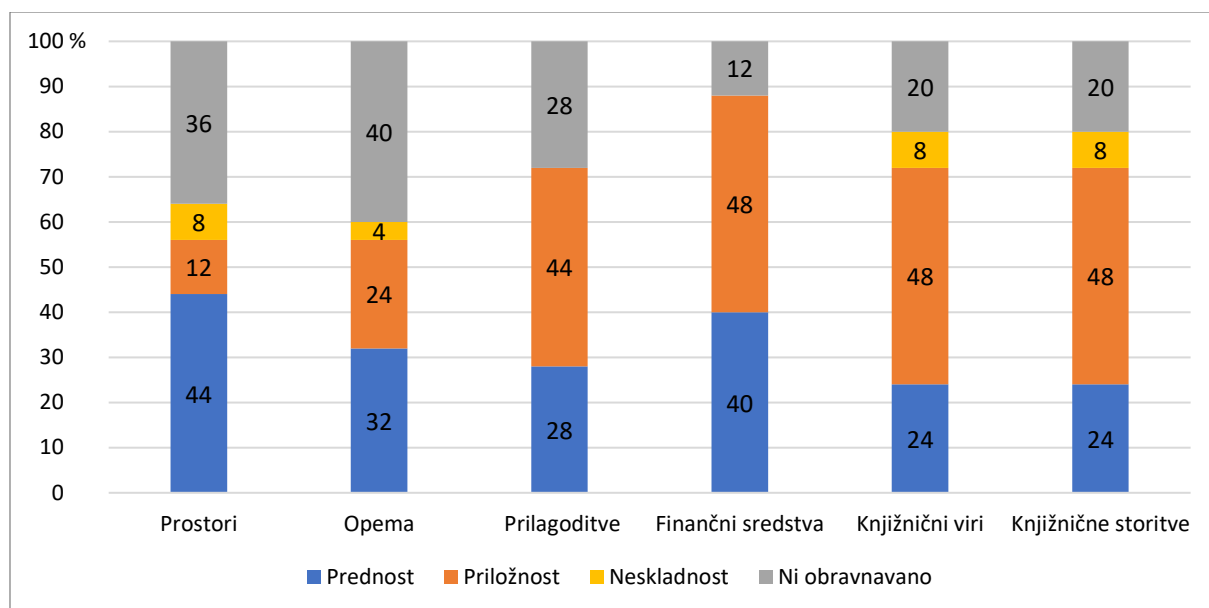
Na področju, ki zajema študente, je najmanj ugotovljenih neskladnosti. Med kazalniki kakovosti, kjer priložnosti prevladujejo nad prednostmi, je treba posebej omeniti *sodelovanje pri vodenju*, kjer priložnosti kar trikrat presegajo prednosti. Podobno razmerje, čeprav je število priložnosti nekoliko manjše, se pojavlja tudi pri kazalnikih *sodelovanja pri prenovi študijskih programov* in *obveščanja študentov*. Kot pozitivno izjemo lahko izpostavimo *podporo študentom*, kjer število prednosti znatno presega število priložnosti – skoraj štirikrat, podobno kot pri *administrativni, strokovni in materialni podpori nepedagoškega osebja*, ki je bila predstavljena pri prejšnji točki. Pri *mobilnosti študentov*, ki je v pregledanih poročilih najredkeje obravnavana, skupine strokovnjakov ugotavljajo le priložnosti za izboljšanje.

Primerjava s prejšnjo analizo kaže podobno sliko pri prevladi prednosti pri *vključevanju v raziskovanje* in *podpori študentom*, pri *mobilnosti* in *sodelovanju pri vodenju* pa so bile v obeh analizah ugotovljene pretežno priložnosti za izboljšanje. Spremembo je zaznati pri *obveščanju študentov*, ki je bilo v prejšnji analizi zelo pozitivno, tokrat pa precej slabše ocenjeno.

(5) **Materialni pogoji** zajemajo naslednje kazalnike kakovosti:

- prostore – objekte za izobraževanje, raziskovanje ali umetniško delo;
- opremo za izobraževanje, raziskovanje ali umetniško delo;
- prilagoditve za študente s posebnimi potrebami glede na posebne prilagoditve objektov, posebno opremo, pa tudi pravila (pravice in dolžnosti) in podporo;
- finančna sredstva glede na finančno stabilnost in primernost v celotnem obdobju akreditacije;
- knjižnične vire glede na fizične izvode študijske in raziskovalne literature, pa tudi dostop do zbirk podatkov;
- knjižnične storitve glede na strokovno podporo študentom, učiteljem in raziskovalcem.

Grafikon 9: Kazalniki kakovosti na področju materialnih pogojev zavoda

Na tem področju presoje so kazalniki, kot so *oprema*, *prilagoditve za študente s posebnimi potrebami* in *finančna sredstva*, dokaj uravnoteženi glede na razmerje med prednostmi in priložnostmi. Izrazito izstopa kazalnik *prostorov*, kjer prednosti kar štirikratno presegajo priložnosti. V nasprotni smeri opazimo dvakratni presežek priložnosti pri kazalnikih *knjižničnih virov* in *knjižničnih storitev*. Pri teh dveh kazalnikih in zlasti pri *finančnih sredstvih* zavzema kategorija odsotnosti obravnave manjši delež v primerjavi z drugimi kazalniki. Najmanj ugotovljenih večjih pomanjkljivosti oziroma neskladnosti je na področjih *prilagoditve za študente s posebnimi potrebami* in *finančnih sredstev*.

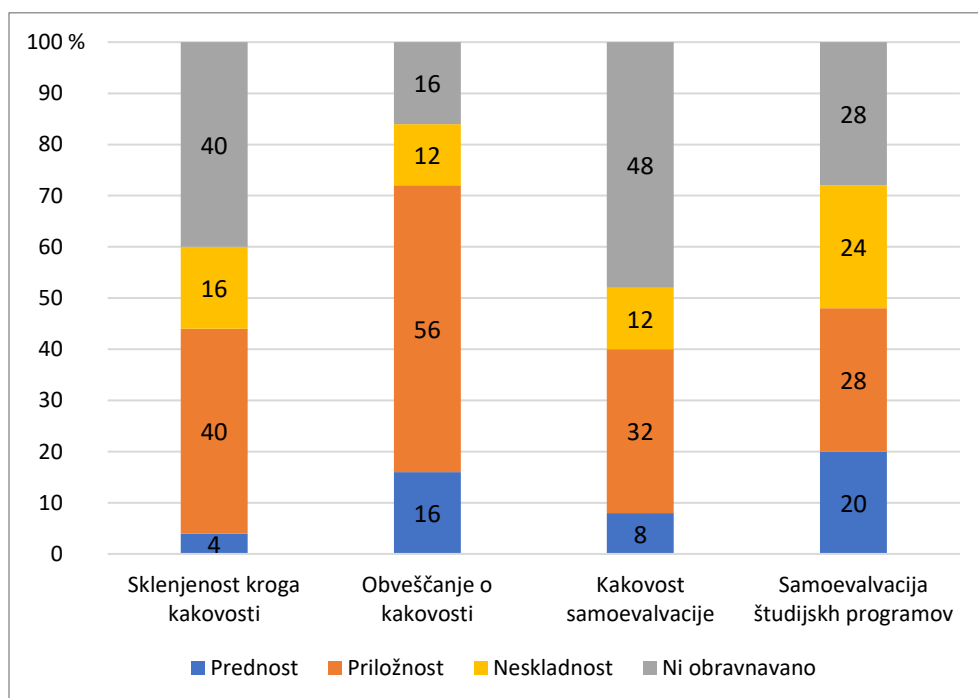
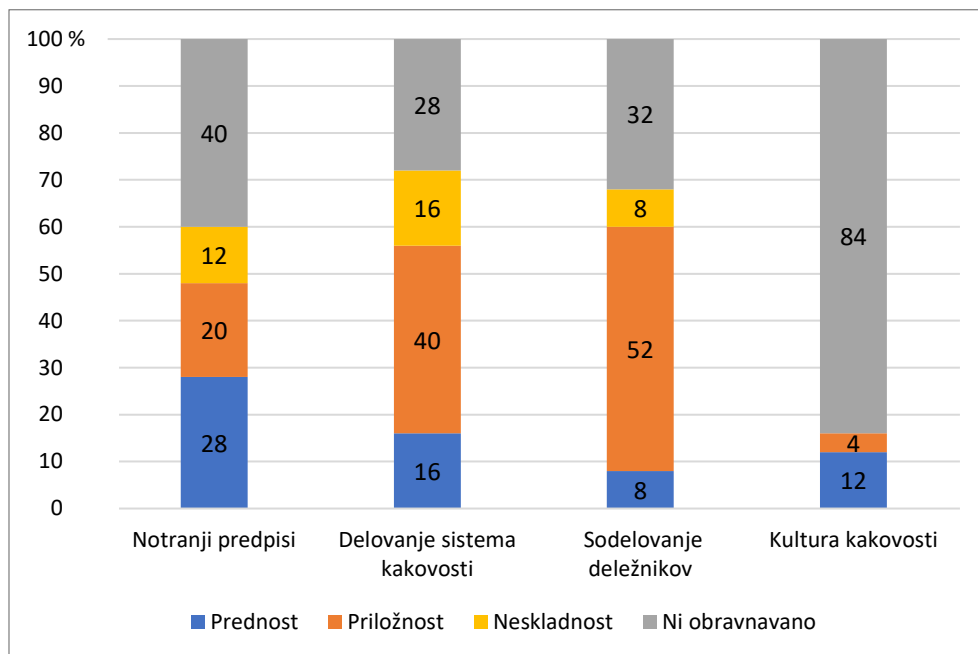
V prejšnji analizi je pri kazalnikih *prostorov* in *opreme* še večji delež prednosti v primerjavi s priložnostmi. Drugačno sliko kažejo *prilagoditve za študente s posebnimi potrebami*, kjer je prejšnja analiza zaznala več prednosti. *Finančna sredstva* in *knjižnični viri* v primerjavi s prejšnjim obdobjem kažejo nekoliko boljšo sliko, z nekoliko več prednostmi, pri obeh kazalnikih pa priložnosti prevladujejo. *Knjižnične storitve* so se, kot izhaja iz obeh analiz, poslabšale, saj skoraj 50 % poročil navaja priložnosti, ugotovljene pa so bile tudi neskladnosti.

(6) **Zagotavljanje kakovosti** kot posebno področje presoje notranjega zagotavljanja kakovosti vsebuje naslednje kazalnike kakovosti:

- notranje predpise o zagotavljanju kakovosti glede na poslovnik kakovosti ali druge sprejete dokumente;
- delovanje sistema notranjega zagotavljanja kakovosti glede na organizacijo, vodenje, učinkovitost in uspešnost procesa zagotavljanja kakovosti;
- sodelovanje ključnih deležnikov pri notranjem zagotavljanju kakovosti;
- kulturo kakovosti;
- sklenjenost kroga kakovosti glede na popolnost procesa zagotavljanja kakovosti, tj. sklenjenost Demingovega kroga (načrtovanje-izvedba-preverjanje-ukrepanje) ali sorodnih ciklov zagotavljanja kakovosti, vključno s postopki nadaljnega spremljanja;
- obveščanje o zagotavljanju kakovosti, tj. o procesih zagotavljanja kakovosti, njihovi pomembnosti in rezultatih;

- kakovost samoevalvacije glede na doslednost, celovitost, metodološko strogost in uspešnost samoevalvacije;
- samoevalvacijo posameznih študijskih programov, tj. redno pregledovanje študijskih programov in njihovo razvijanje glede na rezultate samoevalvacije.

Grafikon 10: Kazalniki kakovosti na področju zagotavljanja kakovosti zavoda

Pri presoji *kulture kakovosti*, ki je v prvem sklopu kazalnikov najmanjkrat obravnavana, skupine strokovnjakov ugotavljajo več prednosti kot priložnosti za izboljšavo. Pri vseh preostalih kazalnikih, z izjemo *notranjih predpisov*, je opazen presežek priložnosti za izboljšanje. Še posebej izstopajo priložnosti pri kazalniku *sodelovanja ključnih deležnikov*, nekoliko manj pa pri *delovanju sistema notranjega zagotavljanja kakovosti*.

Tudi v drugem sklopu tega področja presoje je zaznati izrazit presežek priložnosti nad prednostmi, še posebno pri kazalnikih *sklenjenosti kroga kakovosti* in *obveščanja o zagotavljanju kakovosti*. Manjši, a še vedno opazen presežek priložnosti se pojavlja tudi na področju *kakovosti samoevalvacije* in *samoevalvacije študijskih programov*.

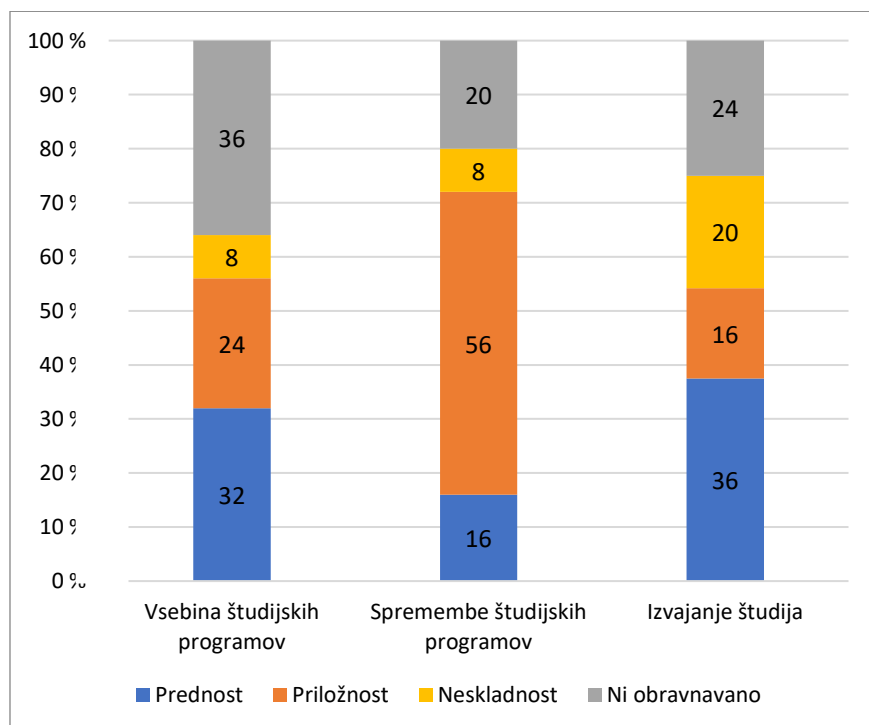
Neskladnosti oziroma večje pomanjkljivosti se pojavljajo pri vseh kazalnikih kakovosti za to področje, razen pri *kulturi kakovosti* (glede na stanje in razvoj), pri čemer jih je na tem področju v primerjavi z ostalimi obravnavanimi področji presoje tudi največ.

Pri prejšnji analizi je to področje zaznamovala izrazita prevlada priložnosti za izboljšanje. Kazalnik *notranjih predpisov o zagotavljanju kakovosti* tokrat kaže boljšo sliko, s presežkom prednosti. Tudi pri *kulturi kakovosti* je ugotovljenih več prednosti kot priložnosti, vendar so temu kazalniku strokovnjaki tokrat namenili dosti manj pozornosti.

(7) **Organizacija in izvedba izobraževanja** zajema naslednje kazalnike kakovosti:

- vsebino študijskih programov, tj. učne načrte in predmetnike, sestavo in skladnost vsebine, pa tudi njihovo ustreznost glede na področje študija ali znanstveno disciplino;
- spremembe študijskih programov glede na razvijanje vsebin (spremembe učnih načrtov in predmetnikov), spremembe študijske literature, zamenjavo učiteljev in zamenjavo obveznih sestavin;
- izvajanje študijskih programov glede na izvajanje akreditiranih učnih načrtov, zadovoljstvo deležnikov s študijskim programom in njegovim izvajanjem, način izvajanja (tj. učenje na daljavo), jezik poučevanja.

Grafikon 11: Kazalniki kakovosti na področju organizacije in izvedbe izobraževanja

Iz zbranih podatkov izhaja, da so se skupine strokovnjakov v poročilih manj posvečale vsebini študijskih programov in njihovim spremembam oziroma niso zaznale negativnih ali pozitivnih odstopanj. Kljub temu je na tem področju presoje ugotovljeno izrazito izstopanje priložnosti za izboljšanje pri kazalniku *sprememb študijskih programov*. Nasprotno so pri kazalniku *vsebine študijskih programov* prednosti in priložnosti uravnotežene, vsaka z okoli 30 %, medtem ko pri kazalniku *izvajanja študijskih programov* prednosti približno

dvakratno presegajo priložnosti. Neskladnosti oziroma večje pomanjkljivosti se pojavljajo pri vseh treh kazalnikih; največ jih je pri *izvajanju študijskih programov*, kjer so pogostejše od priložnosti za izboljšanje.

V prejšnji analizi so skupine strokovnjakov kazalnikom tega področja namenile manj pozornosti, saj so prednosti prevladoval pri kazalniku *vsebine študijskega programa*, medtem ko je bila slika pri *spremembah študijskih programov* nekoliko boljša, z izenačenimi prednostmi in priložnostmi.

3.2 Primerjava s prejšnjim obdobjem

Rezultati analize kakovosti delovanja visokošolskih zavodov kažejo, da so se ti pri večini kazalnikov v primerjavi s prejšnjim obdobjem (2014–2017) opazno izboljšali. Kljub temu ostajajo nekateri izzivi, ki so bili prepoznani že v prejšnjih analizah in jih v nadaljevanju izpostavljamo kot splošna področja za izboljšave.

Na področju **vpetosti v okolje** je bilo *sodelovanje z gospodarskim sektorjem* ocenjeno zelo pozitivno že v prejšnjem obdobju, medtem ko so bile pri kazalniku *sodelovanja z negospodarskim sektorjem* takrat ugotovljene tudi številne priložnosti za izboljšanje. V tokratni analizi pri vseh kazalnikih vpetosti v okolje, vključno z *zaposljivostjo diplomantov*, močno prevladujejo prednosti nad priložnostmi za izboljšanje, a je hkrati pogosteje ugotovljena kategorija *ni obravnavano*. Tako v tem kot tudi prejšnjem obdobju pri *sodelovanju z gospodarskim sektorjem* prevladujejo priložnosti, medtem ko na področju **delovanja visokošolskega zavoda** pri kazalniku *organizacije in vodenja* tokrat prevladujejo prednosti, v prejšnji analizi pa so prevladoval priložnosti. Pri *raziskovalnem, strokovnem ali umetniškem delu* še vedno prevladujejo priložnosti, vendar manj izrazito kot v preteklosti.

Pri *mobilnosti študentov* so bile tako v prejšnji kot tudi tokratni analizi ugotovljene izključno priložnosti, največ prednosti pri kazalnikih na področju **študentov** pa je bilo ugotovljenih pri *podpori in obveščanju študentov*. Med kazalniki kakovosti, pri katerih priložnosti še vedno prevladujejo nad prednostmi, izstopa *sodelovanje pri vodenju*, kjer priložnosti kar trikrat presegajo prednosti. Podobna ugotovitev je bila zabeležena tudi v prejšnji analizi.

Pri *knjižničnih virih*, ki spadajo na področje **materialnih pogojev**, priložnosti že vsa leta prevladujejo nad prednostmi, kar ne velja za druge kazalnike. Pri *knjižničnih storitvah* so bile v prejšnji analizi prednosti in priložnosti enakovredno zastopane, tokrat pa je ta vidik slabše ocenjen. Kot kaže trenutna analiza, na področju zagotavljanja kakovosti pri večini kazalnikov prevladujejo priložnosti za izboljšanje, kar je bilo ugotovljeno tudi v prejšnji analizi.

Čeprav so se strokovnjaki v prejšnji analizi manj posvečali področju **organizacije in izvedbe izobraževanja**, posebej *vsebini, izvedbi in spremembah študijskih programov*, kot v tokratni analizi, je v obeh analizah opazen znaten delež prednosti. Kazalnik *sprememb študijskih programov* pa izjemoma še vedno, tokrat celo še nekoliko bolj, izstopa z velikim deležem priložnosti za izboljšanje.

Na splošno lahko ugotovimo, da so strokovnjaki pri prepoznavanju neskladnosti razmeroma zadržani, saj je delež poročil, ki vsebujejo neskladnosti, v povprečju le 7-odstoten (v prejšnji analizi 2-odstoten). Rezultati kažejo, da priložnosti za izboljšanje rahlo prevladujejo nad prednostmi, medtem ko so v prejšnji analizi izrazito prevladoval priložnosti. Poleg tega je opaziti, da strokovnjaki, razen v redkih primerih, pri navajanju prednosti pogosto izpostavijo tudi priložnosti za izboljšanje.

3.3 Ključni poudarki in splošne ugotovitve analize poročil strokovnjakov v postopkih podaljšanja akreditacije visokošolskih zavodov

Kategorija	Podrobnosti
<u>Splošne značilnosti</u> pregleda poročil	<ul style="list-style-type: none"> Pregled 25 poročil strokovnjakov v postopkih podaljšanja akreditacije visokošolskih zavodov Poročila ovrednotena z uporabo enotno oblikovanih anketnih vprašalnikov in metodologije z 39 kazalniki kakovosti Kazalniki ovrednoteni po štirih kategorijah: prednosti, priložnosti za izboljšanje, neskladnosti oz. večje pomanjkljivosti, ni obravnavano
Ugotovitve o <u>metodologiji poročil</u>	<ul style="list-style-type: none"> Strokovnjaki pri ugotavljanju neskladnosti oz. večjih pomanjkljivosti zadržani, nizek delež ocenjenih neskladnosti in večjih pomanjkljivosti Pogosta uravnoveženost prednosti s priložnostmi za izboljšanje Nekatere vsebine niso obravnavane ali so obravnavane preveč splošno
Kazalniki kakovosti z <u>več priložnostmi</u> za izboljšanje kot prednostmi v poročilih skupin strokovnjakov	<ul style="list-style-type: none"> Sodelovanje ključnih deležnikov pri vodenju visokošolskega zavoda, tj. sodelovanje pri upravljanju Kadrovska struktura in njena stabilnost Izvolitve v naziv, njihova veljavnost in ustreznost glede na področja Pedagoško delo učiteljev Sodelovanje študentov pri vodenju in obveščanje študentov o zadevah v zvezi z izobraževanjem, zaposljivostjo, samoevalvacijo; Knjižnični viri in knjižnične storitve Delovanje sistema notranjega zagotavljanja kakovosti, sodelovanje ključnih deležnikov pri tem, sklenjenost kroga kakovosti ter obveščanje deležnikov o zagotavljanju kakovosti Spremembe študijskih programov glede na razvijanje vsebin (spremembe učnih načrtov in predmetnikov), spremembe študijske literature, zamenjava učiteljev in zamenjava obveznih določb, kot so vpisni pogoji
Kazalniki kakovosti z <u>več prednostmi</u> kot priložnostmi za izboljšanje v poročilih skupin strokovnjakov	<ul style="list-style-type: none"> Organizacija in vodenje visokošolskega zavoda Administrativna, strokovna in materialna podpora glede na podporno strokovno in administrativno osebje Podpora študentom, ki se nanaša na splošno administrativno podporo pri študiju Prostori za izobraževanje, raziskovanje ali umetniško delo Izvajanje študijskih programov glede na izvajanje akreditiranih učnih načrtov
Najpogostejša področja <u>neskladnosti oziroma večjih pomanjkljivosti</u> v poročilih skupin strokovnjakov	<ul style="list-style-type: none"> Organizacija in vodenje visokošolskega zavoda Raziskovalno, strokovno ali umetniško delo visokošolskega zavoda Raziskovalno, strokovno ali umetniško delo učiteljev - na ravni posameznika Kakovost samoevalvacije v smislu doslednosti Izvajanje študijskih programov glede na izvajanje akreditiranih učnih načrtov
<u>Ni obravnavano</u> v poročilih skupin strokovnjakov	<ul style="list-style-type: none"> Doseganje in spremljanje učnih izidov in kompetenc Izvolitve v naziv, njihova veljavnost in ustreznost glede na področja Pedagoško delo učiteljev Mobilnost študentov Kultura kakovosti glede na stanje in razvoj Kakovost samoevalvacije v smislu doslednosti Samoevalvacija posameznih študijskih programov Vsebina študijskih programov, tj. učni načrti in predmetniki, sestava in skladnost vsebine, pa tudi njihovo ustreznost glede na področje študija ali znanstveno disciplino
<u>Primerjava</u> s prejšnjo sistemsko analizo	<ul style="list-style-type: none"> Izboljšanje pri vseh kazalnikih kakovosti Še vedno največ priložnosti za izboljšanje pri kazalnikih sodelovanja ključnih deležnikov pri vodenju visokošolskega zavoda, znanstvenoraziskovalnega ter strokovnega in umetniškega dela, kadrovske strukture in izvolitve v nazive, knjižničnih virov in knjižničnih storitev, delovanja sistema notranjega zagotavljanja kakovosti ter sprememb študijskih programov.

3.4 Povzetek analize poročil strokovnjakov o akreditaciji in zunanji evalvaciji študijskih programov

Anketa o poročilih skupin strokovnjakov o zunanji evalvaciji in akreditaciji študijskih programov je bila sestavljena iz splošnih vprašanj in je zajemala poročila 250 študijskih programov, pri čemer je bilo obravnavanih 92 poročil o akreditaciji in 158 o zunanji evalvaciji študijskih programov. Okoliščine tokratne analize (v obdobju 2018–2022) se razlikujejo od analize prejšnjega obdobja (2014–2017), saj je ta zajemala postopke podaljšanja akreditacij študijskih programov, ki jih agencija ne izvaja več, kar otežuje neposredno primerjavo med njima.

Prejšnji postopki podaljšanj akreditacij študijskih programov se formalno razlikujejo od sedanjih postopkov zunanjih evalvacij študijskih programov, zasnovani pa so na primerljivih kazalnikih kakovosti. Merila iz leta 2014 so se pri evalvaciji kakovosti v okviru podaljšanja akreditacije študijskega programa opirala na pogoje, ki jih zagotavlja zavod za izvedbo študija po poglavjih za evalvacijo visokošolskega zavoda: vpetost v okolje, delovanje zavoda, kadri, študenti, materialne razmere, kakovost samoevalvacije. Ob tem je bilo posebno poglavje namenjeno organizaciji in izvedbi študija glede na sestavo in vsebino pri prvi akreditaciji z morebitnimi kasnejšimi spremembami (s poudarki na ciljih, kompetencah, obremenitvah po ECTS, ocenjevanju itd.).

Nova merila, sprejeta v letu 2017, pa so bolj neposredno usmerjena na zagotavljanje kakovosti samega študijskega programa glede na naslednja tri področja, ki pa pokrivajo tudi ostale institucionalne kazalnike kakovosti, ki jih zagotavlja zavod (navedene v oklepaju):

- 1. notranja evalvacija študijskega programa (zbiranje predlogov, sodelovanje deležnikov);*
- 2. spreminjanje in posodabljanje študijskega programa (razvijanje vsebin, evalviranje ciljev, kompetenc, potreb družbe);*
- 3. izvajanje študijskega programa (oblike in obseg izvedbe, prilagojenost potrebam deležnikov, materialni pogoji, kadri, varovanje pravic deležnikov).*

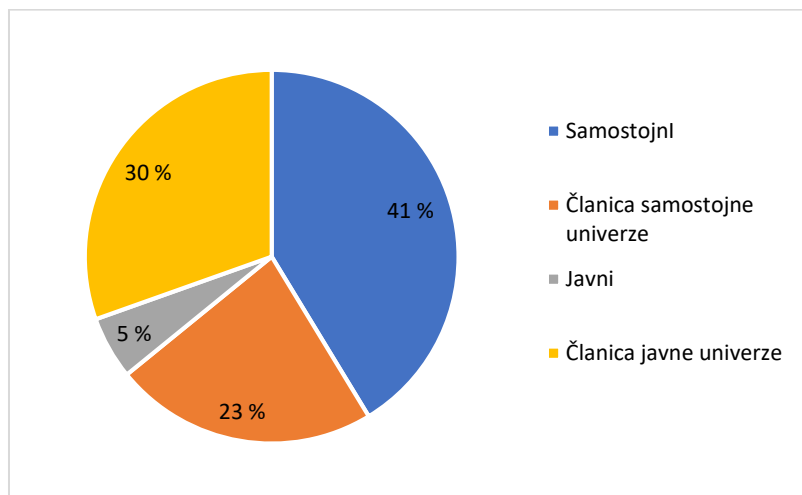
Pregled poročil je bil izveden na podlagi različnih kazalnikov kakovosti, ki so omogočili razvrščanje podatkov glede na specifične vidike kakovosti. Vsi kazalniki kakovosti niso bili enaki kot pri analizi poročil o podaljšanju akreditacij visokošolskih zavodov, ampak so bili prilagojeni študijskim programom (npr. interdisciplinarnost). Podatki so bili pridobljeni iz zapisov ob koncu vsakega standarda, kjer so strokovnjaki ocenili prednosti, priložnosti za izboljšanje, delno izpolnjevanje standarda ali neskladnost s standardom kakovosti. Nekateri kazalniki so imeli podlago v merilih, drugi pa ne, a je agencija ocenila, da tudi ti prispevajo k boljšemu razumevanju delovanja študijskih programov.

4 ANALIZA POROČIL O AKREDITACIJI IN EVALVACIJI ŠTUDIJSKIH PROGRAMOV

4.1 Pregled in ocena kazalnikov kakovosti: Akreditacije študijskih programov

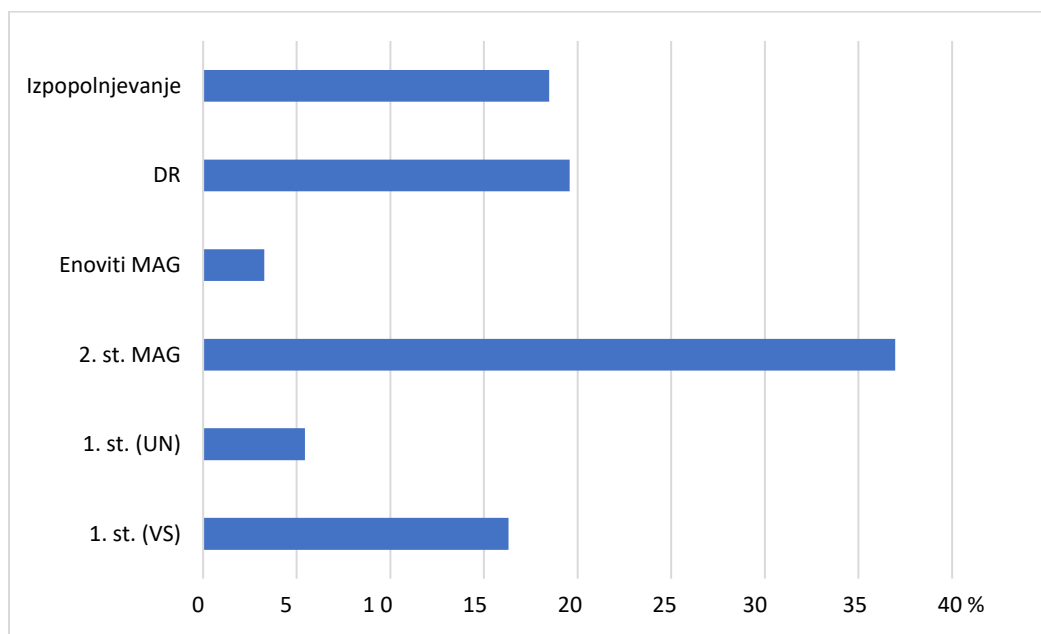
Anketa zajema poročila o akreditacijah 92 študijskih programov visokošolskih zavodov v obdobju med letoma 2018 in 2022. Glede na vrsto visokošolskih zavodov vzorec v primerjavi z zunanjimi evalvacijami zajema še večji delež fakultet (kar 84 %) in precej manjši delež visokih strokovnih šol (11 %) ter le dve akademiji in tri doktorske šole.

Grafikon 12: Razvrstitev poročil glede na status visokošolskih zavodov

Glede na stopnjo in vrsto študijskega programa je v vzorcu, enako kot v prejšnji analizi, zastopanih največ magistrskih programov, vendar je število doktorskih programov in programov za izpopolnjevanje tokrat večje kot v prejšnji analizi.

Grafikon 13: Razporeditev evalviranih študijskih programov po stopnji in vrsti

Obravnavani študijski programi pokrivajo skoraj vsa strokovna področja, kot jih določa klasifikacija KLASIUS-P-16. Največ študijskih programov je bilo uvrščenih na področje 04 Poslovne vede, pravo, najmanj pa na 08 Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in veterina. Skoraj tretjina programov (27) je imela opredeljenih več kot eno področje po klasifikaciji KLASIUS-P-16; nekateri med njimi so bili opredeljeni tudi kot interdisciplinarni. Največ programov (7) spada na področji 02 Umetnost in humanistika ter 03 Družbene vede, novinarstvo in informacijska znanost. Sledijo štiri multidisciplinarni programi s področij 04 Poslovne in upravne vede, pravo ter 07 Tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo. Trije programi so uvrščeni na področji 03 Družbene vede, novinarstvo in informacijska znanost ter 06 Informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT).

Pri analizi poročil skupin strokovnjakov v postopkih akreditacije študijskih programov je bilo ugotovljeno, da veliko kazalnikov ni obravnavanih. Poročila skupin strokovnjakov se osredotočajo predvsem na kazalnike kakovosti, povezane s študijskimi vsebinami, pri čemer so se skupine strokovnjakov najpogosteje opredelile do skladnosti vsebine študijskega programa z njegovimi cilji, predvidenimi znanji in kompetencami, kar je ključen pogoj za akreditacijo programov. Kljub temu iz analize izhaja, da 30 % poročil tega vidika ni obravnavalo.

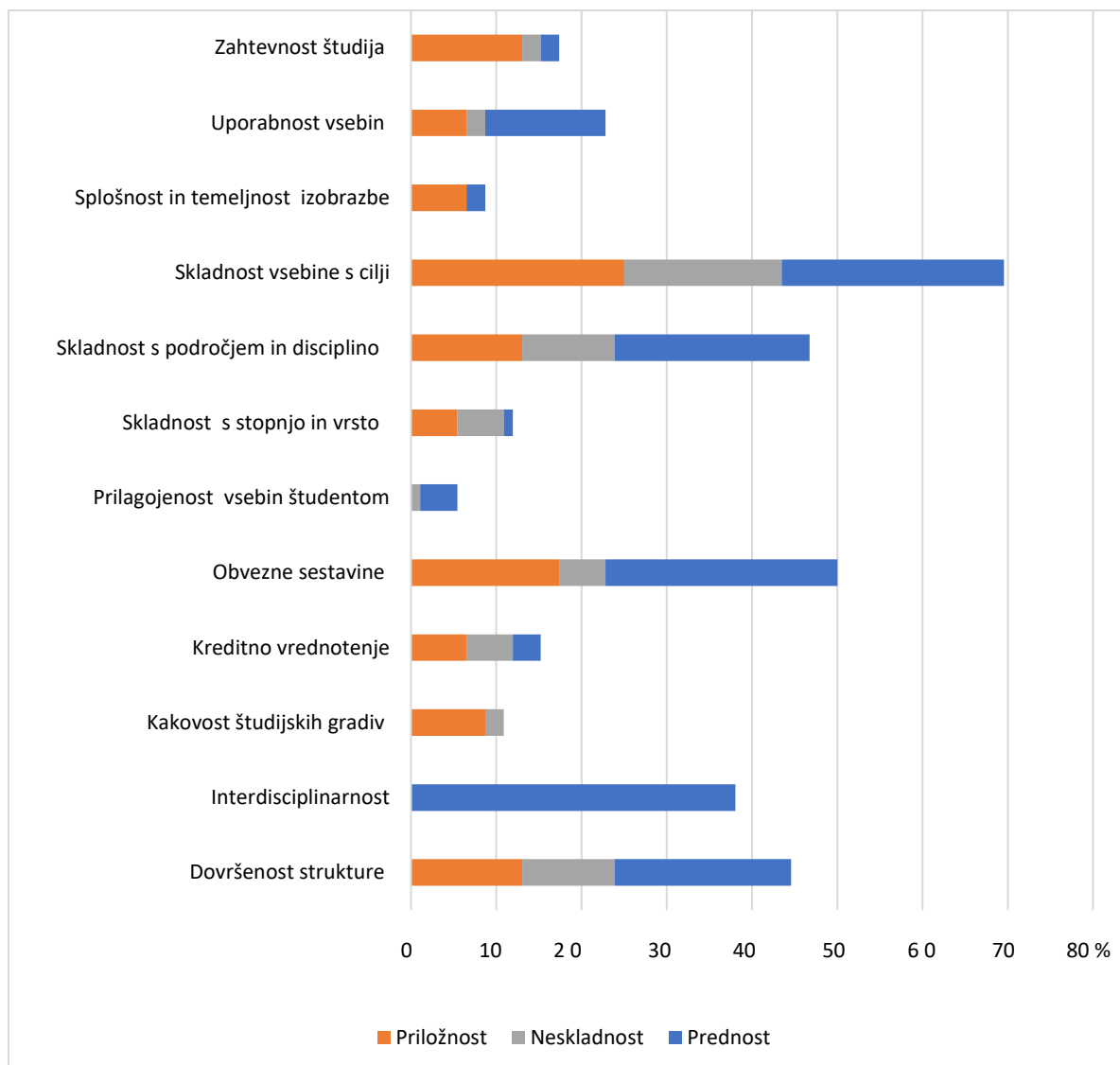
Pri obravnavanih programih je bilo pri skladnostih ugotovljenih približno enako število prednosti in priložnosti za izboljšanje. Delno izpolnjevanje standardov predstavlja 18 % ugotovitev, kar je najvišji delež delnega izpolnjevanja standarda v celotni analizi. Pri kazalnikih *skladnosti študijskega programa z disciplino* in *dovršenosti strukture programa* (kurikularni vidik) je iz poročil razvidnih veliko prednosti (približno 20 %), vendar je pri obeh kategorijah ugotovljeno tudi, da so standardi v 10 % samo delno izpolnjeni, kar predstavlja drugo najvišjo vrednost delnega izpolnjevanja standardov.

Podatki kažejo, da je *zaposljivost diplomantov* drugo najpogosteje obravnavano področje. V 30 % poročil je bil ta kazalnik ocenjen kot prednost in v 23 % kot pomanjkljivost, da je standard le delno izpolnjen, pa le v 3 % poročil, pri čemer v 44 % poročil ni bil obravnavan.

Na področju *povezanosti študijskih programov z okoljem*, še posebej na področju *povezanosti vsebin in raziskovalnega dela z okoljem*, ki ni neposredno vključeno v merila, so strokovnjaki v 31 % prepoznali prednosti, v le 7 % pa priložnosti za izboljšanje. Nasprotno je bilo pri *znanstvenoraziskovalnem, strokovnem oziroma umetniškem delu učiteljev*, kjer so bile v 26 % poročil ugotovljene priložnosti za izboljšanje, kar je najvišji delež priložnosti za izboljšanje. V 10 % poročil je bilo znanstvenoraziskovalno delo ocenjeno kot prednost zavoda.

Podobno stanje je pri *sodelovanju študentov pri znanstvenoraziskovalnem, strokovnem ali umetniškem delu*, kjer je bilo to v 14 % poročil ocenjeno kot prednost, v 23 % pa kot priložnost za izboljšanje. Priložnosti za izboljšanje močno prevladujejo pri kazalnikih, kot so *zahtevnost, splošnost in temeljnost, kakovost študijskega gradiva* ter *kreditno ovrednotenje*, čeprav je pri teh kazalnikih število obravnav relativno nizko, približno 10 %.

Grafikon 14: Prikaz kazalnikov kakovosti, vezanih na študijske vsebine v postopku akreditacij študijskih programov

Kadrovska struktura je eno izmed področij, ki so ga skupine strokovnjakov slabše ocenile. Osredotočile so se na *primernost habilitacij* in *stabilnost kadrovske strukture*, pri čemer so le redko prepoznale prednosti, pogosteje pa priložnosti za izboljšanje (14 %) ali delno izpolnjevanje standarda kakovosti (17 %).

Med kazalniki z največ prednostmi izstopata prostori in oprema, pri katerih so bile ugotovljene prednosti v 31 % poročil. Medtem so bili knjižnični viri precej slabše ocenjeni, tako da so prednosti in priložnosti za izboljšanje izenačene. Še bolj z vidika prednosti izstopa kazalnik *interdisciplinarnost*; prednosti so bile ugotovljene v 38 % poročil, pri čemer v nobenem primeru ni bilo ugotovljenih priložnosti ali neskladnosti.

4.2 Analiza poročil o zunanji evalvaciji študijskih programov

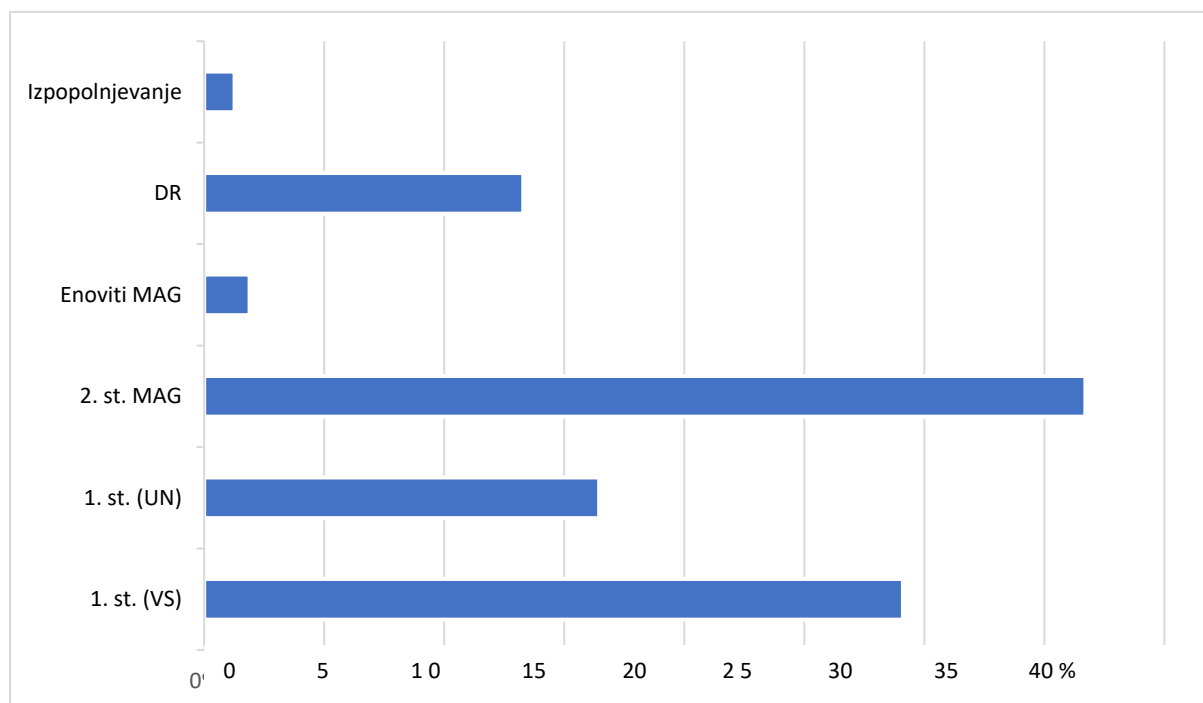
Anketa zajema poročila o zunanjih evalvacijah 158 študijskih programov visokošolskih zavodov v obdobju od leta 2018 do leta 2022. Slaba polovica evalvacij (73) je bila izvedena v okviru postopkov vzorčnih evalvacij študijskih programov, polovica (82) pa v sklopu

rednih postopkov podaljšanja akreditacije visokošolskih zavodov. Manjše število (4) je bilo izrednih evalvacij.

Kazalniki so razvrščeni glede na prednosti, priložnosti za izboljšanje in neskladnosti. Večina kazalnikov (v povprečju okoli 80 %) v povzetkih poročil ni bila obravnavana. Kategorija *ni obravnavano* lahko pomeni, da so strokovnjaki ocenili, da je kazalnik bodisi nepomemben za povzetek bodisi usklajen z zahtevami standarda, zaradi česar ne izstopa niti pozitivno niti negativno.

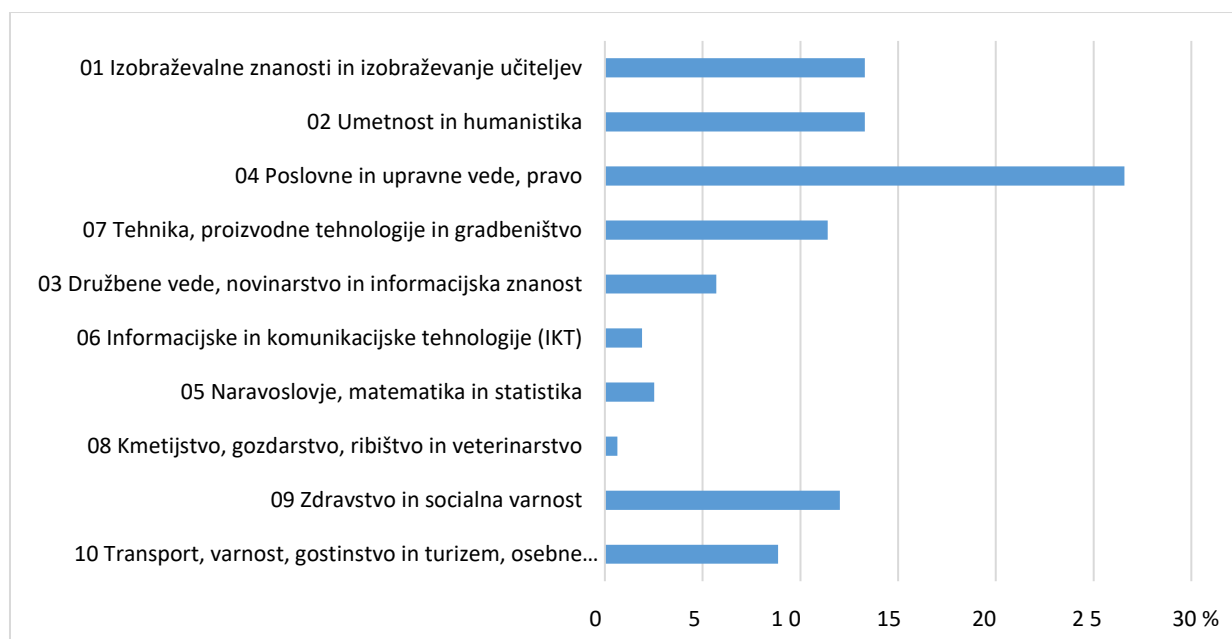
Predlagatelji akreditacije študijskih programov v analiziranih poročilih so glede na vrsto visokošolskega zavoda večinoma fakultete in približno šestina visokih strokovnih šol, glede na status visokošolskega zavoda pa jih je dobra polovica članic javnih univerz, nekoliko manj kot polovica samostojnih visokošolskih zavodov, preostali pa so članice zasebnih univerz. Po vrsti programov prevladujejo magistrski in visokošolski strokovni študijski programi.

Grafikon 15: Razporeditev evalviranih študijskih programov po stopnji in vrsti

Največ evalviranih programov je po klasifikaciji KLASIUS-P-16 uvrščenih na področje (04) Poslovne in upravne vede, medtem ko jih je približno enako uvrščenih na področja (01) Izobraževalne znanosti, (02) Umetnost in humanistika (07) Tehnika ter (09) Zdravstvo in socialna varnost. V analizo so vključeni tudi štirje interdisciplinarni programi s prevladujočimi področji (02) Umetnost in humanistika, (04) Poslovne in upravne vede, (05) Naravoslovje, matematika in statistika ter (06) Informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT). Izbrana področja so delno pogojena tudi z vzorcem, ki ga je agencija določila v vzorčnih evalvacijah: leta 2020 so bili kot vzorec določeni študijski programi, ki se izvajajo kot skupni študijski programi, visokošolsko transnacionalno izobraževanje oziroma na dislociranih enotah slovenskih visokošolskih zavodov v tujini, leta 2021 pedagoški študijski programi, leta 2022 pa doktorski študijski programi. Navedena razporeditev po klasifikaciji KLASIUS-P-16 zato lahko odstopa od deležev vseh izvajanih programov.

Grafikon 16: Razporeditev evalviranih študijskih programov po področjih KLASIUS-P-16

V nadaljevanju analize bomo najprej podrobneje obravnavali področje presoje **organizacija in izvedba študija**, ki je razdeljeno na tri sklope kazalnikov: *vsebino študijskih programov*, *spremembe študijskih programov* in *izvajanje študijskih programov*. Sledil bo še pregled kazalnikov po področjih, povezanih z elementi institucionalne kakovosti (vpetost v okolje, delovanje, kadri, študenti, materialni pogoji, zagotavljanje kakovosti).

Grafikon 17: Odgovori v celotni anketi o zunanji evalvaciji študijskih programov – porazdelitev glede na štiri kvalitativne kategorije

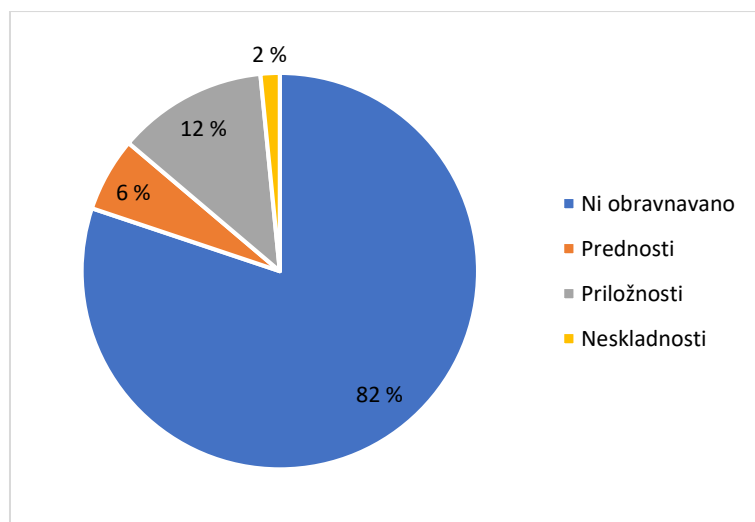

Diagram prikazuje primerjavo porazdelitve skupnega števila kazalnikov za vsa anketna vprašanja v analizi poročil o evalvaciji študijskih programov glede na kategorije *prednost*, *priložnost* in *neskladnost*. Večino teh kazalnikov (v povprečju blizu 80 %) strokovnjaki v povzetkih poročil ne navajajo (kategorija *ni obravnavano*). Ker so bile v analizo vključene le zaključne ugotovitve na koncu vsakega standarda v poročilu, so upoštevane le najbolj bistvene ugotovitve po mnenju skupin strokovnjakov oziroma tiste ugotovitve, ki opazno odstopajo. V nadaljevanju bomo obravnavali pogostost kvalitativnih kategorij *prednost*, *priložnost* in *neskladnost* po posameznih podpodročjih organizacije in izvedbe študija:

vsebine študijskih programov, spremembah študijskih programov in izvajanja študijskih programov.

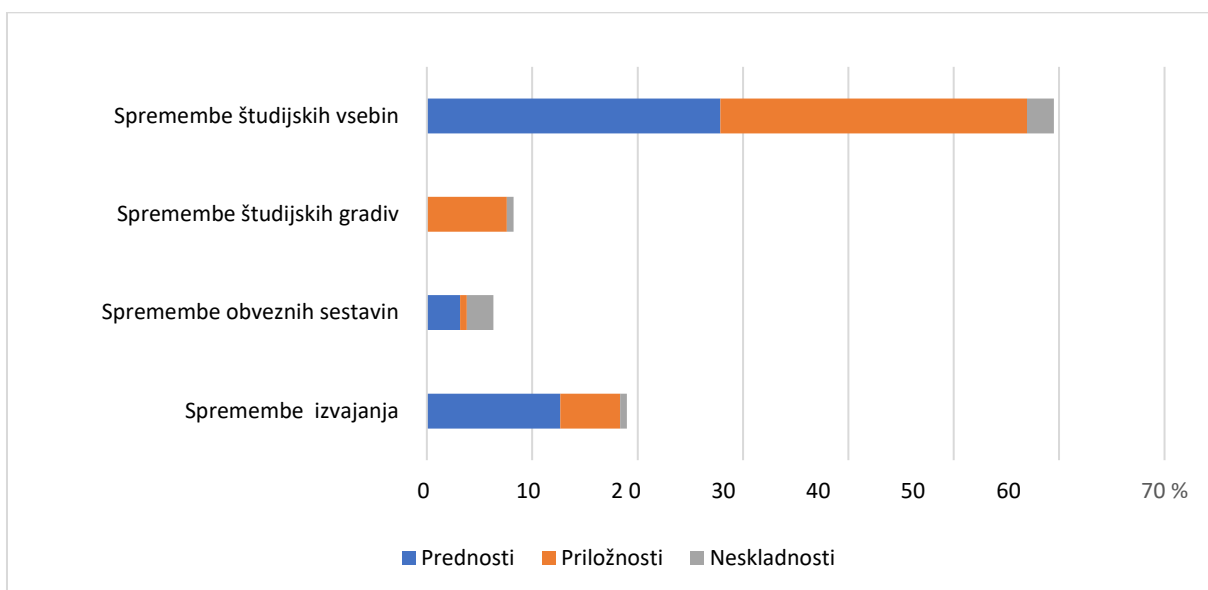
Pri vsebini študijskih programov priložnosti prevladujejo za vse kazalnike, najbolj za skladnost vsebine s cilji in kreditno ovrednotenje, pri katerih je ugotovljenih tudi nekaj neskladnosti. Znatno delež priložnosti je ugotovljen tudi pri uporabnosti vsebin in kakovosti študijskih gradiv. V prejšnji sistemski analizi to področje ni bilo tako podrobno razdelano, vendar ga je mogoče zaznati pri večini kazalnikov, povezanih s študijskimi vsebinami, kot so npr. struktura in cilji programa ali potrebe študentov in kompetence za delovno mesto.

Pri primerjavi ugotovitev anket iz postopkov akreditacij in zunanjih evalvacij je treba upoštevati, da imata postopka različen namen in posledično tudi različen fokus presoje. V postopkih akreditacije študijskega programa se strokovnjaki pri presoji kazalnikov, ki se nanašajo na delovanje institucije in programa (npr. materialne razmere, raziskovalno delo, habilitacije učiteljev, učni načrti, notranji akti in postopkovniki), osredotočajo predvsem na t. i. statične kategorije, ki jih je mogoče dokazovati z veljavnimi dokazili in dokumentacijo. V postopkih zunanjih evalvacij pa skupine strokovnjakov poleg statičnih presojujejo tudi dinamične oziroma procesne vidike delovanja institucije in študijskega programa, kot so dejanska izvedba pouka, sodelovanje z deležniki, delovanje sistema zagotavljanja kakovosti in proces samoevalvacije. Zaradi vključevanja teh procesnih vidikov je v evalvacijskih postopkih obravnavan širši nabor kategorij.

Podrobnejša analiza sprememb študijskih programov, prikazana v grafikonu 18, kaže, da je skladnost vsebine s cilji študijskega programa eden najpogosteje obravnavanih kazalnikov. Skupine strokovnjakov so ugotovile izenačene prednosti in priložnosti pri spremembah študijskih vsebin. Pri spremembah pri izvajanju (načini, oblike in potek) prevladujejo prednosti (dvakrat več kot priložnosti), pri spremembah študijskih gradiv pa priložnosti, pri čemer ni bilo ugotovljenih nobenih prednosti.

Spremembam študijskih programov je bil v prejšnji analizi namenjen en sam kazalnik z izrazito prevlado prednosti.

Grafikon 18: Kazalniki kakovosti sprememb študijskih programov glede na prednosti, priložnosti in neskladnosti

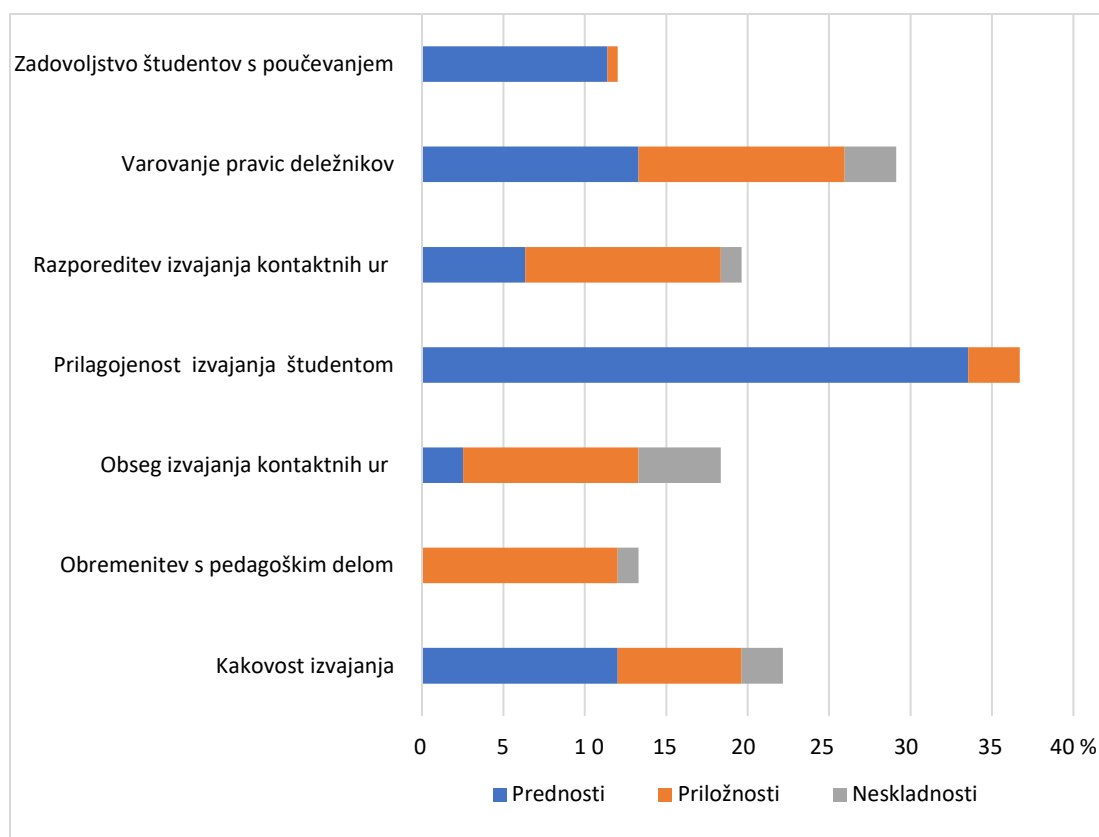

Na področju *izvajanja študijskih programov*, ki je prikazano v grafikonu 19, izrazito prevladujejo prednosti pri kazalnikih *prilagojenosti izvajanja študentom* (34 %), ki je tudi najbolj pogosto obravnavan kazalnik, in *zadovoljstva s poučevanjem* (11 %). Pri kazalniku *kakovosti izvajanja študija* je prav tako zaznati več prednosti kot priložnosti. Pri *varovanju pravic deležnikov*, ki je na drugem mestu po pogostosti obravnavanja, je število prednosti in priložnosti izenačeno.

Težave je zaznati pri kazalnikih, vezanih na razporeditve in obseg izvajanja kontaktnih ur, kjer izrazito prevladujejo priložnosti, pri čemer je zabeleženih tudi 5 % neskladnosti. Velik izziv predstavljajo tudi *obremenitve s pedagoškim delom*, saj pri tem kazalniku znatno prevladujejo priložnosti, pri čemer prednosti sploh ni bilo ugotovljenih.

Prejšnja analiza kazalniku *izvajanja študijskih programov* na splošno ni posvetila veliko pozornosti, kazalniki, ki pa jih je zajela – *izvajanje kontaktnih ur, načini izvajanja in prilagojenost potrebam študentom* –, so pokazali dokaj izenačeno razmerje med prednostmi in priložnostmi.

Grafikon 19: Kazalniki kakovosti izvajanja študija glede na prednosti, priložnosti in neskladnosti

Strokovnjaki so v nekaterih poročilih ugotovili tudi odličnosti evalviranega študijskega programa. Te se najpogosteje nanašajo na naslednja področja oziroma kazalnike kakovosti, ki so izpostavljeni v več kot treh poročilih:

Preglednica 3: Kazalniki študijskih programov, pri katerih so izpostavljene odličnosti

Število poročil	Področje odličnosti
6	Prostori oziroma oprema
5	Kakovost poučevanja
5	Organizacija oziroma delovanje visokošolskega zavoda
4	Praktično izobraževanje
4	Informiranje oziroma informiranost deležnikov

Do konca poglavja je predstavljena razporeditev prednosti, priložnosti in neskladnosti za kazalnike kakovosti na posameznih področjih presoje, povezanih z institucionalnim vidikom kakovosti.

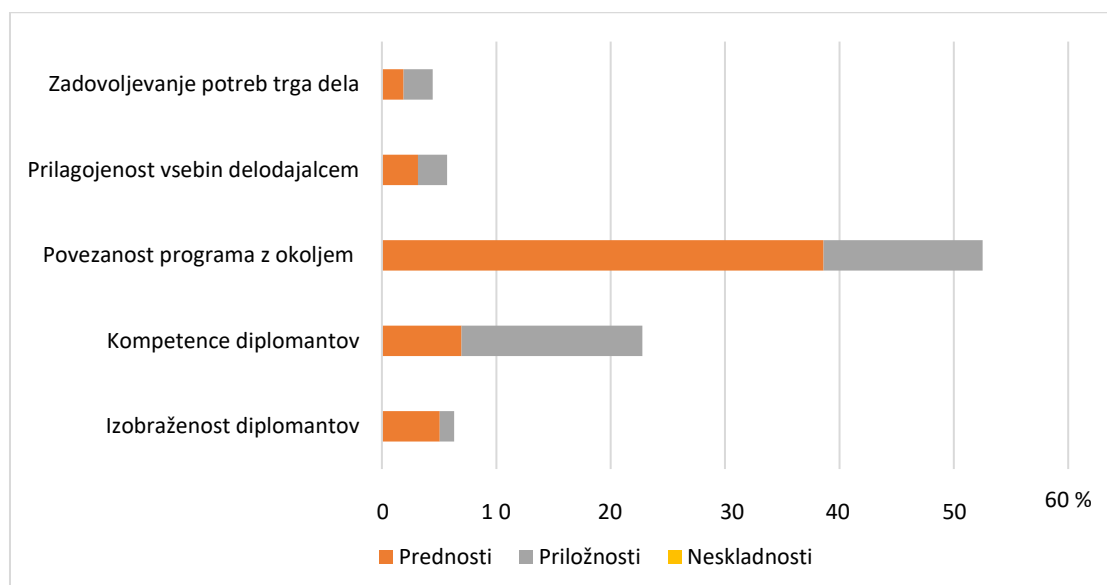
(1) Na področju **vpetosti v okolje** sta podrobneje analizirana kazalnika *povezanosti študijskega programa z okoljem* in *prilagojenosti vsebine potrebam delodajalcev*. Skupine strokovnjakov v svojih poročilih poudarjajo, da za *povezanost študijskega programa z okoljem* veljajo izrazite prednosti, kar je ugotovljeno v približno polovici poročil. To kaže, da številni zavodi vzpostavljajo uspešne povezave z lokalnim okoljem in gospodarstvom,

kar krepi njihovo relevantnost za družbo. *Prilagojenost vsebin potrebam delodajalcev* pa je bila redkeje obravnavana.

Kljub temu so strokovnjaki zaznali več priložnosti pri kazalniku *kompetenc*, kar nakazuje potrebo po nadaljnjem izboljševanju programov v smeri boljše usposobljenosti diplomantov za trg dela. Na to opozarjajo strokovnjaki tudi pri obravnavi kazalnika *spremljanja kompetenc* na področju delovanja visokošolskega zavoda.

Analiza za obdobje 2014–2017 prav tako kaže prevlado prednosti pri kazalniku *sodelovanja z gospodarskim in negospodarskim sektorjem*, kot tudi več priložnosti pri *spremljanju kompetenc*.

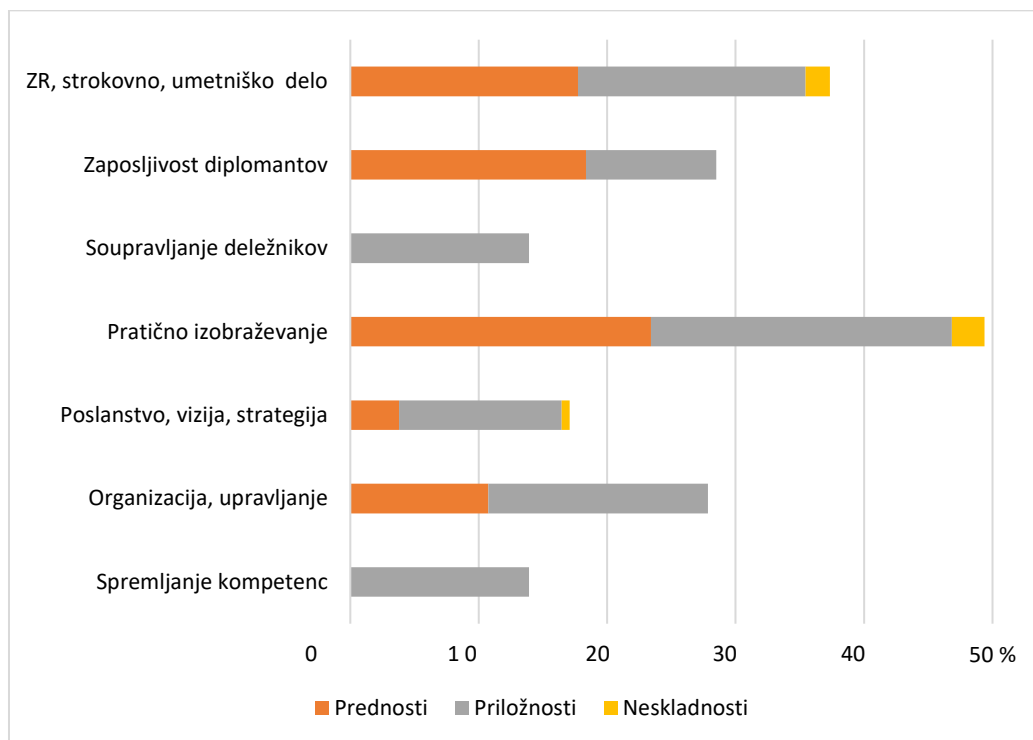
Grafikon 20: Kazalniki kakovosti na področju vpetosti v okolje

(2) Na področju **delovanja visokošolskega zavoda** se je izkazalo, da zavodi *kompetenc* še vedno ne spremljajo ustrezno. Pri kazalniku *zaposljivosti diplomantov*, ki je bil pogosto obravnavan, je bilo ugotovljenih nekoliko več prednosti kot priložnosti za izboljšanje, hkrati pa so tu strokovnjaki ugotovili tesno povezanost programov z okoljem. Pri kazalnikih *organizacije in vodenja* ter *poslanstva, vizije in strategije* so poročila skupin strokovnjakov prepoznala več priložnosti za izboljšanje kot prednosti, kar nakazuje potrebo po nadaljnji optimizaciji teh procesov v skladu z zastavljenimi cilji. Izstopa tudi ugotovitev, da so pri *sodelovanju ključnih deležnikov* še vedno navedene le priložnosti (brez prednosti). Pri kazalnikih *praktičnega usposabljanja* in *znanstvenoraziskovalnega, strokovnega ali umetniškega dela* so bile ugotovljene edine neskladnosti na tem področju presoje, pri čemer je delež prednosti in priložnosti pri njih enak.

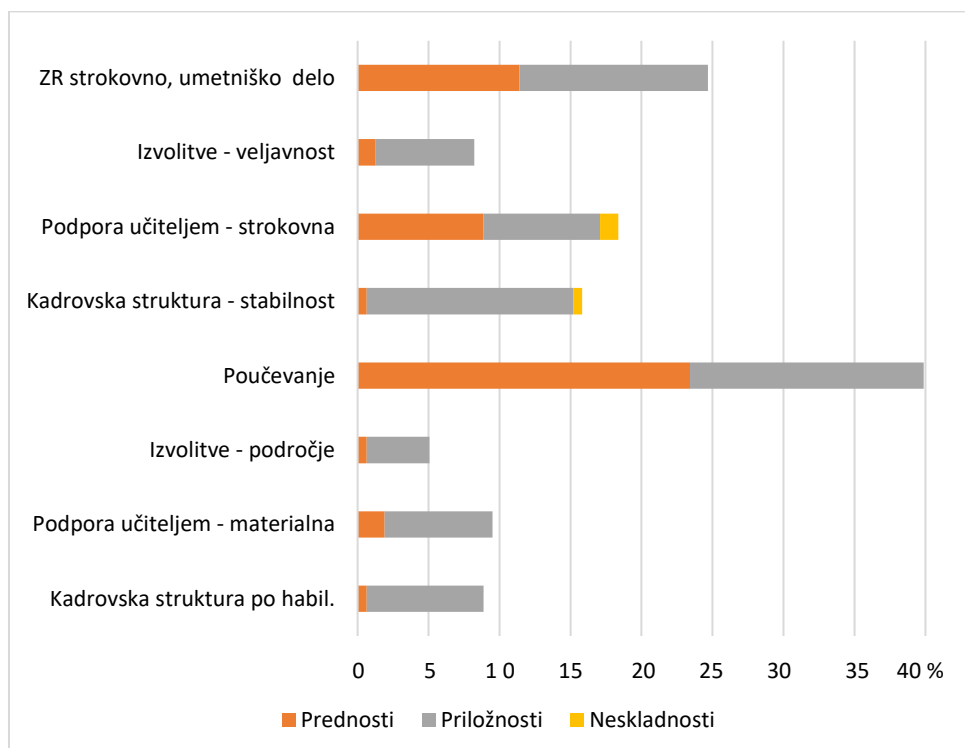
V obdobju 2014–2017 je, kot kažeta analizi, razmerje med prednostmi in priložnostmi pri večini kazalnikov bolj uravnoteženo kot v obdobju 2018–2022, razen pri *poslanstvu, viziji in strategiji* ter *kompetencah*, kjer so tako v prvem kot drugem obdobju prevladovale priložnosti. Nekoliko boljše razmerje v prid prednostim pa je bilo v prvem obdobju pri kazalniku *znanstvenoraziskovalnega, strokovnega ali umetniškega dela*.

Grafikon 21: Kazalniki kakovosti na področju delovanja

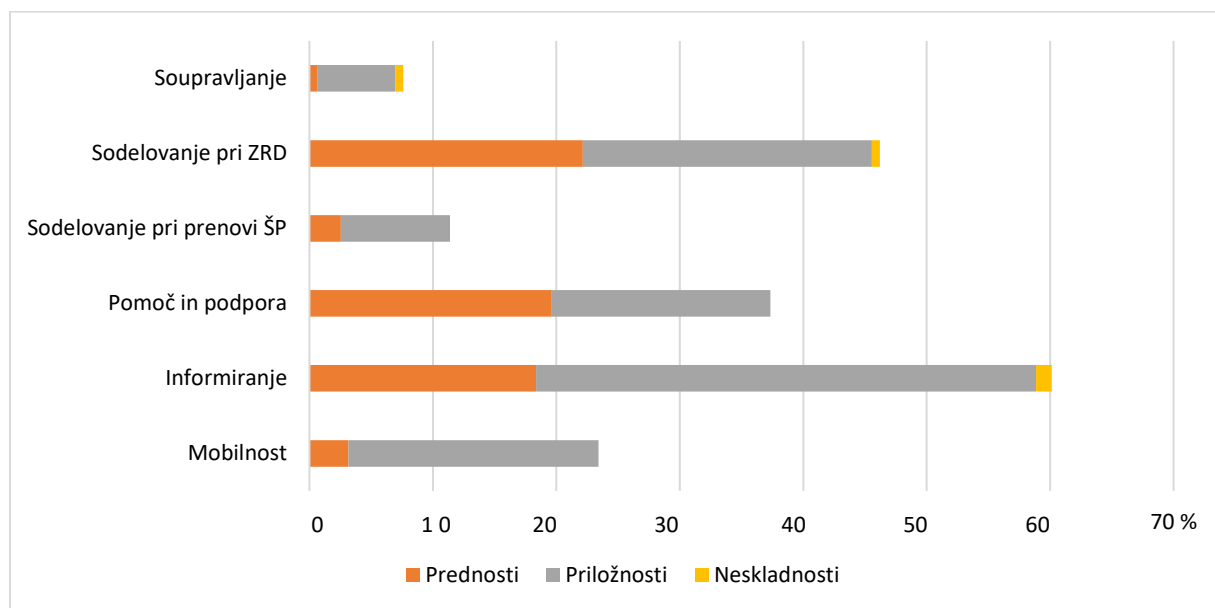
(3) Analiza **kadrov** kaže, da sta *podpora učiteljem* in *kadrovska struktura*, tako kot že v prejšnji sistemski analizi, med kazalniki, kjer je ugotovljenih več priložnosti kot prednosti. Poročila so ugotovila velik delež priložnosti za izboljšanje pri *izvolitvi v nazive, kadrovske strukturi* in *ustreznosti strokovnih področij učiteljev*, kar velja tudi za obdobje 2014–2017. *Kakovost poučevanja* pa je bila, enako kot v prejšnjem obdobju, ocenjena z večjim deležem prednosti, kar kaže na splošno zadovoljstvo s kakovostjo pedagoškega dela.

Grafikon 22: Kazalniki kakovosti na področju kadrov

(4) Na področju presoje **študentov** so evalvacije pokazale, da sta kazalnika *mobilnosti* ter *informiranja in pomoči študentom* pogosto ocenjena z več priložnostmi za izboljšanje kot s prednostmi, kar nakazuje potrebo po večji podpori študentom. Poročila strokovnjakov pri evalvacijah so izpostavile potrebo po večji vključenosti študentov v prenavo programov in znanstvenoraziskovalno delo. *Podpora študentom* in njihovo *sodelovanje pri znanstvenoraziskovalnem delu* sta bila sicer pogosto obravnavana, pri čemer so bile ugotovljene tako prednosti kot priložnosti za izboljšanje. Podoben rezultat z večjim deležem priložnosti je dala prejšnja analiza le za *mobilnost* in *informiranje študentov*, medtem ko so pri kazalnikih, kot so *soupravljanje, sodelovanje pri raziskovanju* in *podpora študentom*, prevladovali prednosti.

Grafikon 23: Kazalniki kakovosti na področju študentov

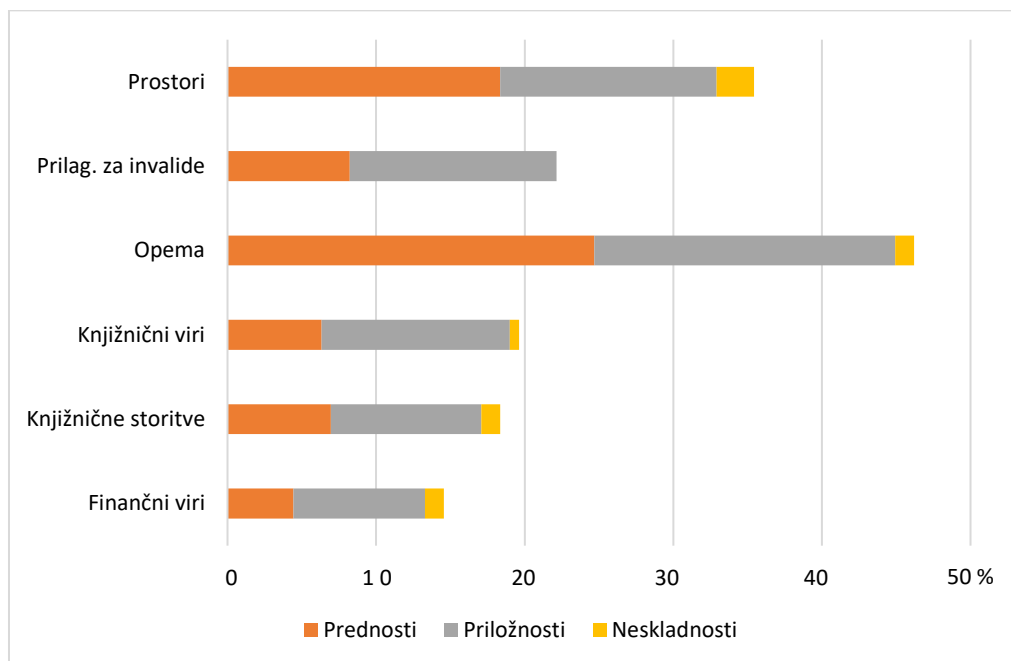

(5) Izsledki analize na področju **materialnih pogojev**, predvsem pri kazalniku *finančnih virov*, s prevlado priložnosti za izboljšanje nad prednostmi kažejo na pogoste izzive na tem področju, čeprav strokovnjaki tega vidika materialnih pogojev v svojih poročilih na splošno niso pogosto obravnavali.

Po drugi strani pa je pri kazalnikih *prostorov* in *opreme* zabeleženih veliko prednosti. Strokovnjaki temu vidiku kakovosti namenjajo izredno velik poudarek. Na podlagi tega lahko sklepamo, da so visokošolski zavodi na splošno dobro opremljeni in imajo primerne prostorske kapacitete za izvajanje študijskih programov. Nekaj prostora za izboljšanje je pri *prilagoditvah za študente s posebnimi potrebami*.

Tudi v prejšnjem obdobju (2014–2017) je bilo na področju materialnih pogojev ugotovljenih največ prednosti v celotni analizi. Izrazito pozitivno so bili ocenjeni tudi kazalniki, ki kažejo tokrat nekoliko slabšo sliko (*finančni viri, knjižnice, knjižnični viri, prilagoditve za študente s posebnimi potrebami*).

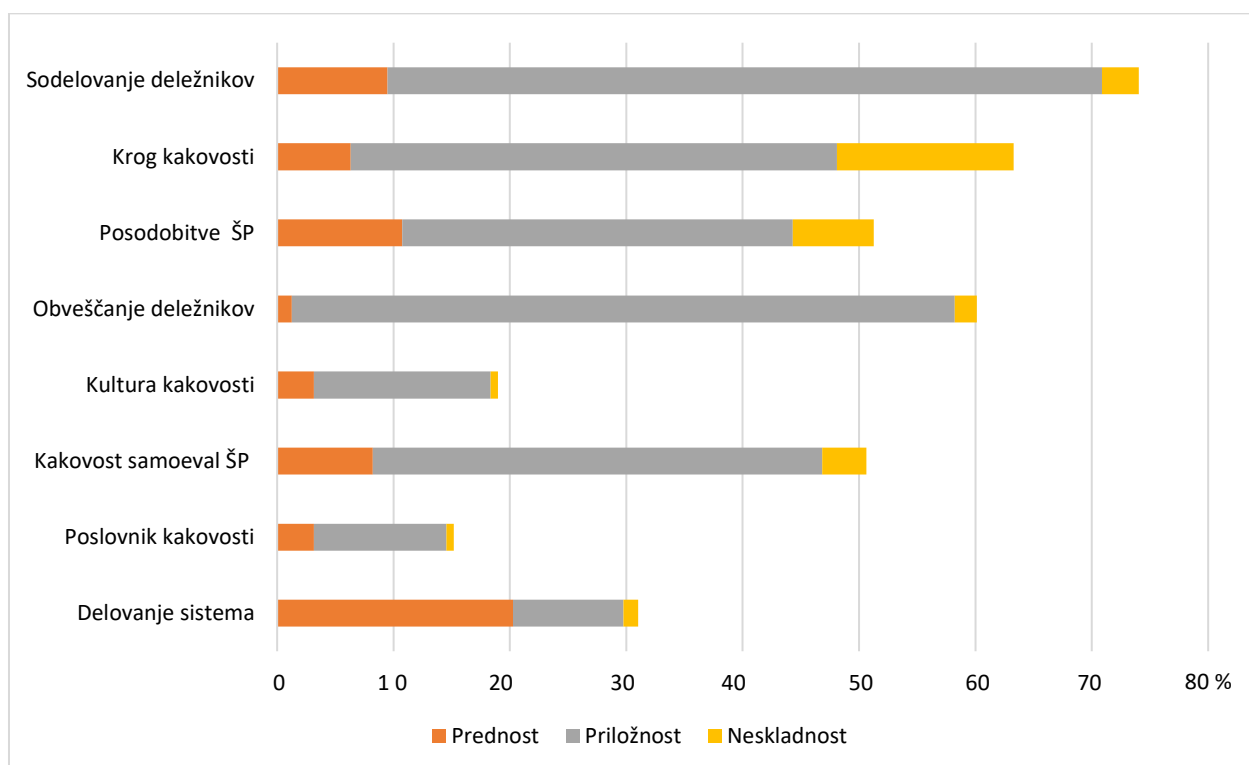
Grafikon 24: Kazalniki kakovosti na področju materialnih pogojev

(6) Področje **zagotavljanja kakovosti** je razmeroma obravnavano v večini poročil. Pri ugotovitvah strokovnjakov so prevladovale priložnosti za izboljšanje, zlasti pri kazalnikih, povezanih s *sodelovanjem ključnih deležnikov* ter *kakovostjo samoevalvacijskih postopkov*. Analiza je pokazala, da je bil prav pri teh kazalnikih delež priložnosti za izboljšanje največji, obenem pa se je pojavilo tudi največ neskladnosti. Največji delež teh neskladnosti je bil ugotovljen pri kazalniku *sklenjenosti kroga kakovosti*.

Večji delež priložnosti kot prednosti pri skoraj vseh kazalnikih tega področja izkazuje že prejšnja sistemska analiza, prav tako pa tudi obratno razmerje pri *delovanju sistema kakovosti*. Strokovnjaki v večini poročil ugotavljajo, da na zavodih sicer delujejo sistemi za zagotavljanje kakovosti, vendar imajo ti – glede na zbrane podatke – še vedno precej pomanjkljivosti.

Grafikon 25: Kazalniki kakovosti na področju zagotavljanja kakovosti

4.3 Povzetek analize poročil o akreditaciji in zunanji evalvaciji študijskih programov

Iz analize je razvidno, da skupine strokovnjakov pogosteje ugotavljajo priložnosti za izboljšanje v postopkih zunanje evalvacije študijskih programov kot v postopkih akreditacije študijskih programov, kjer je delež prednosti in priložnosti bolj enakovreden in je zaznati več neskladnosti. Glavni namen zunanjih evalvacij študijskih programov je svetovanje zavodom pri izvajanju študijskih programov, kar skupine strokovnjakov pri presojah tudi upoštevajo. To pomeni, da običajno pri evalvacijah bolj kritično obravnavajo kazalnike kakovosti, pri akreditacijah pa *vsebinsko študijskega programa*. Pri akreditacijah je ugotovljeno večje število neskladnosti, ki so pri evalvacijah redke in se večinoma nanašajo na nesklenjenost kroga kakovosti, pomanjkljivo samoevalvacijo ter nesodelovanje ključnih deležnikov pri zagotavljanju kakovosti. Delež zastopanosti kazalnikov v poročilih skupin strokovnjakov je večinoma veliko večji pri evalvacijah, ker je določene kazalnike v tem postopku lažje preverjati, zaradi česa je posledično pri akreditacijah več kazalnikov, ki niso obravnavani. Nasploh lahko ugotovimo, da so priložnosti in prednosti večinoma izenačene, a veliko kazalnikov ni obravnavanih oziroma ne odstopajo od standarda.

Pri akreditacijah sta bila med najslabšimi ocenjena kazalnika *skladnosti vsebine študijskega programa z njegovimi cilji, predvidenimi znanji in kompetencami* ter *dovršenosti študijskega programa*. Oba ostajata v središču pozornosti skupin strokovnjakov pri evalvacijah programov. Analiza kaže, da je veliko skupin strokovnjakov pri študijskih programih zaznalo številne prednosti, vendar so pri tem kazalniku zabeležili tudi največje število delnega izpolnjevanja standardov. Podobno je tudi pri *skladnosti študijskega programa z njegovim področjem in disciplino ter njegovo dovršenostjo*, kjer je opazno več neskladnosti kot pri drugih kategorijah.

V poročilih strokovnjakov o evalvaciji študijskih programov so bile pri kazalniku *prilagojenosti izvajanja študijskega programa pričakovanjem in potrebam študentov* v 30 % ugotovljene prednosti, kar kaže, da programi ustrezajo pričakovanjem študentov. Izjemno visok delež prednosti tudi pri kazalniku *povezanosti študijskega programa z okoljem* na področju študijskih vsebin kaže, da tudi okolje prepoznava kakovost in pomen študijskih programov. Vendar pa je analiza poročil pokazala, da visokošolski zavodi premalo poudarka namenjajo *spremljanju in določanju kompetenc* študentov. Rezultati analize pri *spremljanju kompetenc* v okviru akreditacij in evalvacij študijskih programov kažejo, da je pri tem kazalniku v akreditacijah delež prednosti in priložnosti za izboljšanje enakovreden, medtem ko v evalvacijah prevladujejo priložnosti.

Kazalnika, ki sta pogosto obravnavana tako v evalvacijah kot v akreditacijah, sta *ustreznost in dostopnost literature ter materialni pogoji za izvajanje študijskega programa*. Pri *povezanosti študijskih programov z lokalnim okoljem in podpori okolja* prevladujejo prednosti, zlasti pri vsebinah in raziskovalnem delu.

Skupine strokovnjakov se pogosteje odločajo za neskladnosti oziroma priložnosti pri kazalnikih, ki so jasno določeni (zlasti pri kvantitativno določenih kazalnikih), medtem ko se pri kazalnikih, ki niso tako strogo določeni (npr. *kultura kakovosti*), za to redkeje odločijo. Tako so največkrat obravnavane tiste kategorije, ki so bolj konkretne in neposredno zastopane v standardih, najmanj pa tiste, ki zadevajo kulturo kakovosti. Pri evalvacijah skorajda ni ugotovljenih neskladnosti, saj se zaradi narave postopka tu strokovnjaki pogosteje kot pri akreditacijah študijskih programov odločajo za priložnosti za izboljšanje. To kaže tudi na drugačen namen, ki ga imata oba postopka, o čemer agencija redno ozavešča svoje strokovnjake.

Opaziti je, da določeni kazalniki pogosto niso obravnavani, kar je deloma posledica osredotočenosti analize le na zaključne ugotovitve strokovnjakov, to pa zmanjšuje nabor ugotovitev. Kljub temu so podatki indikativni in omogočajo analizo stanja, ki kaže, da so bile skupine strokovnjakov pri svojem delu poglobljene. Primerjava s preteklo sistemsko analizo ni mogoča, saj postopek evalvacije takrat še ni obstajal, poleg tega pa je pretekla analiza združevala postopka prve akreditacije in podaljšanja akreditacije študijskega programa, ki se ne izvaja več.

Gleda dela skupin strokovnjakov je bilo ugotovljeno, da je večje število ugotovljenih priložnosti pogosto posledica težnje po uravnoteženju priložnosti in prednosti oziroma da bi bile ocene »usklajene«. Takšna praksa lahko vodi v neustrezno presojo prednosti ali priložnosti. Poleg tega je treba večji poudarek nameniti kategorijam in standardom, ki niso kvantitativno merljivi, saj pogosto predstavljajo pomembne vidike kakovosti. Analiza je tudi pokazala, da je bila *interdisciplinarnost* vedno označena kot prednost, vendar brez poglobljenega razmisleka o njeni dejanski vlogi in vplivu. Strokovnjaki jo pogosto vrednotijo pozitivno zaradi njenega konceptualnega pomena, ne pa zaradi konkretne uporabe v programu. Na tem področju je potrebna večja kritičnost in razširjena obravnava, saj interdisciplinarnost predstavlja ključno dimenzijo kakovosti sodobnih visokošolskih programov.

Ker sistemska analiza za obdobje 2014–2017 ni obravnavala poročil strokovnjakov v postopku akreditacij študijskih programov, nismo opravili primerjave s preteklim obdobjem.

4.4 Ključni poudarki in splošne ugotovitve analize poročil o kakovosti študijskih programov

<p><u>Splošne značilnosti</u> poročil strokovnjakov o akreditaciji in zunanji evalvaciji študijskih programov</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 250 študijskih programov; 92 poročil skupin strokovnjakov o akreditaciji študijskih programov, 158 poročil o zunanji evalvaciji študijskih programov • Ocene kazalnikov razvrščene v štiri kategorije: prednosti, priložnosti, neskladnosti oz. večje pomanjkljivosti, ni obravnavano • Analiza temelji na zaključnih ugotovitvah, zato nekateri pomembni vidiki kakovosti, ki niso vključeni v zaključne opise poročil, morda niso bili obravnavani
<p><u>Splošne ugotovitve</u> poročil strokovnjakov o akreditaciji in zunanji evalvaciji študijskih programov</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Razlike med evalvacijskimi in akreditacijskimi poročili – drugačen fokus skupin strokovnjakov • Več neskladnosti v poročilih o akreditaciji študijskih programov, več priložnosti v poročilih o evalvaciji študijskih programov • Kazalnika z največ prednostmi: prostori in oprema • Strokovnjaki osredotočeni predvsem na kazalnike, opredeljene v merilih • Večina kazalnikov (v povprečju okoli 80 %) v povzetkih poročil ni obravnavana
<p>Kazalniki kakovosti v samoevalvacijskem poročilu, ki <u>so ustrezno predstavljeni</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Skladnost vsebin študijskega programa s cilji (akreditacija in evalvacija) in področjem oziroma disciplino (akreditacija) • Obvezne sestavine študijskega programa (akreditacija) • Kreditno vrednotenje (evalvacija) • Povezanost programa z okoljem (evalvacija) • Praktično usposabljanje (evalvacija) • Poučevanje (evalvacija)
<p><u>Priporočila za skupine strokovnjakov</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Več pozornosti nameniti kategorijam, ki zadevajo področje kakovosti (npr. kultura kakovosti na zavodu, sklenjenost kroga kakovosti). • Pri evalvacijskih postopkih podrobneje pregledati razvoj in spreminjanje študijskega programa v • Pri akreditacijah študijskih programov kritično ovrednotiti ustreznost habilitacij in znanstvenoraziskovalnega dela na zavodu • Izogniti se neutemeljenemu izenačevanju števila prednosti in priložnosti • Izogniti se nekritični presoji določenih kazalnikov, kot je na primer interdisciplinarnost • Razširiti razumevanje kazalnika okolja tudi na negospodarsko okolje. • V izogib napačni interpretaciji jasno ločevati med kategorijama neskladnost in priložnost za izboljšanje
<p><u>Priporočila za zavode</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pri obeh vrstah postopkov okrepiti znanstvenoraziskovalno delo učiteljev, zlasti pri študijskih programih druge in tretje stopnje, ter vključevanje študentov v znanstvenoraziskovalno, strokovno oziroma umetniško delo (pri teh kazalnikih so redko ugotovljene prednosti) • Še naprej aktivno sodelovati z lokalnim gospodarstvom in širšim okoljem • Okrepiti sklenjenost kroga kakovosti in vključevanju zunanjih deležnikov (pri teh kazalnikih je ugotovljenih največ neskladnosti) ter kulture kakovosti

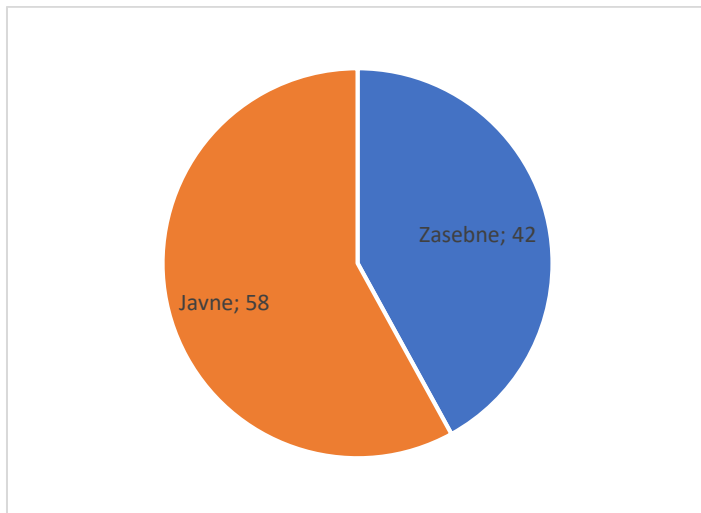
5 ANALIZA POROČIL STROKOVNJAKOV O ZUNANJI EVALVACIJI VIŠJIH STROKOVNIH ŠOL

5.1 Pregled in ocena kazalnikov kakovosti višjih strokovnih šol

Analiza poročil strokovnjakov o zunanji evalvaciji višjih strokovnih šol med letoma 2018 in 2022 je obsegala pregled in oceno 41 poročil skupin strokovnjakov. Anketa je bila sestavljena iz 15 splošnih vprašanj po metodologiji iz prejšnje systemske analize. Analiza je bila na podlagi iste metodologije kot v drugih poglavjih razdeljena po naslednjih področjih presoje: vpetost v okolje, organizacija in upravljanje, kadri, študenti, materialne razmere, zagotavljanje kakovosti, organizacija in izvajanje študija.

Za vsako področje je po posameznih kazalnikih kakovosti, navedenih v grafikonih, v odstotkih izračunan delež kvalitativnih kategorij *prednost*, *priložnost za izboljšanje* in *neskladnost oziroma večja pomanjkljivost* ter *ni obravnavano*, če kazalnik ni obravnavan kot ena izmed kategorij. Grafični prikazi so za lažjo primerjavo oblikovani enako kot v prejšnji analizi.

Grafikon 26: Višje strokovne šole glede na status

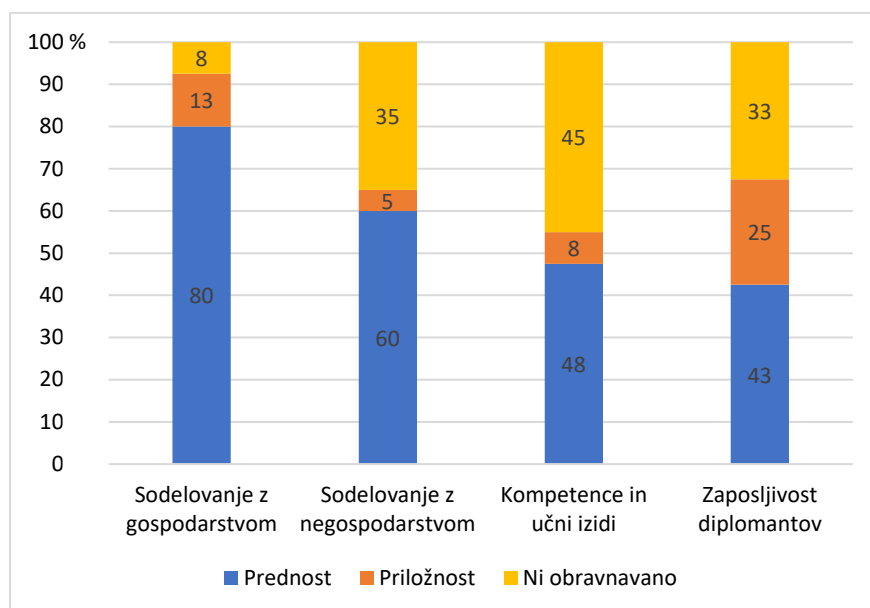

V nadaljevanju je navedena razporeditev prednosti, priložnosti in neskladnosti za splošne kazalnike kakovosti na posameznih področjih presoje.

(1) Prvo področje je **vpetost v okolje**, pri katerem so kvalitativni izsledki strokovnjakov upoštevani na podlagi naslednjih kazalnikov:

- sodelovanje višjih strokovnih šol z gospodarskim sektorjem – partnerstva, aplikativni projekti za industrijo, vključenost strokovnjakov ali predstavnikov gospodarskega sektorja v poučevanje;
- sodelovanje višjih strokovnih šol z negospodarskim sektorjem, izpolnjevanja zahtev javnega sektorja, intelektualnega in kulturnega povezovanja z okoljem;
- učni izidi in kompetence glede na izobrazbo in veščine;
- zaposljivost in konkurenčnost diplomantov glede na kompetenc za trg dela.

Grafikon 27: Kazalniki kakovosti na področju vpetosti v okolje

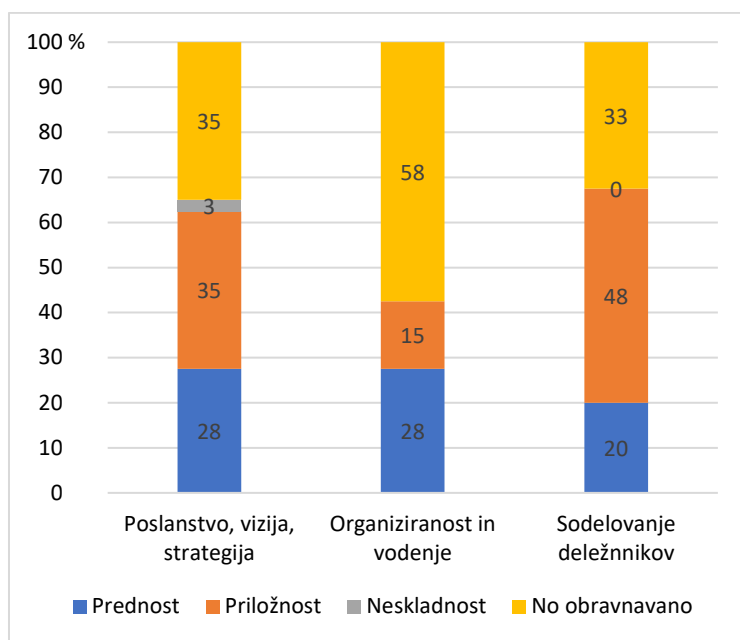

Rezultati kažejo podobno visoko stopnjo *sodelovanja z gospodarskim sektorjem* kot v prejšnji analizi, medtem ko je *sodelovanje z negospodarskim sektorjem* v tej analizi nekoliko boljše. *Učni izidi in kompetence* ter *zaposljivost diplomantov* so ocenjeni boljše kot v prejšnjem obdobju, saj je tokrat doseženih blizu 50 % pozitivnih ocen, v prejšnjem obdobju pa jih je bilo 30 %. Kljub temu oba kazalnika v znatnem deležu poročil še vedno nista obravnavana. Pri *zaposljivosti diplomantov* je ugotovljen večji delež priložnosti za izboljšanje kot pri *kompetencah*.

(2) Za naslednje področje presoje, **delovanje višje strokovne šole**, so upoštevani naslednji kazalniki kakovosti:

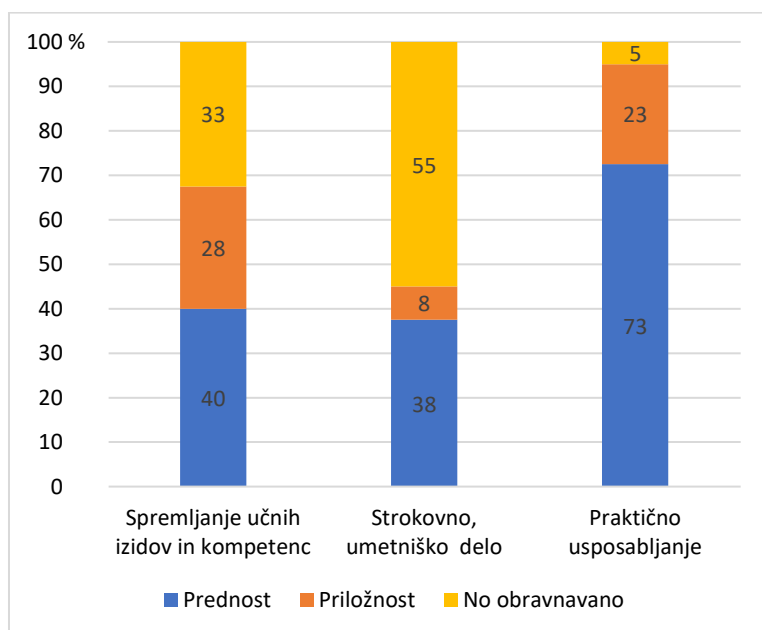
- poslanstvo, vizija in strategija glede na organizacijske cilje in načrtovanje;
- organiziranost in vodenje višje strokovne šole;
- sodelovanje ključnih deležnikov pri vodenju višje strokovne šole;
- doseganje in spremljanje učnih izidov in kompetenc, tj. praks, ki se nanašajo na ocenjevanje znanja, veščin in kompetenc;
- strokovno ali umetniško delo glede na raziskovanje na strokovnem področju ali umetniško delo, dosežke in nagrade na institucionalni ravni;
- praktično usposabljanje glede na organiziranost, izvedbo in evalvacijo.

Grafikon 28: Kazalniki kakovosti na področju delovanja

Med kazalniki na tem področju ima *sodelovanje ključnih deležnikov* največji delež priložnosti za izboljšanje, približno 50-odstotni. Podobno prevladovanje priložnosti (38 %) nad prednostmi (15 %) izkazuje tudi prejšnja analiza, vendar so tokrat prednosti nekoliko pogostejše. Kazalnik *organiziranosti in vodenja* je bil ocenjen nekoliko slabše kot v prejšnjem obdobju, saj so se mu strokovnjaki tokrat manj posvečali oziroma ni (ne negativno ne pozitivno) odstopal od določil Merila za evalvacijo. Kazalnik *poslanstva, vizije in strategije*, ki je imel v prejšnji analizi 70 % priložnosti, se je tokrat precej izboljšal, saj so se prednosti in priložnosti skoraj izenačile, kar kaže, da tej temi zavodi namenjajo več pozornosti.

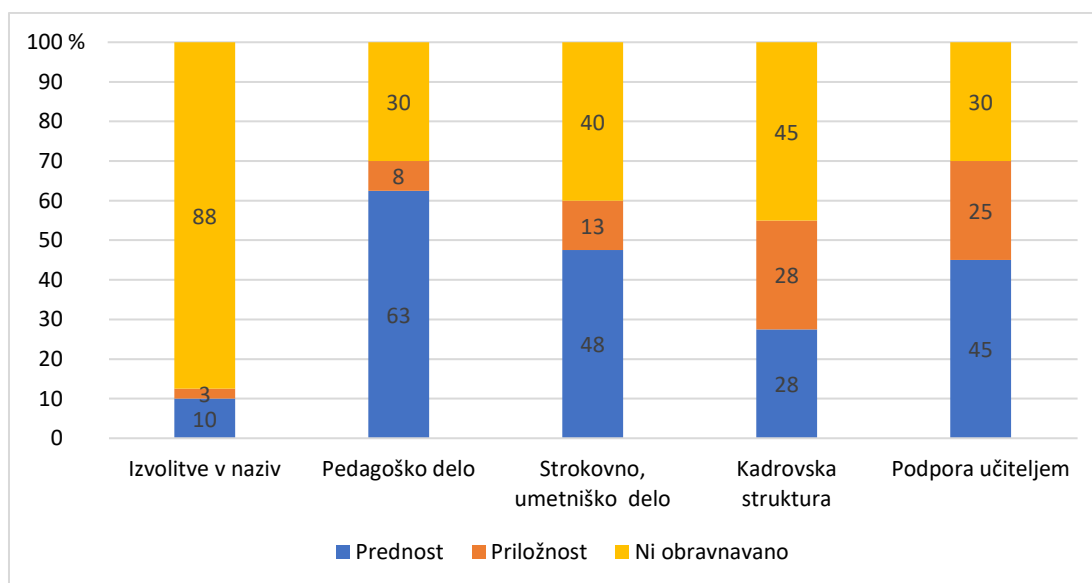
Grafikon 29: Kazalniki kakovosti na področju delovanja

Praktično usposabljanje je izrazito dobro ocenjeno, saj delež prednosti močno prevladuje nad priložnostmi za izboljšanje. Dobro je ocenjeno tudi strokovno delovanje šole in spremljanje kompetenc študentov.

- (3) Pri analizi izsledkov na področju **kadrov** so upoštevani naslednji kazalniki kakovosti:
- izvolitev v nazive, njihova veljavnost in ustreznost glede na področja predmetov, ki jih učitelji poučujejo;
  - pedagoško delo učiteljev;
  - strokovno ali umetniško delo učiteljev – na ravni posameznika in ne institucije;
  - kadrovska struktura in njena stabilnost glede na vrsto zaposlitve učiteljev in raziskovalcev na višji strokovni šoli;
  - administrativna, strokovna in materialna podpora glede na podporno strokovno in administrativno osebje – njihova stalnost, zaposlitev in storitve.

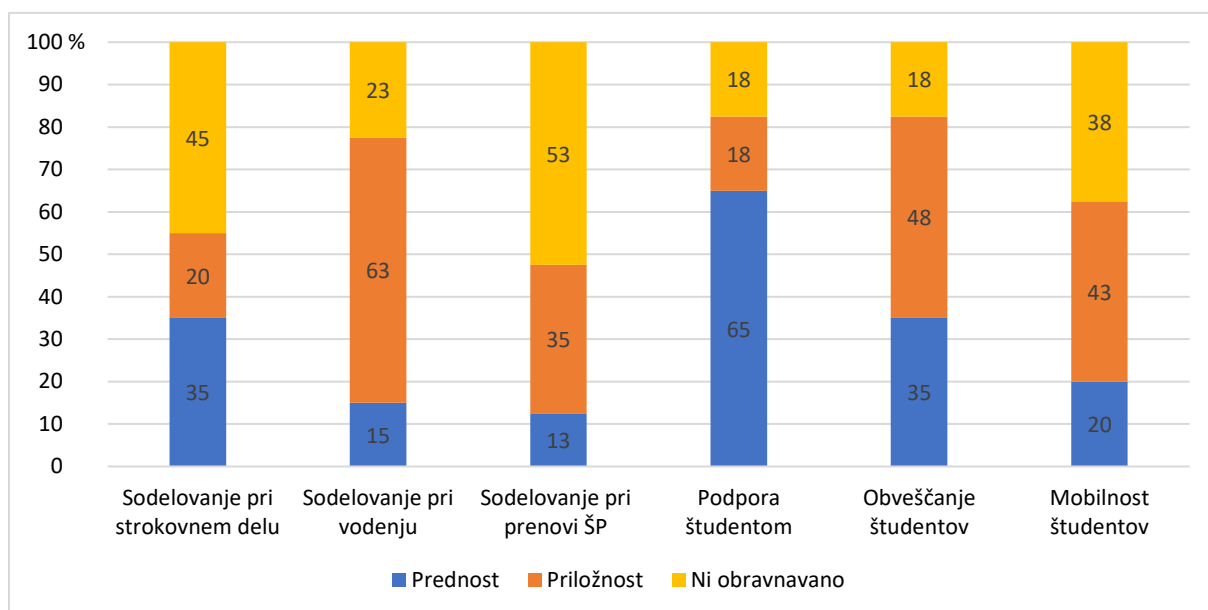
Grafikon 30: Kazalniki kakovosti na področju kadrov

Tako kot že v prejšnjem obdobju tudi tokrat izstopa kazalnik *izvolitev v naziv*, ki je redko obravnavan. Analiza kaže, da je razmerje med posameznimi kazalniki kadrovske strukture uravnoteženo, podobno kot v prejšnji sistemski analizi. Na področju *strokovnega dela* pa je bilo ugotovljenih bistveno manj priložnosti za izboljšanje v primerjavi s preteklim obdobjem. Pri višjih strokovnih šolah prevladujejo prednosti, zlasti pri kazalnikih, povezanih s *poučevanjem oziroma pedagoškim delom* ter z *administrativno, strokovno in materialno podporo učiteljem* – kar je podobno kot v prejšnjem obdobju.

- (4) Pri **študentih** so zajeti naslednji kazalniki kakovosti:
- sodelovanje pri strokovnem ali umetniškem delu glede na dejansko sodelovanje študentov pri strokovnem ali umetniškem delu oziroma možnost takega sodelovanja;
  - sodelovanje pri vodenju, ki se nanaša na vključenost študentov v vodenje višje strokovne šole;
  - podpora študentom, ki se nanaša na splošno administrativno podporo pri študiju – storitve pri vpisu, storitve referata za študentske zadeve, službe za mednarodne zadeve ter podpora obštudijskim dejavnostim;
  - obveščanje študentov, ki se nanaša na informacijske storitve višje strokovne šole in obseg obveščanja študentov o zadevah v zvezi z izobraževanjem, zaposljivostjo in samoevalvacijo;
  - mobilnost študentov, ki se nanaša na podporo in pogoje mobilnosti študentov, njeno organizacijo in dejanske študentske izmenjave.

Grafikon 31: Kazalniki kakovosti na področju študentov

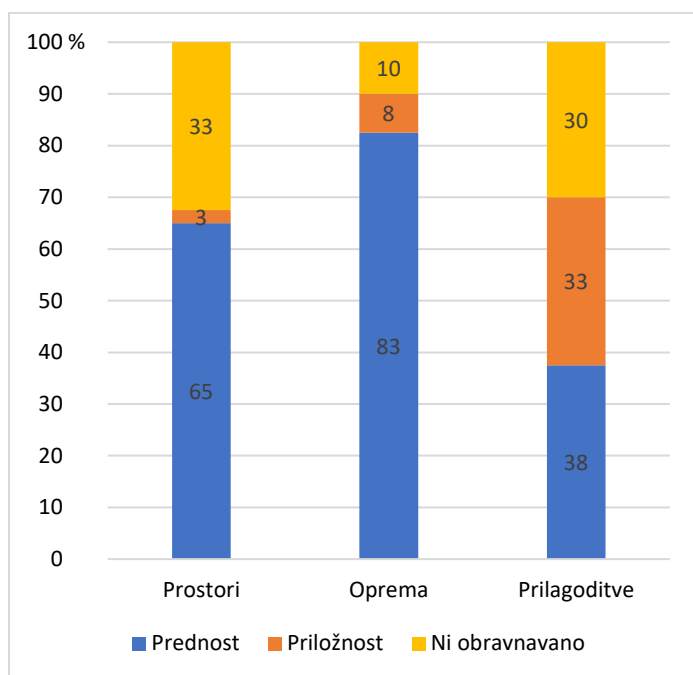

Pri *podpori študentom* enako kot v zadnji analizi izrazito prevladujejo prednosti. Pri kazalnikih *sodelovanja pri vodenju* in *mobilnosti* še naprej prevladujejo priložnosti nad prednostmi, pri čemer se je *mobilnost* nekoliko izboljšala, *sodelovanje pri vodenju* pa poslabšalo glede na preteklo obdobje. Podobno je tudi *obveščanje študentov* v zvezi z izobraževanjem, zaposljivostjo in samoevalvacijo slabše ocenjeno kot v prejšnji analizi. Pri *sodelovanju pri prenovi študijskih programov*, ki je nov kazalnik v tej analizi glede na prejšnjo, je opazen znaten presežek priložnosti za izboljšanje nad prednostmi.

(5) **Materialni pogoji**, ki so bili naše naslednje področje analize, zajemajo naslednje kazalnike kakovosti:

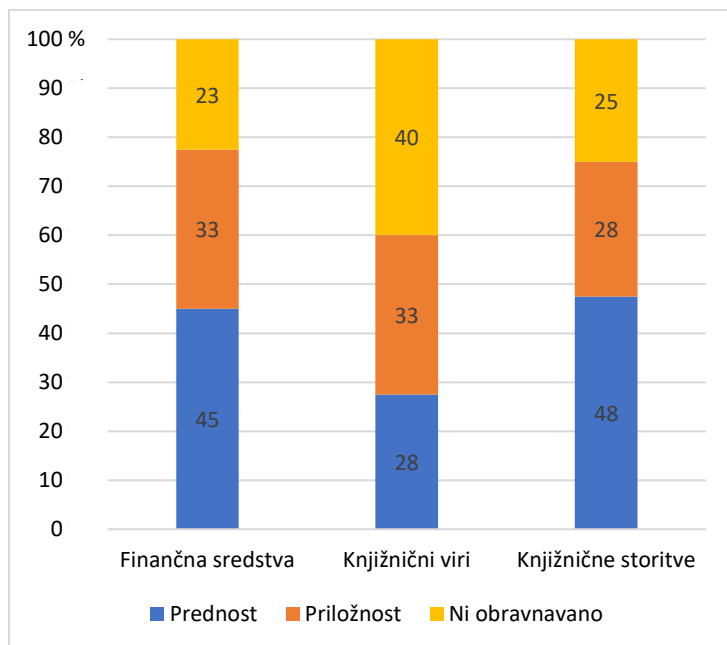
- prostore – objekte za izobraževanje in strokovno ali umetniško delo;
- opremo za izobraževanje in strokovno ali umetniško delo;
- prilagoditve za študente s posebnimi potrebami glede na posebne prilagoditve objektov, posebno opremo, pa tudi pravila (pravice in dolžnosti) in podporo;
- finančna sredstva glede na finančno stabilnosti in primernost v celotnem obdobju evalvacije;
- knjižnične vire glede na fizične izvode študijske in raziskovalne literature, pa tudi dostopnost do zbirk podatkov;
- knjižnične storitve glede na strokovno podporo študentom, učiteljem in raziskovalcem.

Grafikon 32: Kazalniki kakovosti na področju materialnih pogojev

Pri kazalnikih *prostorov* in *opreme* izrazito prevladujejo prednosti, enako kot v prejšnjem obdobju. Delež prednosti pri *prilagoditvah za študente s posebnimi potrebami* se je vidno povečal, saj je z 12 % narasel na skoraj 40 %, pri čemer delež priložnosti ostaja pri približno 30 %. V zadnjem obdobju je ta kazalnik vzbudil precej večjo pozornost strokovnjakov, saj se je kategorija *ni obravnavano* pri njem prepolovila.

Grafikon 33: Kazalniki kakovosti na področju materialnih pogojev

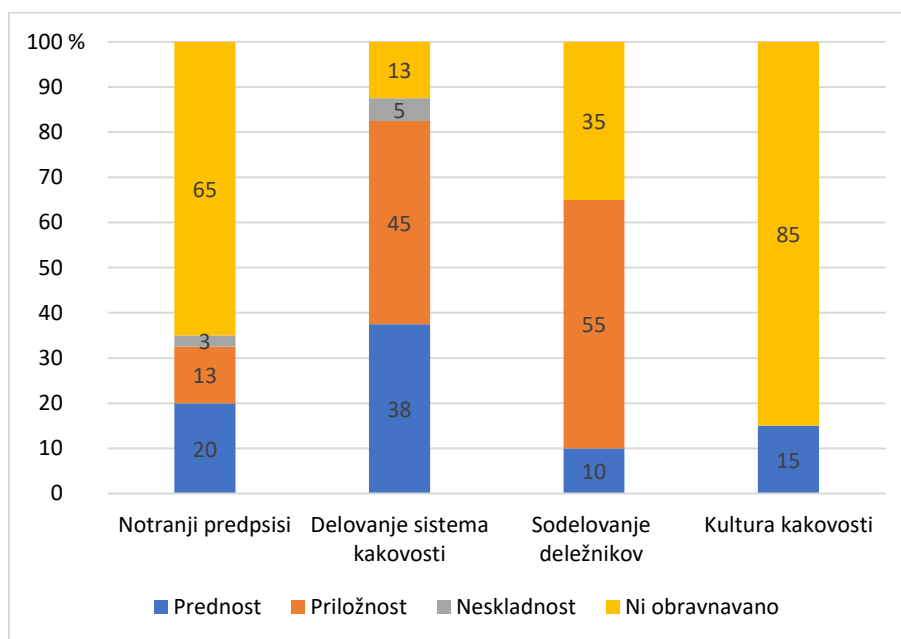
Višje strokovne šole so se v zadnjem obdobju izboljšale v treh ključnih kategorijah na področju materialnih pogojev: *finančnih virih*, *knjižničnih virih* in *knjižničnih storitvah*. Pri vseh treh kazalnikih se je povečalo število prednosti, še posebno pri *knjižničnih storitvah*, nekoliko manj pa pri *knjižničnih virih*, kjer se je število priložnosti za izboljšanje

prepolovilo. Pri *finančnih virih* se je število prednosti več kot podvojilo, medtem ko število priložnosti ostaja skoraj nespremenjeno.

(6) **Zagotavljanje kakovosti** kot posebno področje presoje notranjega zagotavljanja kakovosti vsebuje naslednje kazalnike kakovosti:

- notranje predpise o zagotavljanju kakovosti glede na poslovniške kakovosti ali druge sprejete dokumente;
- delovanje sistema notranjega zagotavljanja kakovosti glede na organiziranost, vodenje, učinkovitost in uspešnost procesa zagotavljanja kakovosti;
- sodelovanje ključnih deležnikov pri notranjem zagotavljanju kakovosti;
- kulturo kakovosti glede na njeno stanje in razvoj;
- sklenjenost kroga kakovosti glede na popolnost procesa zagotavljanja kakovosti, tj. sklenjenost Demingovega kroga (načrtovanje-izvedba-preverjanje-ukrepanje) ali sorodnih ciklov zagotavljanja kakovosti, vključno s postopki nadaljnega spremljanja;
- obveščanje o zagotavljanju kakovosti, tj. o procesih zagotavljanja kakovosti, njihovi pomembnosti in rezultatih;
- kakovost samoevalvacije glede na doslednost, celovitost, metodološko strogost in uspešnost samoevalvacije;
- samoevalvacijo posameznih študijskih programov, tj. redno pregledovanje študijskih programov in njihovo razvijanje glede na njihovo izvajanje.

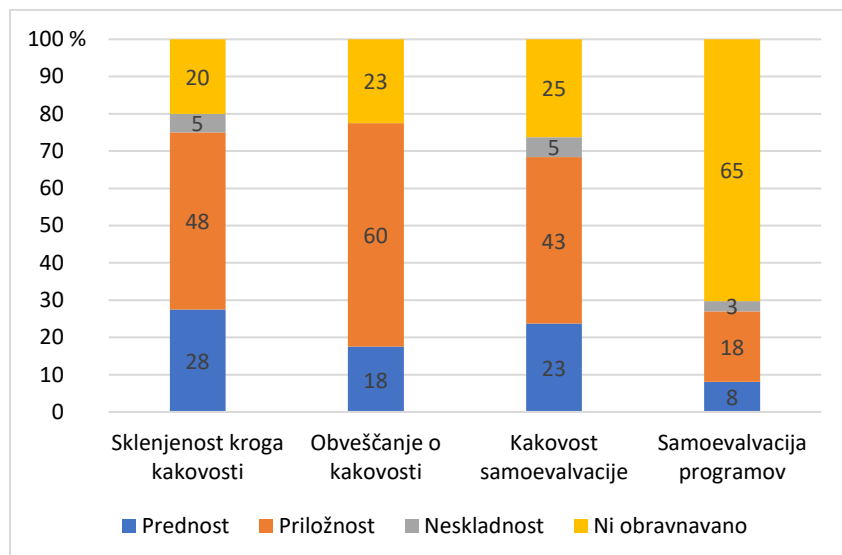
Grafikon 34: Kazalniki kakovosti na področju zagotavljanja kakovosti

Rezultati so podobni kot v prejšnjem obdobju. *Kulturi kakovosti* strokovnjaki posvečajo nekoliko manj pozornosti, prav tako tudi *notranjim predpisom* oziroma poslovniku kakovosti. Razlog za velik delež kategorije *ni obravnavano* pri teh dveh kazalnikih pa je lahko tudi v tem, da kazalnika ne odstopata (ne negativno ne pozitivno) od Merila za evalvacijo. *Delovanje sistema notranjega zagotavljanja kakovosti* je bilo ocenjeno bolje, saj se je število prednosti pri tem kazalniku povečalo. Vendar pa je pri *sodelovanju ključnih deležnikov* delež prednosti močno upadel, saj je dosegel le tretjino vrednosti iz prejšnjega obdobja.

Neskladnosti oziroma večje pomanjkljivosti se pojavljajo pri kazalniku *delovanja sistema notranjega zagotavljanja kakovosti* glede na organiziranost, vodenje, učinkovitost in uspešnost procesa zagotavljanja kakovosti.

Grafikon 35: Kazalniki kakovosti na področju zagotavljanja kakovosti

Samoevalvacija posameznih študijskih programov večinoma ni obravnavana, kar je podobno ugotoviti iz systemske analize za preteklo obdobje. Pri ostalih treh kazalnikih – *sklenjenosti kroga kakovosti*, *obveščanju o zagotavljanju kakovosti* in *kakovosti samoevalvacije* – še vedno prevladujejo priložnosti nad prednostmi, podobno kot v prejšnjem obdobju. V zadnjem obdobju se je razmerje nekoliko izboljšalo v prid prednostim, hkrati pa se je povečal tudi delež obravnavanja teh kazalnikov.

Neskladnosti oziroma večje pomanjkljivosti se pojavljajo pri *sklenjenosti kroga kakovosti*, *kakovosti samoevalvacije* in *samoevalvaciji posameznih študijskih programov*.

V poročilih je bilo ugotovljenih nekaj ključnih področij odličnosti, ki prispevajo k celoviti kakovosti izobraževalnega procesa. Med njimi so *kompetence oziroma zaposljivost diplomantov*, kar je tesno povezano s praktičnim usposabljanjem, ustreznimi prostori in opremo ter procesi internacionalizacije. *Vpetost v okolje* oziroma *sodelovanje z okoljem* je izpostavljena kot ključen dejavnik pri strokovnem in umetniškem delu ter organizaciji in delovanju študijskih programov in visokih strokovnih šol, kjer k visoki kakovosti prispevata tudi kakovost poučevanja in razpoložljiva infrastruktura. Poleg tega *vloga strokovnih oziroma podpornih služb* zagotavlja nemoteno delovanje izobraževalnih institucij ter izboljšuje pogoje za učenje in poučevanje. Ta področja skupaj gradijo osnovo za odličnost pri višjih strokovnih šolah in krepijo njihovo tesno povezanost z okoljem ter gospodarstvom.

5.2 Primerjava s prejšnjim obdobjem

Rezultati analize poročil strokovnjakov o zunanji evalvaciji višjih strokovnih šol v obdobju 2018–2022 potrjujejo podobne trende, kot so bili ugotovljeni v prejšnjem obdobju, ob hkratnem zaznavanju določenih izboljšav in pomanjkljivosti. Na področju vpetosti v okolje še vedno izstopa velik delež prednosti, še posebno pri *sodelovanju z gospodarskim in negospodarskim sektorjem*, pri čemer se je pri sodelovanju z negospodarstvom povečal. Prav tako se povečal delež prednosti pri *poslanstvu, viziji in strategiji*, kar kaže na napredek v dolgoročnem usmerjanju višjih strokovnih šol. Področje kadrov ostaja na podobni ravni kot prej, pri čemer pri *pedagoškem delu in administrativni podpori* še vedno prevladujejo prednosti.

Na področju študentov se je pri *mobilnosti študentov* delež prednosti nekoliko povečal, vendar je delež priložnosti za izboljšanje še vedno precej velik. *Obveščanje študentov o izobraževanju, zaposljivosti in samoevalvaciji* je bilo slabše ocenjeno, podobno kot v prejšnjem obdobju.

Na področju materialnih pogojev pri kazalnikih *prostorov in opreme* za izvajanje izobraževalnega procesa še naprej prevladujejo prednosti, *prilagoditve za študente s posebnimi potrebami* pa so se vidno izboljšale, kar kaže, da višje strokovne šole namenjajo večjo pozornost in podporo tem študentom. Tudi pri *finančnih sredstvih, knjižničnih virih in knjižničnih storitvah* so opazne izboljšave, kar kaže, da se pogoji za študente in zaposlene na tem področju izboljšujejo. Delovanje sistema notranjega zagotavljanja kakovosti je sicer bolje ocenjeno kot v prejšnjem obdobju, vendar še vedno beleži največje število priložnosti za izboljšanje.

5.3 Povzetek analize poročil evalvacij višjih strokovnih šol

Kazalniki kakovosti, pri katerih so bile pogosteje izpostavljene priložnosti za izboljšanje kot prednosti, vključujejo *poslanstvo, vizijo in strategijo šol, sodelovanje ključnih deležnikov pri vodenju, organiziranost šol, sodelovanje študentov pri strokovnem ali umetniškem delu, obveščanje študentov o izobraževalnih in zaposlitvenih možnostih, mobilnost študentov ter prenavo študijskih programov*.

Strokovnjaki pogosto ugotavljajo pomanjkljivosti na področju delovanja sistema notranjega zagotavljanja kakovosti, kot so neskladenost kroga kakovosti, pomanjkljiva samoevalvacija in nezadostno sodelovanje ključnih deležnikov. Na teh področjih so bile ugotovljene tudi vse neskladnosti oziroma večje pomanjkljivosti. Kljub temu so poročila izpostavila tudi pozitivne trende, kot so prilagojenost študijskih programov potrebam in pričakovanjem študentov ter povezovanje programov z lokalnim okoljem, kar kaže na pozitiven odnos šol do njihove družbene vloge.

Za izboljšanje trenutnega stanja se priporoča krepitev sodelovanja ključnih deležnikov pri vodenju in prenavi študijskih programov ter pri sistemih notranjega zagotavljanja kakovosti. Še posebej je priporočljiva refleksija pri zagotavljanju sklenjenosti kroga kakovosti, kakovosti samoevalvacij ter vzpostavitvi učinkovitejših mehanizmov za obveščanje deležnikov o spremljanju kakovosti. Pozornejše spremljanje učnih izidov in kompetenc diplomantov bo izboljšalo prilagajanje programov potrebam trga dela in prepoznavanje profila diplomantov.

5.4 Ključni poudarki in splošne ugotovitve evalvacij višjih strokovnih šol

<p><u>Splošne značilnosti pregleda poročil</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • 41 poročil skupin strokovnjakov za zunanjo evalvacijo višjih strokovnih šol • Kazalniki razvrščeni v štiri kategorije: prednosti, priložnosti za izboljšanje, neskladnosti oz. večje pomanjkljivosti, ni obravnavano
<p><u>Ugotovitve o metodologiji in poročilih</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Prevladujejo prednosti nad priložnostmi za izboljšanje; največ priporočil na področju vpetosti v okolje in delovanja višjih strokovnih šol • Pogosta uravnoveženost prednosti in priložnosti za izboljšanje • Nekatere vsebine niso obravnavane ali so obravnavane preveč splošno • Praktično usposabljanje izrazito dobro ocenjeno (70 % prednosti)
<p>Kazalniki kakovosti z <u>več priložnostmi</u> za izboljšanje kot prednosti v poročilih skupin strokovnjakov</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Poslanstvo, vizija in strategija višje šole, sodelovanje ključnih deležnikov pri vodenju višje šole ter splošna organiziranost in vodenje višje strokovne šole • Sodelovanje študentov pri strokovnem delu in vodenju, obveščanje študentov o zadevah v zvezi z izobraževanjem, zaposljivostjo in samoevalvacijo, sodelovanje študentov pri prenovi študijskih programov, mobilnost študentov • Delovanje sistema notranjega zagotavljanja kakovosti in sodelovanje ključnih deležnikov pri notranjem zagotavljanju kakovosti
<p>Kazalniki kakovosti z <u>več prednostmi</u> kot priložnostmi v poročilih skupin strokovnjakov</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sodelovanje višjih strokovnih šol z gospodarskim in negospodarskim sektorjem, učni izidi in kompetence ter zaposljivost • Praktično usposabljanje in strokovno ali umetniško delo na višjih šolah • Pedagoško in strokovno delo učiteljev ter administrativna, strokovna in materialna podpora • Podpora, pomoč in svetovanje študentom • Prostori in oprema za izobraževanje in strokovno dejavnost • Knjižnične storitve kot strokovna podpora študentom
<p><u>Odličnosti</u> v poročilih skupin strokovnjakov</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Praktično usposabljanje – organiziranost, izvedba in evalvacije • Sodelovanje višjih strokovnih šol z gospodarskim in negospodarskim sektorjem • Kakovost poučevanja učiteljev • Strokovne oziroma podporne službe • Prostori in oprema za izvajanje izobraževalne in strokovne dejavnosti
<p>Najpogostejša področja <u>neskladnosti</u> oziroma <u>večjih pomanjkljivosti</u> v poročilih skupin strokovnjakov</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Delovanje sistema notranjega zagotavljanja kakovosti, sklenjenost kroga kakovosti in kakovost samoevalvacije
<p><u>Pogosto ni obravnavano</u> v poročilih skupin strokovnjakov</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Učni izidi in kompetence glede na izobrazbo in večšine • Izvolitve v naziv (njihova veljavnost in ustreznost glede na področja predmetov) ter kadrovska struktura in stabilnost • Sodelovanje študentov pri strokovnem delu • Poslovník kakovosti in kultura kakovosti
<p><u>Primerjava</u> s prejšnjo sistemsko analizo</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Izboljšanje pri kazalniku poslanstva, vizije in strategije • Izboljšanje pri kazalniku sodelovanja z negospodarskim sektorjem • Organiziranost in vodenje višje strokovne šole je slabše ocenjena • Obveščanje študentov v zvezi z izobraževanjem, zaposljivostjo in samoevalvacijo je slabše ocenjeno • Prilagoditve za študente s posebnimi potrebami so se vidno izboljšale • Izboljšanje pri kazalnikih finančnih virov, knjižničnih virov in knjižničnih storitev • Opazno izboljšanje delovanja sistema kakovosti

6 ANALIZA SAMOEVALVACIJSKIH POROČIL VISOKOŠOLSКИH ZAVODOV

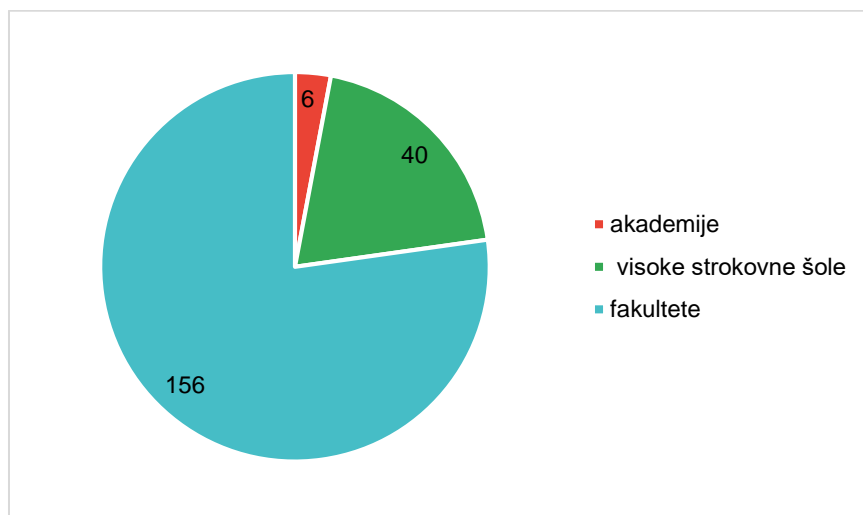
6.1 Pregled in ocena kazalnikov kakovosti visokošolskih zavodov

Anketa je bila sestavljena iz 34 vprašanj in je obsegala 205 samoevalvacijskih poročil (v nadaljevanju: SEP) visokošolskih zavodov, od katerih jih je 54 % članic javnih univerz in 46 % zasebnih zavodov. Podatke smo v drugem delu analize razdelili med javne in zasebne zavode, s čimer bo analiza pokazala lastnosti za določen tip zavoda.

V analizi so obravnavana podobna področja in kazalniki kot v pretekli analizi kakovosti slovenskega visokega in višjega šolstva (za obdobje 2014–2017), kar omogoča primerjavo.

Večina SEP zajema eno študijsko leto (v nekaterih primerih je poročilo napisano za koledarsko leto), le v enem primeru je bil SEP pripravljen za dve študijski leti. V veliki večini primerov so poročila javno dostopna na spletnih straneh zavodov, kar omogoča dostop do poročil vsem deležnikom.

Grafikon 36: Vrsta visokošolskega zavoda glede na status

V nadaljevanju navajamo razporeditev treh glavnih kazalnikov kakovosti na posameznih področjih presoje.

(1) Prvo področje je **delovanje zavoda** in njegova **vpetost v okolje**, kjer smo pri analizi samoevalvacije upoštevali naslednje kazalnike:

- poslanstvo, vizijo in strategijo glede na uresničevanje organizacijskih ciljev in načrtov;
- vodenje visokošolskega zavoda, vključno s sodelovanjem ključnih deležnikov;
- raziskovalno ali umetniško delo glede na znanstveno in strokovno raziskovanje ali umetniške dosežke in nagrade na institucionalni ravni;
- praktično usposabljanje glede na organiziranost in izvajanje;
- sodelovanje z gospodarskim sektorjem, aplikativni projekti za industrijo, vključenost strokovnjakov pri poučevanju ter intelektualno in kulturno povezovanje z okoljem;
- kompetence in zaposljivost diplomantov glede na pridobljene veščine in njihovo uveljavitev na trgu dela.

Izsledki analize kažejo, da so organizacijski cilji – *poslanstvo, vizija in strategija* – pogosto vključeni v SEP zavodov. V večini primerov so ti cilji zgolj predstavljeni, pri čemer se vsebine pogosto nekritično ponavljajo iz leta v leto, kar je bilo razvidno iz primerjave SEP za obe izbrani leti. Podobno je tudi pri *upravljanju zavoda in sodelovanju ključnih deležnikov*, ki sta največkrat predstavljena prek sestave različnih organov, ki delujejo na zavodu.

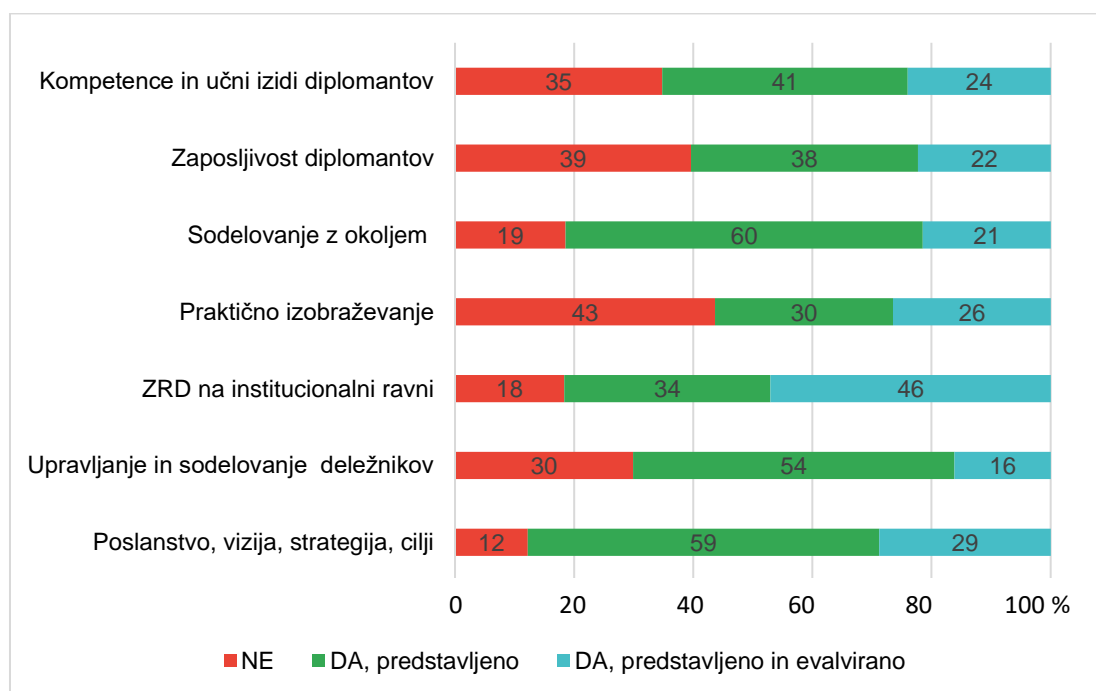
V poročilih je *raziskovalna dejavnost* ustrezno predstavljena in ocenjena, podobno kot v prejšnji analizi, kjer je bila ena izmed najbolj poglobljenih kazalnikov. Obravnava *praktičnega izobraževanja oziroma usposabljanja* pa je v poročilih manj dosledna, saj ni prisotna na vseh zavodih, kar je razumljivo glede na značilnosti posameznih študijskih področij.

Primer dobre prakse:

V poglavju o znanstvenoraziskovalnem delu so uvodoma predstavljena ključna raziskovalna področja oz. tematike fakultete in raziskovalni cilji. Temu sledi ocena realizacije ukrepov na področju raziskovanja. Predstavitvi raziskovalnih projektov in programov ter objav raziskovalcev sledi tudi ocena oz. trend v primerjavi s predhodnim obdobjem. Izpostavljene so najkakovostnejše objave, najodmevnejši znanstveni dosežki in spremljajoči dogodki, kot npr. popularizacija znanosti. Na podoben način (cilji, ukrepi, ocena) so predstavljene tudi aktivnosti na področju prenosa in uporabe znanja ter projekti z gospodarstvom in drugimi zunanjimi deležniki.

Sodelovanje z okoljem je večinoma predstavljeno, a redko evalvirano. Pogosto gre za naštevanje podjetij, s katerimi zavodi sodelujejo, kar sovпада z ugotovitvami o pomanjkljivem evalviranju upravljanja zavoda. Pri kazalniku *zaposljivosti* opazimo slabše vrednotenje zlasti pri samostojnih zavodih, kjer je večina študentov že zaposlenih. Kot kažejo izsledki prvega sklopa vprašanj, zavodi v svojih SEP večinoma predstavijo kazalnike, evalvirajo pa jih redkeje.

Grafikon 37: Kazalniki kakovosti iz SEP na področju delovanja zavoda in vpetosti v okolje

(2) Pri analizi samoevalvacije **kadrov** smo upoštevali naslednje kazalnike kakovosti:

- kompetence in učne izide diplomantov;
- zadovoljstvo zaposlenih na podlagi anket ali razgovorov;
- mobilnost učiteljev in strokovnih sodelavcev ter mobilnost študentov, organizacija mobilnosti in dejanske izmenjave;
- pedagoško delo učiteljev;
- raziskovalno ali umetniško delo učiteljev na ravni posameznika in ne institucije;
- kadrovsko strukturo glede na stabilnost in naravo zaposlitve učiteljev in raziskovalcev (polni delovni čas, zaposleni sodelavci v primerjavi z zunanjimi).

Analiza kaže, da so *kompetence in učni izidi* le redko ustrezno evalvirani. Večinoma so zgolj predstavljeni, zavodi pa evalvaciji izvajanja študijskega programa ne posvečajo večje pozornosti.

Iz analize izhaja ugotovitev, da *zadovoljstvo zaposlenih* ni pogosto evalvirano. Primerjava med zasebnimi in javnimi zavodi razkriva, da zasebni zavodi temu namenjajo manj pozornosti, kar bi lahko bilo povezano z manjšim deležem stalno zaposlenih učiteljev. *Kadrovska struktura* je bolje evalvirana, kar je bilo ugotovljeno že v pretekli analizi. V nasprotju s tem pa je evalvacija *raziskovalnega in umetniškega dela* na ravni posameznih učiteljev relativno nizka, čeprav je *znanstvenoraziskovalno delo na institucionalni ravni* dobro obravnavano.

Primer neustrezne prakse:

»Kot izhaja iz predloženih seznamov o strokovnem delovanju, vsi predavatelji izkazujejo strokovno delovanje na svojih področjih. Zaradi preglednosti in usklajenosti z merili NAKVIS se preverjanje strokovnega in pedagoškega delovanja opravlja na vsakih 5 let. /.../ **MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO IN STRATEGIJA ZA DOSEGO CILJA:** Na tem področju Komisija za preverjanje in spremljanje kakovosti ne zaznava posebnih ukrepov, ki bi jih bilo potrebno uvesti.«

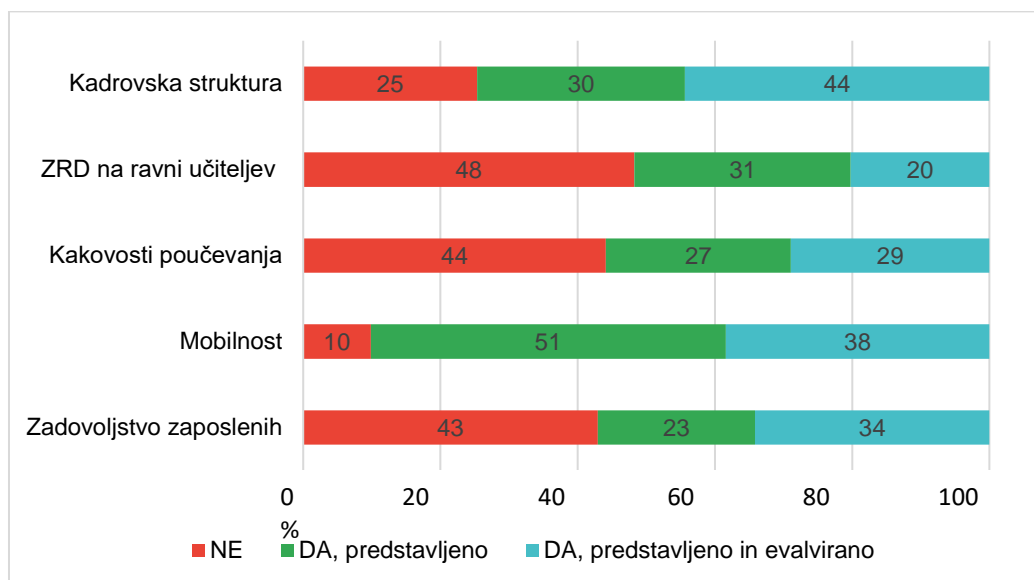
Komentar:

V tem poglavju SEP je predstavljen zgolj popis pedagoškega in drugega kadra. Ni primerjav s preteklim obdobjem, prav tako ni informacij o prihodnjih načrtih (npr. dodatno zaposlovanje ali zmanjševanje števila zaposlenih) niti o raziskovalni ali umetniški dejavnosti učiteljev ipd.

Mobilnost je eden od najboljše predstavljenih in pogosto evalviranih kazalnikov, tako pri študentih kot učiteljih. Kljub pandemiji covid-19 so bili rezultati *mobilnosti* podobni kot v prejšnji analizi. *Pedagoško delo* je bilo slabše ocenjevano kot v prejšnji analizi. Čeprav je *pedagoško delo* široko zastavljeno, so se SEP osredotočili predvsem na pedagoške metode in načine podajanja znanja.

Analiza kaže, da so nekatera področja slabše predstavljena, zlasti *kompetence in učni izidi diplomantov*, ki so redko evalvirani. Zavodi jih pogosto zgolj naštejejo, a ne evalvirajo. V prejšnji sistemski analizi kar 53 % SEP ni vključevalo evalvacije kompetenc, prav tako pa je bilo ugotovljeno pomanjkljivo spremljanje obremenitve študentov po ECTS, kar je primerljivo z ugotovitvami iz prejšnje analize.

Grafikon 38: Kazalniki kakovosti iz SEP na področju kadrov

(3) Pri **študentih**, ki so mešano področje presoje, povezano z vsemi drugimi področji, smo pri analizi samoevalvacije upoštevali naslednje kazalnike kakovosti:

- karierno svetovanje v smislu dejavnosti in storitev kariernih centrov ali drugih organizacijskih enot;
- tutorstvo glede na organiziranost in dejavnost;
- dejavnosti, povezane z diplomanti, vključno z organizacijo in delovanjem klubov diplomantov ter spodbujanjem dialoga z diplomanti in delodajalci;
- študente s posebnimi potrebami glede na prilagoditev objektov, opremo, pravila (pravice in dolžnosti) ter podporo;
- študentske ankete glede na rezultate in učinke anket;
- sodelovanje pri raziskovalnem ali umetniškem delu glede na dejansko sodelovanje študentov ali možnost takega sodelovanja;
- obveščanje in podpora študentom, ki zajema informacijske storitve in obseg obveščanja študentov o zadevah v zvezi z izobraževanjem, zaposljivostjo, samoevalvacijo ter administrativno podporo (vpis, referat, službe za mednarodne zadeve, podpora obštudijskim dejavnostim);
- obremenitev študentov po ECTS glede na rezultate spremljanja obremenjenosti študentov in ustrezne ukrepe;
- sodelovanje pri prenovi študijskih programov, vključno z vključenostjo študentov v evalvacijo in sprejemanje sprememb študijskih programov.

Primer dobre prakse:

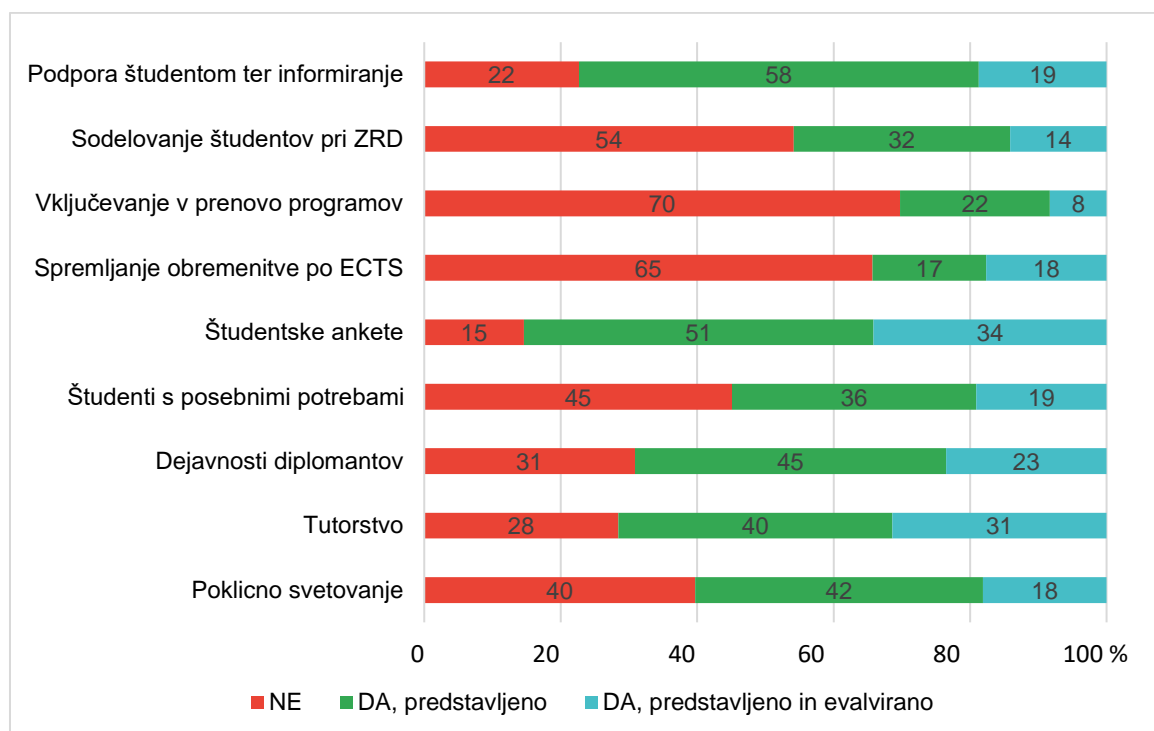
Del SEP pripravlja študentski svet visokošolskega zavoda, kjer predstavi svoje delovanje (volitve, publiciranje, organizacijo dogodkov). Iz drugih poglavij SEP je mogoče razbrati tudi strukturo študentov, njihova zanimanja za posamezne vsebinske sklope in module ter podrobno predstavitev mobilnosti študentov, študentske ankete in podobno.

Med vsemi kazalniki kakovosti je bila *študentska anketa* najbolj evalvirana in je tudi dobro dokumentirana, saj na njej temelji večina obravnavanih SEP. Nasprotno pa je *sodelovanje študentov pri prenovi študijskih programov* najmanj obravnavano. *Sodelovanje študentov pri znanstvenoraziskovalnem, strokovnem ali umetniškem delu* je nekoliko bolje evalvirano kot v prejšnji sistemski analizi.

Poklicno svetovanje je razmeroma slabo evalvirano; v skoraj polovici poročil sploh ni obravnavano, kadar pa je, je večinoma le predstavljeno, kar je skladno z ugotovitvami prejšnje sistemske analize. Prav tako je kazalnik *študentov s posebnimi potrebami* še vedno slabo obravnavano, večinoma z odgovorom »ne«, kar je primerljivo s prejšnjo analizo.

Tutorstvo je pogosto predstavljeno kot obstoječa dejavnost, vendar je slabo evalvirano. Klubi alumnov so sicer pogosto predstavljeni, kar kaže na aktivno vključevanje zavodov v to področje in prinaša boljši rezultat v primerjavi s preteklim obdobjem. *Podpora študentom*, vključno s pomočjo in svetovanjem ter obveščanje študentov, je bila prav tako bolj obravnavana kot v prejšnji analizi. Iz SEP je razvidno, da zavodi tema področjema namenjajo veliko pozornosti.

Grafikon 39: Kazalniki kakovosti iz SEP na področju študentov

(4) Pri analizi samoevalvacije **materialnih pogojev** smo upoštevali naslednje kazalnike kakovosti:

- prostore in opremo za izobraževanje, raziskovanje ali umetniško delo
- knjižnično delo in storitve, ki vključujejo strokovno podporo študentom, učiteljem in raziskovalcem, ter knjižnične vire, kot so fizični izvodi študijske in raziskovalne literature ter dostop do zbirk podatkov.

Prostori, oprema in finance so bili skoraj vedno predstavljeni, prav tako tudi *knjižnično delo in storitve*, ki je nekoliko slabše evalvirano, a je kljub temu prisotno v večini SEP.

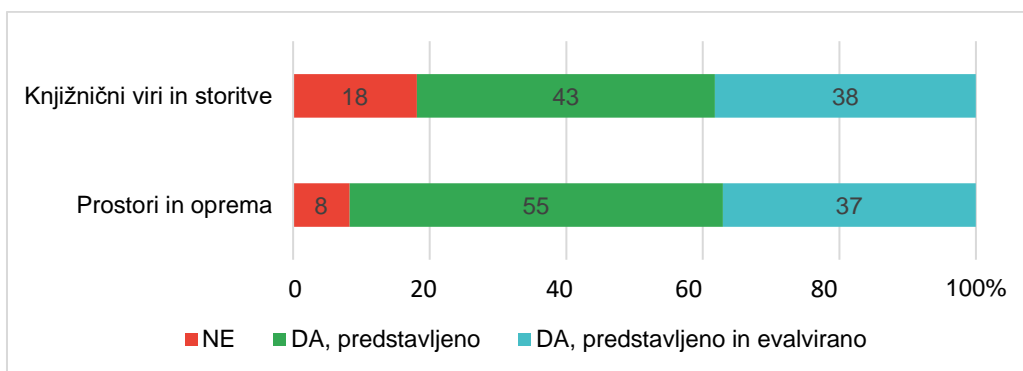
Primer neustrezne prakse:

Visokošolski zavod navaja, da je prenovil IKT-opremo v prostorih (dodal LCD zaslon, prenovil računalniški sistem, zamenjal projektor in računalnik), kupil prenosne kamere za hibridne izvedbe ter prenosne računalnike za predavalnice in sejno sobo opremil z večjim LCD-zaslonom.«

Komentar:

Gre zgolj za popis opreme, brez dodatnih informacij o tem, kako so bile potrebe analizirane, kakšni so bili zastavljeni cilji prenov in nakupov ter kakšni učinki so bili doseženi.

Grafikon 40: Kazalniki kakovosti iz SEP na področju materialnih pogojev

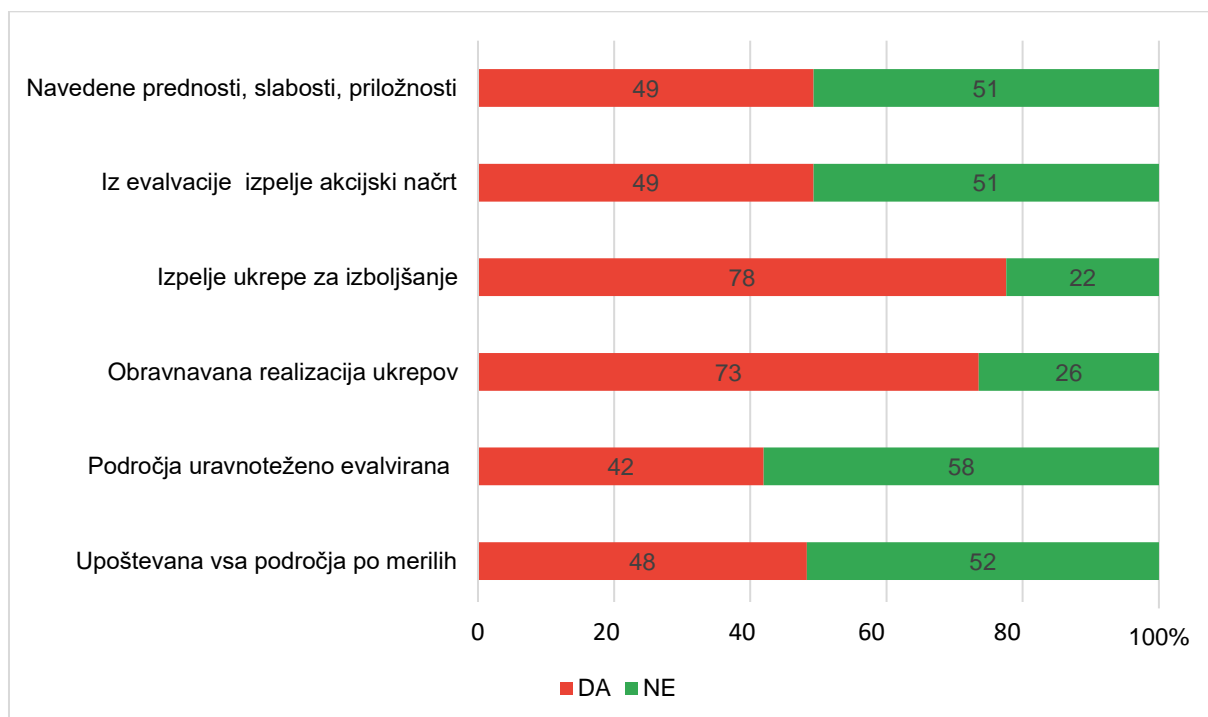
(5) Naslednji sklop vprašanj se je nanašal na **zagotavljanje kakovosti**, kar je povezano z delovanjem zavoda. Pri vprašanju, ali *poročilo upošteva vsa področja presoje po Merilih za akreditacijo*, je rezultat skoraj izenačen. Vendar je bilo pri vprašanju, ali *so področja presoje uravnoteženo evalvirana*, torej ali je vsem področjem namenjene dovolj pozornosti in ali so pomembnejša področja podrobneje obravnavana, večkrat ugotovljeno, da ni uravnoteženosti med vsemi področij.

Primer neustrezne prakse:

V SEP je predstavljen nabor kazalnikov, ki jih fakulteta spremlja skozi daljše obdobje, pri čemer ni nikjer zaslediti, katere cilje s temi kazalniki zasleduje in kako kazalniki vplivajo na načrtovane aktivnosti. Kazalniki so med seboj nepovezani in celo obravnavajo vsebine, za katere številčna vrednost ni povsem ustrezna (npr. število raziskovalnih projektov, število izdanih publikacij).

Ugotovljeno je bilo, da večina poročil obravnava realizacijo ukrepov, ki so bili določeni v prejšnji samoevalvaciji. Slabše pa je bila ocenjena *izvedba akcijskega načrta*. Slabše ocene so bile zabeležene pri vprašanju, ali zavod dejansko izvaja akcijski načrt. Podobno je bilo pri vprašanju, ali poročilo na podlagi evalvacije jasno prikazuje prednosti, pomanjkljivosti in priložnosti za izboljšanje, kar nakazuje povezavo med akcijskim načrtom in evalvacijskimi ugotovitvami.

Grafikon 41: Kazalniki kakovosti iz SEP na področju zagotavljanja kakovosti

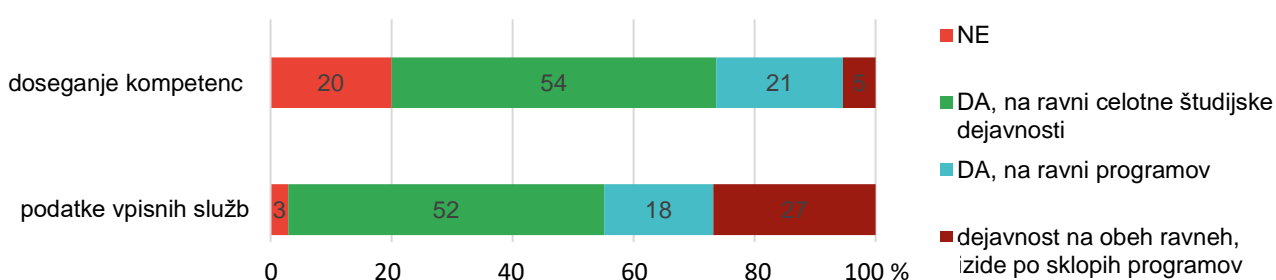
(6) Zadnji sklop vprašanj se je ukvarjal z **organizacijo in izvajanjem študijske dejavnosti**, ki je v SEP večinoma obravnavana na institucionalni ravni. Doseganje znanj in kompetenc je prav tako predstavljeno na ravni celotne študijske dejavnosti. *Prenova študijskih programov* je v SEP redko predstavljena, kar obenem pomeni, da večina poročil izvajanja študijskih programov ne obravnava podrobno.

Primer dobre prakse:

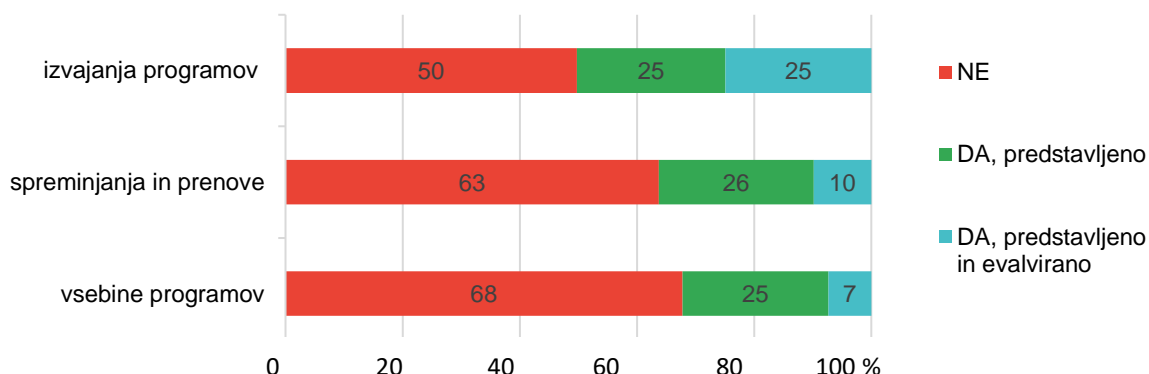
Študijski program tretje stopnje je obravnavan z več vidikov, kot so aktualnost vsebin programa in vključevanje novega znanja; skladnost predlaganih sprememb z vizijo in strategijo razvoja šole; povezanost vsebin študijskega programa; konsistentnost in vsebinska povezanost (skladnost) ciljev, kompetenc oziroma učnih izidov, določenih v učnih načrtih, s cilji in kompetencami študijskega programa in z njegovo vsebino; ustreznost razporeditve predmetov po semestrih in letnikih (horizontalna in vertikalna povezanost) ter njihovo kreditno ovrednotenje; ustreznost preverjanja in ocenjevanja znanja.

Grafikon 42: Kazalniki kakovosti iz SEP na področju organizacije in izvajanja študijske dejavnosti (kako je ta obravnavana v poročilih, na kateri ravni, katere podatke vključuje)

Poročila obravnavajo:

Poročila obravnavajo študijske programe na ravni:

6.2 Javni visokošolski zavodi

Pri javnih zavodih je *vizija* večinoma predstavljena, vendar brez ustrezne evalvacije. Podobno velja za področji *upravljanja zavoda* in *sodelovanja z okoljem*, ki sta pogosto zgolj predstavljeni, a ne evalvirani. Najbolje evalvirano je *znanstvenoraziskovalno delo* na institucionalni ravni, ki je predstavljeno v skoraj dveh tretjinah primerov, medtem ko je na ravni posameznih učiteljev obravnavano precej pomanjkljivo.

Primer neustrezne prakse:

SEP podrobno obravnava raziskovalne projekte in programe, ki so potekali v samoevalvacijskem obdobju, jih razvrsti po tematskih sklopih in posameznih katedrah oz. oddelkih. Medtem ko podrobno obravnava predmet raziskav in metode, v poročilu ni

najti ocene uspešnosti projekta oz. programa, mednarodne odmevnosti in prispevka k znanosti.

Praktično usposabljanje je pričakovano slabše predstavljeno, saj ga ne izvajajo vsi zavodi. *Zaposljivost in kompetence* so približno enakomerno razdeljene med vse tri kategorije. Podoben vzorec se pojavlja pri *kakovosti poučevanja*. *Mobilnost* je zelo pogosto obravnavana, *kadrovska struktura* pa je najbolje evalviran kazalnik.

Tutorstvo je dobro predstavljeno v SEP, a pogosto brez ustrezne evalvacije, kar velja tudi za *podporo študentom* in klube diplomantov. Pri kazalniku *študentov s posebnimi potrebami* so odgovori enakomerno razdeljeni med kategorije predstavljeno, evalvirano in neobravnavano. *Študentske ankete* so vedno predstavljene in pogosto tudi evalvirane, medtem ko *obremenitev študentov po ECTS* v dveh tretjinah primerov ni spremljana. Slabo sta predstavljena in evalvirana tudi *vključevanje študentov v prenavo študijskih programov* ter *znanstvenoraziskovalno delo študentov*, ki v več kot polovici SEP nista obravnavana.

Prostori so dobro evalvirani, podobno kot *knjižnične storitve*. Večina poročil zajema vsa področja presoje po Merilih za akreditacijo, pri čemer rezultati rahlo nakazujejo odgovor »da«. Pri vprašanju, ali so področja presoje uravnoteženo evalvirana, pa prevladuje odgovor »ne«, kar je primerljivo s samostojnimi zavodi.

Večina SEP obravnava *realizacijo ukrepov* iz prejšnje samevalvacije, približno enako število jih tudi izvede *ukrepe za izboljšanje*. Kljub temu večina SEP ne vključuje akcijskega načrta in ne obravnava prednosti, pomanjkljivosti ter priložnosti za izboljšave, ki izhajajo iz ugotovljenega stanja.

Študijska dejavnost je obravnavana na institucionalni ravni, vendar vsebine programov niso analizirane, kar je glede na to, da smo se osredotočili na SEP zavoda, pričakovano. *Doseganje znanja* je prav tako predstavljeno na ravni institucije, vendar je prenova študijskih programov slabo obravnavana. *Izvajanje programov* se kaže kot slabo evalvirano, saj je najpogostejši odgovor na vprašanje o izvedbi programov »ne«.

6.3 Samostojni visokošolski zavodi

Pri samostojnih visokošolskih zavodih večina SEP predstavi *cilje in strategijo* zavodov, vendar jih ne evalvira. Kazalnika *upravljanja* veliko zavodov ne obravnava, čeprav je delež teh nekoliko manjši od tistih, ki *upravljanje* evalvirajo. *Znanstvenoraziskovalno delo* evalvira 37 % zavodov, 36 % ga le predstavi, medtem ko 27 % tega področja sploh ne obravnava.

Praktično usposabljanje je večinoma slabo zastopano. Največ zavodov ga sploh ne predstavi, le 27 % pa ga evalvira. Podobna razmerja veljajo za *zaposljivost*, ki je evalvirana le v 23 % SEP, večinoma pa zgolj predstavljena, kar je primerljivo z obravnavo poklicnega svetovanja. Razlog za to je lahko dejstvo, da je večina študentov izrednih in že zaposlenih.

Kompetence evalvira manj kot četrtnina zavodov, zgolj predstavi pa jih 40 %. *Zadovoljstvo zaposlenih* ni obravnavano pri polovici zavodov. *Kadrovska struktura* je bolj zastopana, saj jo evalvira tretjina zavodov, nasprotno pa velja za kakovost poučevanja, ki je ne evalvira več kot polovica zavodov, in *znanstvenoraziskovalno delo učiteljev*, ki ga evalvira le slab odstotek zavodov.

Mobilnost je v SEP pogosto obravnavana, medtem ko je *tutorstvo* v večini zavodov zgolj predstavljeno, a le 20-odstotno evalvirano. *Klubi diplomantov* so pogosto predstavljeni, *študenti s posebnimi potrebami* pa so pomanjkljivo evalvirani, saj so omenjeni le v 13 % poročil, več kot 50 % pa jih ne obravnava.

Študentske ankete so dobro predstavljene, obremenitev študentov po ECTS pa ostaja slabo evalvirana – v 65 % SEP ni niti predstavljena. Vključevanje študentov v prenovo programov je še slabše, saj 78 % SEP tega področja sploh ne naslavlja. Prav tako je slabo zastopano znanstvenoraziskovalno oziroma strokovno delo študentov, ki ni bilo evalvirano ali predstavljeno v 55 % SEP. Podpora študentom je sicer opisana, a pogosto ni evalvirana.

Prostori, finance in oprema so predstavljeni v dveh tretjinah SEP, vendar jih le 28 % zavodov tudi evalvira. Pri knjižnicah so podobni rezultati – tretjina zavodov jih evalvira, 27 % SEP pa jih ne obravnava.

SEP večinoma ne upoštevajo vseh področij presoje po Merilih za akreditacijo; v 65 % primerov posamezna področja niso evalvirana. Realizacija ukrepov iz prejšnje samoevalvacije je bila obravnavana v dveh tretjinah poročil, kar kaže, da je SEP razumljen kot strateški dokument. Prav tako je v 70 % SEP razvidno, da zavodi izvajajo ukrepe za izboljšanje. Kljub temu le manjši delež poročil vključuje akcijski načrt. Nekaj več kot polovica zavodov iz ugotovljenega stanja izpeljuje akcijski načrt z ugotovljenimi prednostmi, pomanjkljivostmi in priložnostmi za izboljšanje.

Študijska dejavnost je večinoma obravnavana na institucionalni ravni, pogosto pa tudi na ravni posameznih študijskih programov. SEP pogosteje analizirajo doseganje znanja in kompetenc na ravni celotnega zavoda, medtem ko je obravnava vsebine študijskih programov in njihova prenova slabo zastopana. Prenova programov je najpogosteje označena z »ne«, kar nakazuje pomanjkanje sistematičnega pristopa k izboljšanju študijskih vsebin.

6.4 Povzetki in ugotovitve analize samoevalvacijskih poročil visokošolskih zavodov

Analiza SEP visokošolskih zavodov je pokazala mešano sliko kakovosti evalvacijskih praks. Samostojni visokošolski zavodi pogosto predstavijo svoje cilje, vendar jih redko evalvirajo, kar še posebej velja za sodelovanje z okoljem, zaposljivost in kompetence diplomantov. Znanstvenoraziskovalno delo je bolje evalvirano na institucionalni ravni, medtem ko je na ravni posameznih učiteljev in študentov premalo obravnavano, kar je glede na naravo SEP razumljivo. Kadrovska struktura je pogosto evalvirana, manj pa je evalvirano zadovoljstvo zaposlenih. Primerjava med zasebnimi in javnimi zavodi kaže, da se zasebni zavodi manj ukvarjajo z zadovoljstvom zaposlenih, kar lahko povežemo z manjšim deležem stalno zaposlenih. Tudi prejšnja sistemska analiza je pokazala, da ta kazalnik v skoraj polovici SEP ni bil predstavljen.

Nekatera področja in kazalniki niso bolje obravnavana, medtem ko za večino področij beležimo napredek. Veliko poročil predstavi podatke, vendar primanjkuje globlje refleksije in evalvacije, zlasti pri prenovi študijskih programov, vključevanju študentov in obremenitvah študentov po ECTS ter pri kompetencah, ki so najslabše evalvirana kazalniki kar je bilo ugotovljeno tudi v pretekli sistemski analizi. Tako na primer v prejšnji analizi kompetence v več kot polovici SEP niso bile evalvirane. Sodelovanje z okoljem je večinoma predstavljeno pri popisu sodelujočih podjetij, vendar redko evalvirano, tako da je iz SEP težko razbrati, kako tesno je sodelovanje in na katerih področjih se izvaja, kar je bilo ugotovljeno tudi v pretekli sistemski analizi. Še vedno je sodelovanje z okoljem razumljeno predvsem kot sodelovanje z gospodarskim sektorjem, manj pa z negospodarskim sektorjem, ki je tudi pomemben dejavnik pri kakovosti študijskih programov. Nekoliko slabše je ocenjeno upravljanje zavoda, saj je bilo v prejšnji analizi ugotovljeno, da je v 53 % SEP to področje ustrezno evalvirano, medtem ko iz podatkov izhaja, da je evalvirano v 16 % SEP.

V večini primerov je bilo ugotovljeno, da akcijski načrti niso ustrezno oblikovani ali izvedeni, kar omejuje uporabnost SEP za strateško načrtovanje in izboljšanje kakovosti.

Akcijski načrti so večinoma premalo konkretno zastavljeni, saj ne vsebujejo navajanja odgovornih oseb oziroma rokov za doseganje zastavljenega cilja. SEP pri nekaterih kategorijah deluje predvsem kot formalen dokument, v katerem so zbrani dosežki, ki pa niso evalvirani.

Pri obeh vrstah zavodov so *prostori in oprema* dobro evalvirani, pri čemer *knjižnice* na javnih zavodih dosegajo višjo kakovost kot na samostojnih zavodih. Javni visokošolski zavodi so nekoliko bolje evalvirali *znanstveno raziskovalno delo*, vendar je pri drugih kazalnikih, kot sta *zaposljivost* in *kakovost poučevanja*, podoben rezultat kot pri samostojnih zavodih. Da so nekatere kategorije slabše popisane pri samostojnih zavodih, gre pripisati dejstvu, da je večina študentov na teh zavodih izrednih oziroma so že zaposleni, tako da se jim zavodi posvečajo na drugačen način.

Podobno kot pri analizi poročil strokovnjakov je tudi v primeru SEP opazno, da se zavodi bolj posvečajo kategorijam, ki so lažje merljive. SEP se še vedno v veliki meri opirajo na ankete, tako med študenti kot zaposlenimi, medtem ko druge metode zbiranja podatkov predstavljajo manjši del pridobljenih informacij. Kljub temu je opaziti napredek – SEP so se izboljšali, zavodi pa posvečajo vedno več pozornosti evalvaciji svojega delovanja in skrbi za krepitev kulture kakovosti, o čemer pričajo rezultati analize. Kljub temu velja okrepiti evalvacijo področij, ki so bila slabše predstavljena, saj predstavitev, ki ne vključuje tudi poglobljene analize, ne zadostuje. Več pozornosti je treba nameniti tudi oblikovanju jasnih akcijskih načrtov, ki vključujejo konkretne zadolžitve, odgovorne osebe in časovnice, kar pomembno prispeva k temu, da se ukrepi tudi dejansko izvedejo. Agencija zavodom tudi svetuje, da uvedejo natančnejše spremljanje obremenitve študentov po ECTS in vključijo ta kazalnik v redne evalvacije, da bi zagotovili skladnost obremenitve s pričakovanji študentov in standardi kakovosti.

Osredotočenost na SEP zavoda kot celote seveda zmanjša možnost pridobivanja odgovorov na nekatere podatke, ki smo si jih zastavili na agenciji.

6.5 Ključni poudarki in splošne ugotovitve analize samoevalvacijskih poročil visokošolskih zavodov

<p><u>Splošne značilnosti</u> pregleda SEP visokošolskih zavodov</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 205 samoevalvacijskih poročil • Kazalniki razvrščeni glede na kategorije: Ne; Da, to je predstavljeno; Da, to je predstavljeno in evalvirano
<p><u>Splošne ugotovitve</u> pregleda SEP visokošolskih zavodov</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Večina samoevalvacijskih poročil obravnava vsa področja presoje, kazalniki boljši kot v pretekli sistemski analizi • Najbolje evalvirano znanstvenoraziskovalno delo • Veliko področji še vedno le predstavljenih in ne tudi evalviranih • Več pozornosti namenjene lažje merljivim kazalnikom
<p>Kazalniki kakovosti v SEP, ki <u>so ustrezno predstavljeni</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Poslanstvo, vizija in strategija • Raziskovalno ali umetniško delo na institucionalni ravni • Kadrovska struktura • Mobilnost • Študentska anketa • Podpora, pomoč in svetovanje študentom • Prostori, oprema ter knjižnični viri in storitve za izobraževanje in strokovno dejavnost
<p>Kazalniki kakovosti v SEP, <u>ki niso dovolj celovito predstavljeni in evalvirani</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Strokovno delo na institucionalni ravni, strokovno delo na ravni učiteljev in vključevanje študentov pri strokovnem delu • Upravljanje in sodelovanje deležnikov ter sodelovanje z okoljem • Sodelovanje študentov pri strokovnem delu in vodenju, obveščanje študentov o zadevah v zvezi z izobraževanjem ter sodelovanje študentov pri prenovi študijskih programov • Kakovost poučevanja • Spremljanje obremenitve študentov po ECTS • Raziskovalno ali umetniško delo na ravni učiteljev • Spremljanje kompetenc in učnih izidov diplomantov ter njihove zaposljivosti
<p><u>Primerjava</u> s prejšnjo sistemsko analizo</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Število področji, ki sploh niso predstavljeni, je manjše, a se število evalviranih kazalnikov ni povečalo • Rezultati slabši kot v pretekli analizi • Izboljšanje na področju spremljanja kompetenc • Izboljšanje upravljanja in sodelovanja ključnih deležnikov pri vodenju • Slabše evalvirano sodelovanje z okoljem • Izboljšanje na področju študentov s posebnimi potrebami • Spremljanje obremenitev po ECTS in vključevanje študentov v znanstveno in umetniško delo ter sodelovanje pri prenovi študijskih programov ostaja še vedno izziv
<p><u>Priporočila za visokošolske zavode</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Več pozornosti nameniti kategorijam, ki zajemajo kulturo kakovosti • Ozavestiti pomen samoevalvacijskih postopkov in pripravo samoevalvacijskih poročil v sodelovanju z različnimi deležniki • Okrepiti evalvacijo učnih izidov, kompetenc in zaposljivosti diplomantov • Razširiti razumevanje kategorije okolje tudi na negospodarsko okolje • Pri evalvaciji kadrovske strukture bolj sistematično obravnavati kadrovske strukture in usposobljenost zaposlenih • Natančneje spremljati obremenitve študentov po ECTS za zagotovitev skladnosti obremenitve s pričakovanji študentov in standardi kakovosti • Oblikovati jasne akcijske načrte na podlagi ugotovitev evalvacije, ki vključujejo konkretne zadolžitve, odgovorne osebe in časovnice, kar omogoča dejansko izvedbo ukrepov • Aktivneje vključiti študente v prenovi študijskih programov, spreminjanje študijskih programov in prenovi študijskih vsebin

7 ANALIZA SAMOEVALVACIJSKIH POROČIL VIŠJIH STROKOVNIH ŠOL

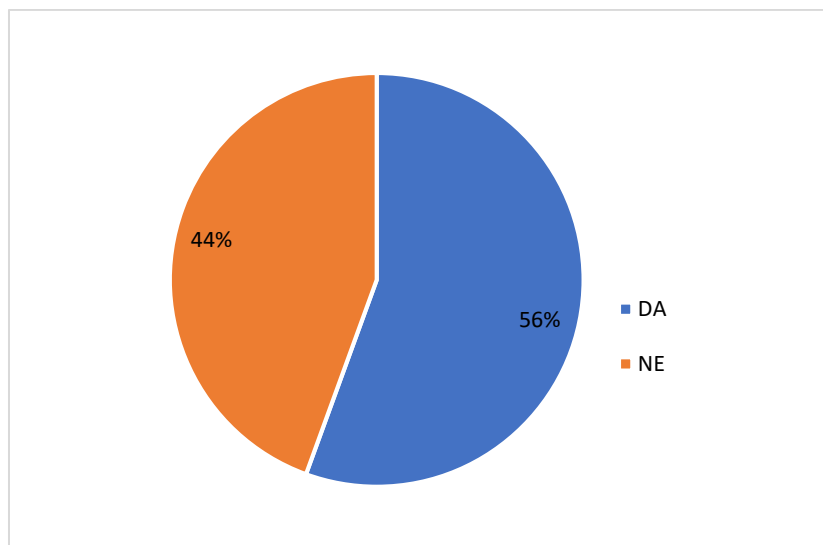
7.1 Pregled in ocena kazalnikov kakovosti višjih strokovnih šol

Anketa je bila sestavljena iz 34 vprašanj in je obsegala 76 SEP 38 višjih strokovnih šol, kar je skoraj 85 % vseh (45) akreditiranih višjih strokovnih šol v Sloveniji. Od tega je 28 javnih in 17 zasebnih višjih strokovnih šol, tako da 62 % analiziranih SEP pripada javnim višjim strokovnim šolam. Štirje SEP niso bili javno objavljeni, tako da jih numerični podatki ne zajemajo. Analiza poročil zajema študijski leti 2020/21 in 2021/22 in se osredotoča na razvoj samoevalvacijskih praks višjih strokovnih šol od zadnjega obdobja sistemske analize.

Analiza SEP je obravnavala šest področji presoje glede na obseg in poglobljenost evalvacije. Analizo so opravljali štirje strokovni delavci agencije, ki so ocenjevali, ali so določena področja presoje, standardi kakovosti ali kazalniki kakovosti zajeti v SEP ter kakšen je evalvacijski način oziroma poglobljenost obravnave. Usklajevanje načina razvrščanja podatkov je potekalo na več usklajevalnih sestankih..

Skupni rezultati kažejo, da je 56 % analiziranih SEP v povprečju upoštevalo vsa področja presoje po Merilih za evalvacijo.

Grafikon 43: Upoštevanje vseh področij presoj po Merilih za evalvacijo

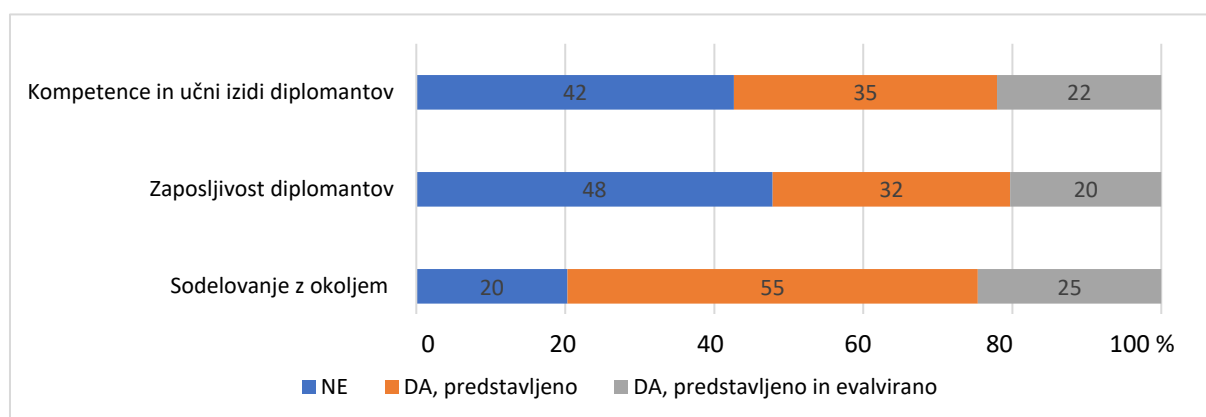

V nadaljevanju je navedena razporeditev kazalnikov kakovosti na posameznih področjih presoje.

(1) Prvo področje je **vpetost v okolje**, kjer smo pri analizi samoevalvacije upoštevali naslednje kazalnike:

- sodelovanje višjih strokovnih šol z gospodarskim sektorjem glede na partnerstva, aplikativne projekte za industrijo, vključenost strokovnjakov ali predstavnikov gospodarskega sektorja v poučevanje, pa tudi glede na javne storitve, izpolnjevanje zahtev javnega sektorja, intelektualno in kulturno povezovanje z okoljem;
- učne izide in kompetence glede na izobrazbo in veščine;
- zaposlitev in konkurenčnost diplomantov glede na zaposljivost in kompetence na trgu dela;

Grafikon 44: Kazalniki kakovosti SEP na področju vpetosti v okolje

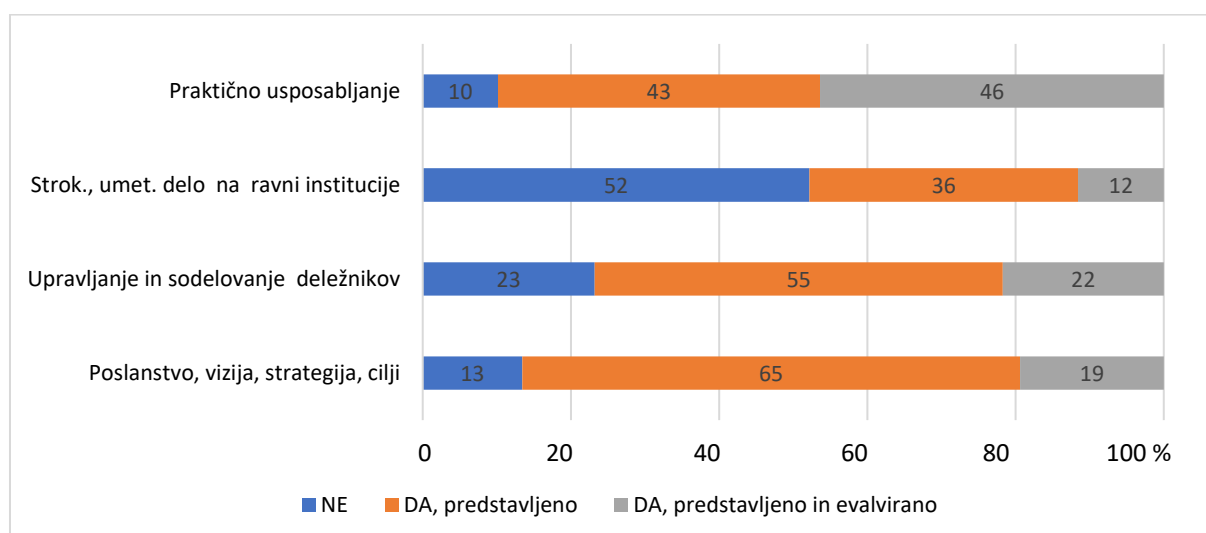

Vpetost v okolje je bolje dokumentirana in evalvirana kot nekatera druga področja presoje, saj presega skupne povprečne rezultate. Višje strokovne šole so tako razmeroma pogosto dokumentirale svoje sodelovanje z gospodarskim in negospodarskim okoljem (52 % SEP), medtem ko so slabše predstavile uspešnost svojih študentov in diplomantov pri učnih izidih in pridobljenih kompetencah (32 % SEP jih zgolj predstavi, 23 % pa tudi evalvira) ter vprašanjih, povezanih z zaposlovanjem, ki jih večina SEP ne predstavi. Najslabše so se odrezali zavodi pri spremljanju obremenitev študentov po ECTS, saj v 86 % SEP to ni obravnavano. To je tudi najslabše evalviran kazalnik, podobno kot v visokem šolstvu, kar je bilo prikazano v prejšnjem poglavju.

(2) Na naslednjem področju presoje, **delovanju višje strokovne šole**, smo upoštevali naslednje kazalnike kakovosti:

- poslanstvo, vizijo in strategijo glede na uresničevanje organizacijskih ciljev in načrtov;
- vodenje višje strokovne šole, vključno s sodelovanjem ključnih deležnikov pri njem;
- strokovno ali umetniško delo glede na strokovno raziskovanje ali umetniško delo, dosežke in nagrade na institucionalni ravni;
- praktično usposabljanje glede na organiziranost in izvajanje.

Grafikon 45: Kazalniki kakovosti SEP na področju delovanja

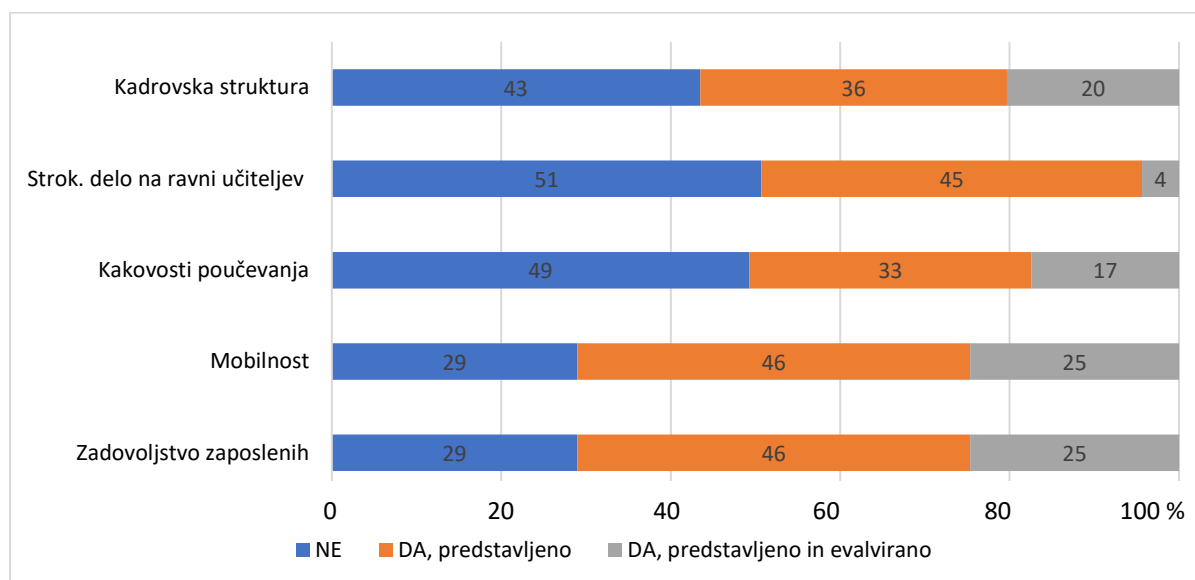

Grafikon prikazuje analizo štirih različnih vidikov SEP v okviru področja delovanja višje strokovne šole. Večina poročilo predstavi *poslanstvo, vizijo in strategijo*, nekoliko manj pa to področje zavodi evalvirajo. Petinpetdeset odstotkov SEP predstavi tudi *upravljanje šole*. Najpogosteje je v SEP predstavljeno in evalvirano področje *praktičnega izobraževanja*, ki je temelj višjih strokovnih šol, nekoliko manj pa je predstavljeno *strokovno delo*, ki ga je evalviralo 12 % poročil.

(3) Pri analizi samoevalvacije **kadrov** smo upoštevali te kazalnike kakovosti:

- zadovoljstvo zaposlenih glede na ankete ali razgovore o zadovoljstvu zaposlenih;
- mobilitnost glede na mobilnost učiteljev in strokovnih sodelavcev ter mobilnost študentov, organizacijo mobilnosti in dejanske izmenjave;
- pedagoško delo učiteljev;
- strokovno ali umetniško delo učiteljev – na ravni posameznika in ne institucije;
- kadrovsko strukturo glede na stabilnost in naravo zaposlitve učiteljev in raziskovalcev na višji strokovni šoli.

Grafikon 46: Kazalniki kakovosti SEP na področju kadrov

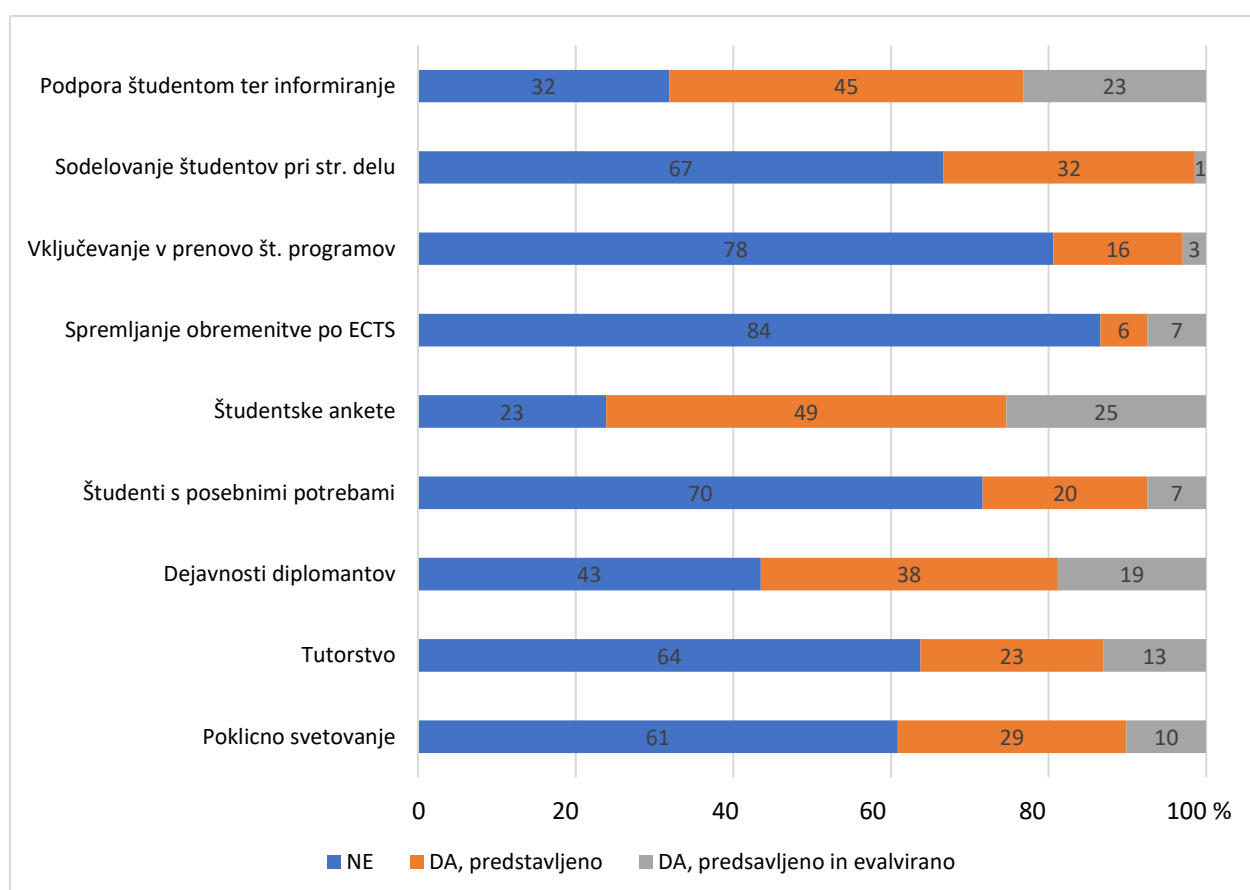
Podobno kot pri prvem področju presoje (vpetost v okolje) je tudi na področju kadrov najmanjkrat predstavljeno *strokovno delo na ravni učiteljev*. Višje strokovne šole manj pozornosti v SEP namenjajo tudi obravnavi kakovosti poučevanja, torej *pedagoškega dela* (neobravnava v skorajda 50% poročil), medtem ko sta *zadovoljstvo zaposlenih* in *kadrovska struktura* zaposlenih bolje predstavljena kot v pretekli sistemski analizi. Prav tako je dobro predstavljena in tudi evalvirana *mobilitnost* (tako študentov kot učiteljev), ki dosega enake rezultate kot zadovoljstvo učiteljev.

(4) Pri **študentih**, na katere se nanašajo vsa druga področja, smo upoštevali naslednje kazalnike kakovosti:

- karierno svetovanje glede na dejavnosti in storitve kariernih centrov ali drugih organizacijskih enot;
- tutorstvo glede na organiziranost in dejavnosti;

- dejavnosti, povezane z diplomanti, vključno z organizacijo in dejavnostmi klubov diplomantov ali drugih organizacijskih enot, ki spodbujajo dialog z diplomiranci in delodajalci;
- študente s posebnimi potrebami glede na posebne prilagoditve objektov, posebno opremo, pa tudi pravila (pravice in dolžnosti) in podporo;
- študentsko anketo glede na njene rezultate in implikacije;
- sodelovanje pri strokovnem ali umetniškem delu glede na dejansko sodelovanje študentov pri strokovnem, raziskovalnem ali umetniškem delu oziroma možnost takega sodelovanja;
- obveščanje študentov in podporo študentom, ki se nanašata na informacijske storitve višje strokovne šole in obseg obveščanja študentov o zadevah v zvezi z izobraževanjem, zaposljivostjo, samoevalvacijo, pa tudi na splošno administrativno podporo pri študiju, tj. storitve pri vpisu, storitve referata za študentske zadeve, službe za mednarodne zadeve ter podporo obštudijskim dejavnostim.

Grafikon 47: Kazalniki kakovosti SEP na področju študentov

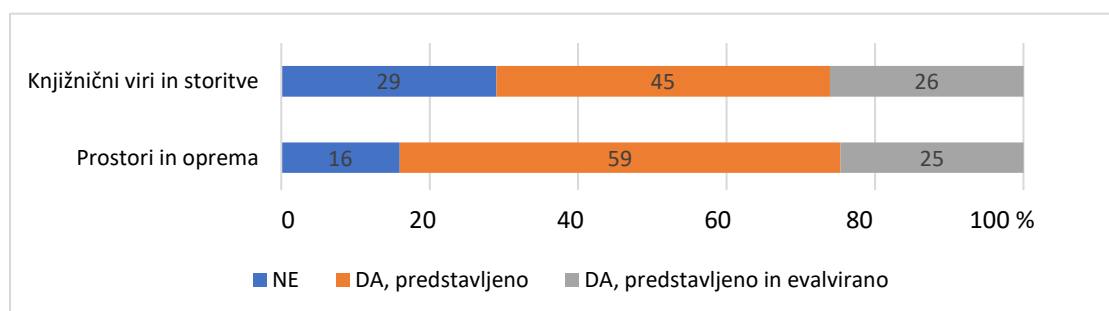
Na področju študentov je največ kazalnikov kakovosti, ki so najmanj obravnavani. Visoke strokovne šole se v SEP najmanj posvečajo spremljanju *obremenitev študentov po ECTS*, vključevanju študentov v prenovo študijskih programov, sodelovanju študentov pri strokovnem delu, obravnavi študentov s posebnimi potrebami, tutorstvu in poklicnemu svetovanju, saj ta področja v velikem delu poročil sploh niso predstavljena. Boljši rezultati se pojavljajo na področjih *podpore študentom*, *študentskih anket* in *dejavnosti diplomantov*. Pri vseh kazalnikih manjka evalvacija.

Največ SEP obravnava področje *študentske ankete*, pri čemer jih 23 % ta vidik kakovosti tudi evalvira. Sledi velik odstotek SEP, ki se ukvarjajo s *podporo študentom* (46 % ta vidik predstavi, dodatnih 21 % pa ga tudi evalvira). Velik poudarek v SEP je namenjen tudi *spremljanju diplomantov in dejavnosti klubov diplomantov*. Manj pozornosti je namenjene *poklicnemu svetovanju*, najmanj pa so evalvirane *prilagoditve študentom s posebnimi potrebami*, ki jih večinoma ni zaslediti. Šole sicer razmeroma pogosto obravnavajo *vključevanje študentov v strokovno delo* (29 %), čeprav ga manjkrat tudi evalvirajo (4 %). Po podatkih iz SEP zavodi redko vključijo *študente v prenavo študijskih programov*.

(5) Pri analizi samoevalvacije **materialnih pogojev** smo upoštevali te kazalnike kakovosti:

- prostore in opremo – objekti za izobraževanje in strokovno ali umetniško delo, pa tudi oprema za te dejavnosti;
- knjižnično delo in storitve glede na strokovno podporo študentom, učiteljem in raziskovalcem, pa tudi glede na knjižnične vire – fizične izvode študijske in raziskovalne literature in dostop do zbirk podatkov.

Grafikon 48: Kazalniki kakovosti SEP na področju materialnih višjih strokovnih šol

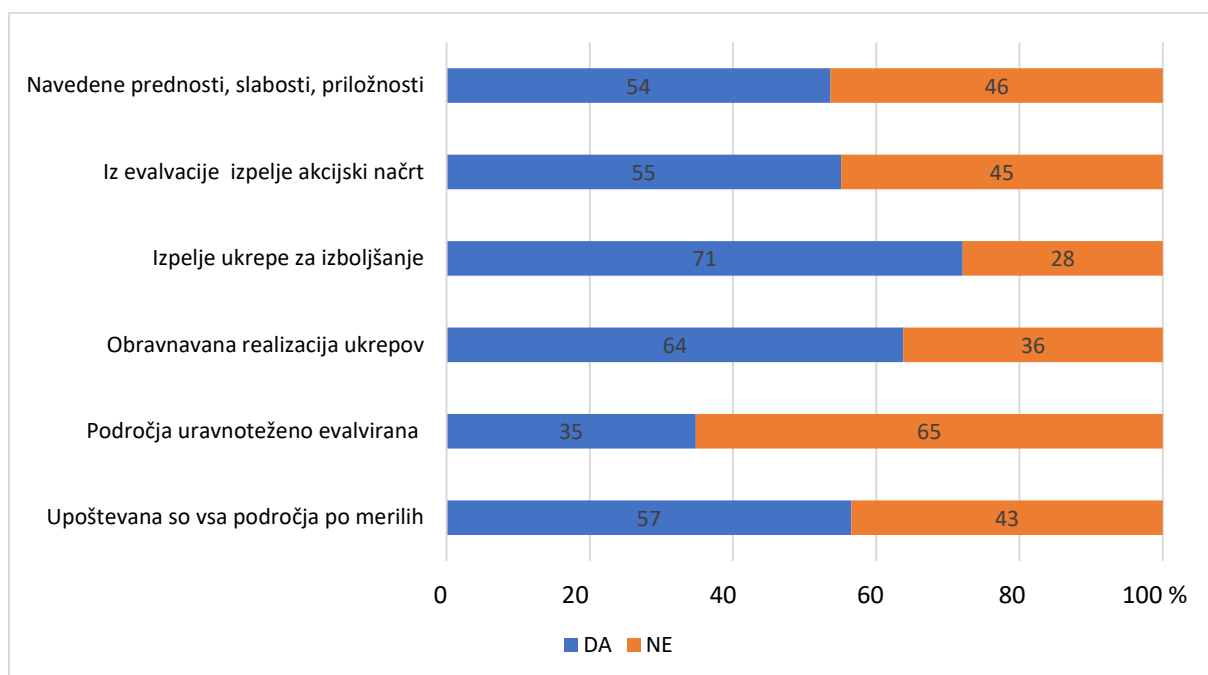

Materialne razmere se v SEP razmeroma pogosto pojavijo, so dobro predstavljene in evalvirane. Manjkrat so predstavljene denimo *knjižnične storitve in viri* na višjih strokovnih šolah, skoraj tretjina SEP tega vidika kakovosti ne obravnava.

(6) Za področje presoje, **zagotavljanje kakovosti**, smo upoštevali naslednje objektivne lastnosti SEP:

- uravnoveženost evalviranja, predvsem, ali sta predstavitev in evalvacija področij presoje posamezno in medsebojno uravnoveženi po obsegu, pa tudi po poglobljenosti samoevalvacije;
- prednosti in priložnosti za izboljšanje – ali so v SEP, ki temelji na evalvacijskih ugotovitvah, izpeljane prednosti in priložnosti za izboljšanje oziroma se upošteva Demingov krog (načrtovanje-izvedba-preverjanje-ukrepanje) ali sorodne cikle zagotavljanja kakovosti;
- akcijski načrt – predvsem ali je iz poročila o samoevalvaciji izpeljan akcijski načrt, ki določa posebne naloge, njihove nosilce in ustrezne roke;
- ukrepe za izboljšanje ter ali so iz SEP, ki temelji na evalvacijskih ugotovitvah in izpeljanih ukrepih za izboljšanje;
- uresničevanje prejšnjih ukrepov za izboljšanje, predvsem, ali SEP dokumentira ali evalvira izvajanje ukrepov za izboljšanje, ki so posledica prejšnje samoevalvacije;
- ujemanje s področji presoje, konkretno ali so v SEP vključena vsa področja presoje glede na Merila za evalvacijo.

Grafikon 49: Kazalniki kakovosti SEP na področju zagotavljanja kakovosti

Na področju zagotavljanja in izboljševanja kakovosti 71 % SEP izpelje *ukrepe*, 64 % *obravnava realizacijo ukrepov* iz prejšnje samoevalvacije, 58 % poročil izpelje tudi *akcijski načrt* z odgovornimi osebami in roki za izvedbo aktivnosti, več kot polovica SEP sledi usmeritvam, da iz evalvacije *ugotovi prednosti, pomanjkljivosti in priložnosti*.

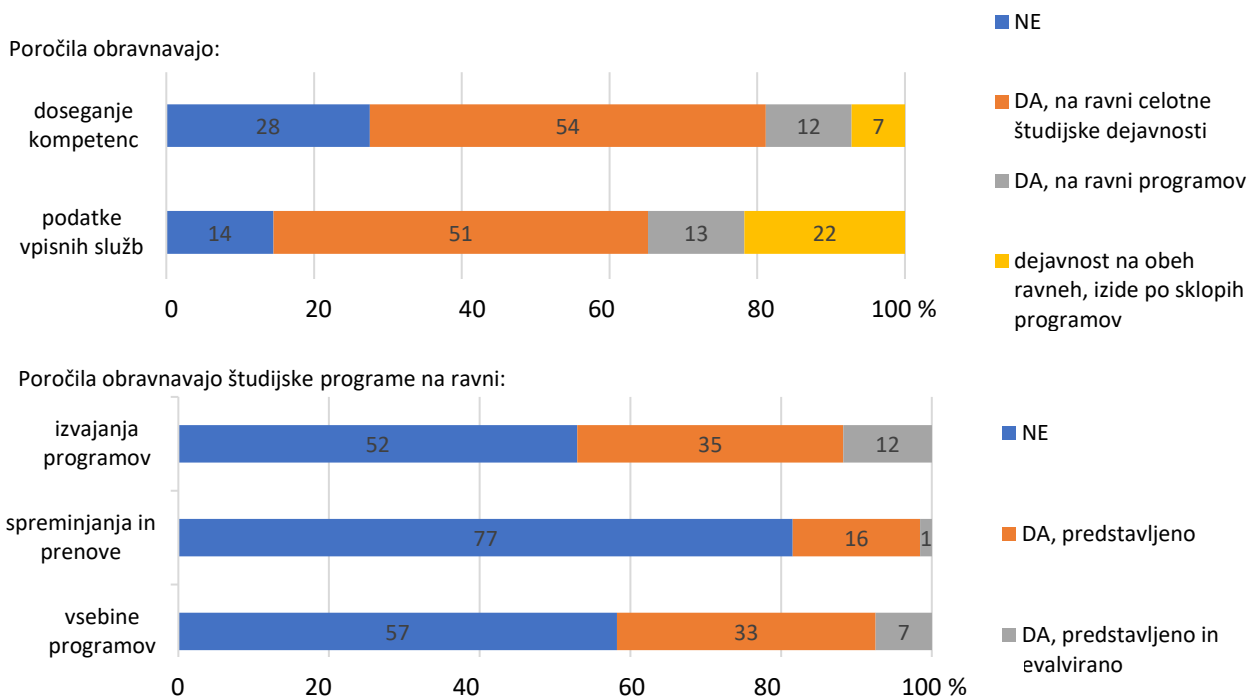
(7) Pri zadnjem področju presoje, **organizaciji in izvedbi izobraževanja**, smo pri samoevalvaciji upoštevali naslednje kazalnike kakovosti:

- izvedbo izobraževanja glede na samoevalvacijo izobraževanja in študija s poudarkom na vpisu, napredovanju, prehodih in diplomiranju;
- pridobivanje znanja, učne izide in kompetence glede na uspešnost na izpitih, kakovost diplomskih nalog, dosežke študentov, mnenje deležnikov o pridobljenem znanju;
- izvajanje študijskih programov glede na drug kazalnik kakovosti – izvajanje izobraževanja, a s specifičnim poudarkom na izvajanju študijskih programov glede na akreditirano stanje, na način izvajanja in zadovoljstvo deležnikov z izvajanjem študijskih programov.

Da bi podrobneje preučili evalvacijski obseg ali poglobljenost samoevalvacije pri višjih strokovnih šolah, zlasti razlikovanje med samoevalvacijo institucije in programov, so bili poleg navedenih kazalnikov kakovosti uvedeni še dodatni kazalniki. Strokovni delavci so ugotavljali, ali samoevalvacija poteka:

- na ravni šole ali na ravni celotne izobraževalne dejavnosti,
- na ravni študijskih programov (posameznih ali sklopov),
- na obeh ravneh ali
- na nobeni.

Grafikon 50: Kazalniki kakovosti SEP na področju organizacije in izvedbe izobraževanja (kako je ta obravnavana v poročilih, na kateri ravni, katere podatke vključuje)

Pri analizi smo ocenjevali tudi, kako šole v svojih SEP *predstavljajo študijsko dejavnost in doseganje znanja*. Študijsko dejavnost večina SEP v več kot polovici primerov predstavi zgolj na institucionalni ravni. Prav tako je *doseganje znanja* v več kot polovici primerov največkrat predstavljeno na ravni celotne študijske dejavnosti, čeprav bi morale šole doseganje znanja predstavljati tudi na ravni posameznih študijskih programov. Priložnosti za izboljšave se pojavljajo na področju predstavitve in evalvacije vsebin ter spremljanja študijskih programov.

7.2 Primerjava s prejšnjim obdobjem

Upoštevanje področji je pokazalo, da so poročila samo v nekaterih kategorijah preseгла rezultate prejšnje analize, ki je zajemala podatke med letoma 2014 in 2017.

Sodelovanje z okoljem in *zaposljivost diplomantov* sta bila tokrat večkrat predstavljena in evalvirana kot v preteklem obdobju, *učni izidi* in *kompetence* pa približno enako v obeh obdobjih.

Poslanstvo, vizija in strategija višjih strokovnih šol so bili predstavljeni in evalvirani v bistveno večjem deležu poročil kot v preteklosti, poleg tega več kot četrtnina poročil obravnava in evalvira *upravljanje šole* in *sodelovanje ključnih deležnikov*, kar je izboljšanje glede na preteklo analizo. Poročila tudi večkrat kot v prejšnjem obdobju obravnavajo *strokovno delo* ter predstavijo in evalvirajo svoje *praktično izobraževanje*, kar je pomemben napredek, saj je ravno praktično izobraževanje ključni element študija.

V primerjavi s prejšnjo sistemsko analizo so višje šole bistveno bolj obravnavale in evalvirale področje *mobilnosti*. Nekoliko bolj je obravnavano in evalvirano področje *strokovnega dela*, kar pomeni, da je več šol kot v prejšnjem obdobju evalviralo svoje strokovno delo, vendar še vedno v zelo majhnem odstotku. Obravnava in evalvacija

ustreznosti kadrovske strukture se je v SEP povečala za četrtno, medtem ko *zadovoljstvo zaposlenih* ostaja približno enako pogosto obravnavano.

Na področju študentov tudi sedaj šole največ pozornosti posvečajo obravnavi in evalvaciji *študentske ankete*, vendar manj kot v preteklem obdobju. Večkrat so tokrat obravnavani kazalniki *podpore študentom* in *dejavnosti diplomantov*. Na področju študentov sta najslabše obravnavana kazalnika *obremenitve študentov po ECTS* in *vključevanja študentov v strokovno delo*.

V primerjavi s prejšnjim obdobjem sistemske analize je tokrat na področju materialnih pogojev pri evalviranju razviden napredek pri kazalnikih *prostorov in opreme* ter *knjižničnih virov in storitev*.

Skoraj četrtna šol obravnava svojo *študijsko dejavnost* tako na ravni šole kot na ravni študijskih programov, kar je primerljivo s preteklim obdobjem. *Doseganje znanj po posameznih študijskih programih* je obravnavano v eni desetini poročilih, kar je nekoliko manj kot v preteklem obdobju, vendar primerljivo. Več kot v polovici primerov se poročanje o *doseganju znanj* izvaja le na ravni šole in ponuja skupne informacije za celotno izobraževalno dejavnost. Kar pri tretjini poročilih ne zasledimo nikakršne obravnave *doseganja znanj, učnih izidov in kompetenc študentov*.

Večina SEP *študijsko dejavnost* v več kot polovici primerov obravnava zgolj na institucionalni ravni. Podobno je *doseganje znanja* v več kot polovici primerov predstavljeno na ravni celotne študijske dejavnosti, ne pa na ravni posameznih študijskih programov. Priložnosti za izboljšave so ugotovljene pri predstavitvi in evalvaciji vsebin ter spremljanju študijskih programov.

Področja presoje še vedno niso uravnoteženo evalvirana, rezultati so zelo podobni tistim iz prejšnjega obdobja analize. Glede na to, ali poročilo iz evalvacije stanja izpelje prednosti, pomanjkljivosti in priložnosti za izboljšanje, je stanje nekoliko slabše. Prav tako je v poročila tudi manjkrat vključen akcijski načrt. V prejšnjem obdobju je evalvaciji večinoma sledil ustrežnejši *akcijski načrt*. Šole svoje akcijske načrte sicer morda izpeljejo v drugih dokumentih ali pa se zadovoljijo z izpeljavo ukrepov za izboljšanje, ki ni akcijski načrt (denimo brez natančno določene časovnice in odgovornih oseb za izvedbo ukrepov). Rezultat kazalnika o izpeljavi ukrepov na podlagi SEP se je v primerjavi s preteklo analizo izboljšal za nekaj odstotkov, medtem ko se je obravnava realizacije ukrepov izboljšala za dvakrat.

7.3 Ugotovitve in povzetek analize samoevalcijskih poročil višjih strokovnih šol

Iz analize je razvidno, da so višje strokovne šole znatno izboljšale nekatera kategorije, ki jih je analiza zajemala. Tako beležimo veliko boljše dokumentiranje in evalviranje sodelovanja z okoljem, še posebej z gospodarskim sektorjem. Kljub temu pa učni izidi in kompetence ter zaposljivost diplomantov ostajajo na podobni ravni kot v prejšnjem obdobju; to kaže, da bi si morale višje strokovne šole bolj prizadevati za izboljšanje teh kazalnikov, kar kaže tudi analiza visokošolskih SEP. Vseh področij presoje poročila še vedno ne obravnavajo uravnoteženo, kar ostaja izziv za izboljšanje. Delež šol, ki na podlagi evalvacije izpeljejo prednosti, pomanjkljivosti in priložnosti za izboljšanje, se je celo nekoliko znižal v primerjavi s preteklo analizo. Opazen je tudi upad pri pripravi akcijskih načrtov. Kljub izboljšanju pri realizaciji ukrepov za izboljšanje (z 18 % na 36 %) je napredek še vedno premajhen.

Na področju samoevalvacije kadrov je v primerjavi s preteklim obdobjem opaziti bistveno izboljšanje pri obravnavi mobilnosti, medtem ko je napredek pri obravnavi strokovnega

dela zanemarljiv. Povečala se je tudi obravnava ustreznosti kadrovske strukture, vendar več kot polovica šol tega še vedno ne vključuje v svoja poročila.

Pogosteje sta obravnavani področji podpore študentom in dejavnosti diplomantov, medtem ko je vključevanje študentov v strokovno delo še vedno redko obravnavano, kar je povezano tudi z evalvacijo na področju kadrov.

Višje strokovne šole bi SEP lahko izboljšale, če bi več pozornosti namenile evalvaciji strokovnega in praktičnega usposabljanja. Čeprav ti področji že beležita napredek, je smiselno, da se šole pri tem osredotočijo na spremljanje strokovnega dela svojega kadra in prenosa znanj med študente.

Na podlagi primerjave s prejšnjo analizo je razvidno, da so višje strokovne šole dosegle napredek na nekaterih ključnih področjih, kot so vpetost v okolje, delovanje šol in materialni pogoji. Kljub temu pa še vedno ostajajo pomembne priložnosti za izboljšanje, zlasti pri evalvaciji pedagoškega dela, vključevanja študentov v strokovno in raziskovalno delo ter kadrovske strukture in obremenjenosti študentov.

7.4 Ključni poudarki in splošne ugotovitve analize samoevalvacijskih poročil višjih strokovnih šol

<p><u>Splošne značilnosti</u> pregleda SEP višjih strokovnih šol</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 76 SEP 38 višjih strokovnih šol v Sloveniji, od tega 28 javnih in 17 zasebnih • Kazalniki razvrščeni glede na kategorije: Ne; Da, to je predstavljeno; Da, to je predstavljeno in evalvirano
<p><u>Splošne ugotovitve</u> SEP višjih strokovnih šol</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Več kot polovica analiziranih SEP v povprečju ni zajela vseh področij presoje • Področje vpetosti v okolje je bolje dokumentirano in evalvirano kot druga področja presoje • Praktično izobraževanje evalvira večina visokih šol • Manjši poudarek namenjen spremljanju obremenitve študentov po ECTS, evalvaciji strokovnega dela na različnih ravneh (institucionalna raven, strokovno delo učiteljev, vključevanje študentov v strokovno delo), evalvaciji sprememb in prenovi študijskih programov in vsebin ter strokovnega dela na vseh študijskih programih, ki jih izvaja strokovna šola
<p>Kazalniki kakovosti v SEP, ki <u>so ustrezno predstavljene</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Poslanstvo, vizija in strategija • Sodelovanje višjih strokovnih šol z gospodarskim in negospodarskim sektorjem • Praktično izobraževanje • Podpora, pomoč in svetovanje študentom • Prostori in oprema za izobraževanje in strokovno dejavnost
<p>Kazalniki kakovosti v SEP, ki <u>niso dovolj celovito predstavljene in evalvirane</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Strokovno delo na institucionalni ravni, strokovno delo na ravni učiteljev in vključevanje študentov pri strokovnem delu • Sodelovanje študentov pri strokovnem delu in vodenju, obveščanje študentov o zadevah v zvezi z izobraževanjem, zaposljivostjo in samoevalvacijo, sodelovanje študentov pri prenovi študijskih programov in mobilnost študentov • Kakovost poučevanja in strokovno delo učiteljev • Obremenitev študentov po ECTS in evalvacija pridobljenih kompetenc in učnih izidov • Vključevanje študentov v prenovi študijskih programov, spreminjanje študijskih programov in njihova prenova • Obravnava študentov s posebnimi potrebami • Tutorstvo in poklicno svetovanje
<p><u>Primerjava</u> s prejšnjo sistemsko analizo</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Izboljšanje na področju sodelovanja z okoljem • Izboljšanje evalvacije poslanstva, vizije in strategije • Izboljšanje upravljanja in sodelovanja ključnih deležnikov pri vodenju • Pogostejše predstavljanje in evalviranje praktičnega izobraževanja • Boljša obravnava in evalviranje področja mobilnosti • Boljša obravnava področja podpore študentom in dejavnosti diplomantov. • Še vedno ostaja izziv sistematičnega spremljanja obremenitve študentov po ECTS in vključevanje študentov v strokovno delo
<p><u>Priporočila za višje strokovne šole</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Izboljšati pomen samoevalvacijskih postopkov in priprave SEP med različnimi deležniki • Okrepiti evalvacijo učnih izidov, kompetenc in zaposljivosti diplomantov • Poglobiti analizo strokovnega dela tako na institucionalni ravni kot tudi pri učiteljih in študentih • Sistematično obravnavati kadrovske strukture in usposobljenost zaposlenih • Sistematično spremljati obremenitev študentov po ECTS • Izdelati akcijske načrte na podlagi evalvacijskih ugotovitev • Aktivneje vključiti študente v prenovi študijskih programov, spreminjanje študijskih programov in prenovi študijskih vsebin • Pozornost nameniti obravnavi študentov s posebnimi potrebami

ZAKLJUČEK IN PRIPOROČILA

Sistemska analiza kakovosti v slovenskem visokošolskem in višješolskem prostoru za obdobje 2018–2022 prinaša vpogled v razvoj zagotavljanja kakovosti. Analiza temelji na pregledu poročil skupin strokovnjakov v postopkih akreditacij in evalvacij ter samoevalvacijskih poročil (SEP) visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol. S tem je omogočeno razumevanje doseženega napredka, prepoznavanje obstoječih izzivov ter oblikovanje priporočil za nadaljnje izboljšave. Ugotovitve potrjujejo, da se kakovost na številnih področjih krepi, hkrati pa razkrivajo, da so nekatere vrzeli še vedno prisotne in zahtevajo usmerjeno pozornost ter sistematične ukrepe.

Analiza kaže, da so se kazalniki kakovosti na posameznih področjih v opazovanem obdobju izboljšali. Kljub temu obstaja še vedno prostor za napredek, ki bi lahko kakovost študija dvignil na višjo raven. Najpogostejše neskladnosti oziroma večje pomanjkljivosti v poročilih skupin strokovnjakov v postopkih akreditacije in podaljšanja akreditacije visokošolskih zavodov se nanašajo na organizacijo in vodenje zavodov, raziskovalno, strokovno in umetniško delo, delo učiteljev na ravni posameznika, kakovost samoevalvacije (zlasti glede doslednosti) ter izvajanje študijskih programov v skladu z akreditiranimi učnimi načrti.

Analiza poročil skupin strokovnjakov o akreditacijah in evalvacijah študijskih programov je pokazala razlike med obema postopkoma. Večji delež neskladnosti je bil ugotovljen pri akreditacijah študijskih programov, medtem ko se pri evalvacijah študijskih programov pogosteje pojavljajo priložnosti za izboljšanje. Pri obeh postopkih je znanstvenoraziskovalno delo učiteljev redko prepoznano kot prednost. Pri evalvacijah študijskih programov so bile najpogosteje ugotovljene neskladnosti pri sklenjenosti kroga kakovosti ter vključevanju zunanjih deležnikov, kar ostaja izziv tudi v prihodnje.

Poročila o evalvacijah višjih strokovnih šol kažejo, da so ključni izzivi povezani z delovanjem sistema notranjega zagotavljanja kakovosti, sklenjenostjo kroga kakovosti in kakovostjo samoevalvacije. Dodatne pomanjkljivosti se nanašajo na poslanstvo, vizijo in strategijo šole, sodelovanje ključnih deležnikov pri vodenju ter splošno organiziranost in upravljanje šol. Poudarjene so tudi vrzeli v sodelovanju študentov pri strokovnem delu in odločanju ter v obveščanju študentov o zadevah, povezanih z izobraževanjem, zaposljivostjo in samoevalvacijo. Priporočeno je, da višje strokovne šole okrepijo pomen samoevalvacijskih postopkov in priprave SEP, sistematično spremljajo obremenitev študentov po ECTS ter na podlagi evalvacijskih ugotovitev oblikujejo akcijske načrte.

SEP visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol, se, kot kaže analiza, bolj osredotočajo na kvantitativne, merljive podatke, manj pa na poglobljeno analizo in samorefleksijo področij kakovosti. Velik del poročil vsebuje splošne opise ciljev, dosežkov in aktivnosti, vendar pogosto brez konkretnih akcijskih načrtov ali jasnih korakov za doseganje izboljšav. Kljub temu so opazni pozitivni premiki pri spremljanju kompetenc, pri upravljanju in sodelovanju deležnikov ter pri obravnavi študentov s posebnimi potrebami.

Pri delu strokovnih skupin je opaziti zadržanost pri prepoznavanju neskladnosti oziroma večjih pomanjkljivosti. Delež ocenjenih neskladnosti je razmeroma nizek, v poročilih pa se pogosto pojavlja uravnotežen pristop med navajanjem prednosti in priložnosti za izboljšave. Nekatere vsebine so obravnavane premalo poglobljeno ali preveč splošno, na primer samoevalvacija posameznih študijskih programov ter doseganje in spremljanje učnih izidov in kompetenc.

Sistemska analiza kaže, da so v slovenskem visokošolskem prostoru opažene številne prednosti, ki po deležu presegajo ugotovljene neskladnosti, hkrati pa tudi izzivi, še posebno pri samoevalvaciji, vključevanju deležnikov in zagotavljanju sklenjenosti kroga kakovosti.

Analiza potrjuje, da slovenski visokošolski prostor premore številne prednosti, ki predstavljajo trdno osnovo za nadaljnji razvoj. Kljub temu pa so za dolgoročno zagotavljanje kakovosti ključne usmeritve v večjo konsistentnost in poglobljenost samoevalvacij, okrepitev raziskovalnega in strokovnega dela ter sistematično vključevanje študentov in zunanjih deležnikov v procese kakovosti. Posebnega pomena je oblikovanje zavezujočih akcijskih načrtov, ki bodo zagotovili, da ugotovitve iz evalvacij ne ostanejo zgolj zapisane, temveč bodo prešle v konkretne izboljšave na ravni zavodov in programov. Z doslednim uresničevanjem teh ukrepov se bo mogoče še bolj približati evropskim standardom kakovosti ter slediti priporočilom ENQA, ki poudarjajo celovitost, preglednost in trajnostni razvoj sistemov kakovosti. Tako bo zagotovljena nadaljnja krepitev kakovosti slovenskega visokošolskega prostora in njegova uspešna umestitev v širši evropski visokošolski prostor.

Preglednica 4: Primerjalni pregled ugotovitev poročil strokovnjakov in SEP

Vidik	Poročila v postopkih podaljšanja akreditacije visokošolskih zavodov	Poročila o akreditaciji in evalvaciji študijskih programov	Evalvacije višjih strokovnih šol	Samoevalvacijska poročila) visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol
Kategorije presoje	Prednosti, priložnosti, neskladnosti, ni obravnavano	Prednosti, priložnosti, neskladnosti, ni obravnavano	Prednosti, priložnosti, neskladnosti, ni obravnavano	Ne; Da, predstavljeno; Da, predstavljeno in evalvirano
Metodološki poudarki	Anketni vprašalniki, uravnoteženost med prednostmi in priložnostmi; nizko zaznan delež neskladnosti	Razlike med akreditacijami in evalvacijami; strokovnjaki se osredotočajo na kazalnike iz Meril za akreditacijo; večina kazalnikov ni obravnavana	Prevladovanje prednosti, izrazito dobro ocenjeno praktično usposabljanje; pogosta uravnoteženost	Osredotočeno na skladnost SEP z Merili za akreditacijo; večina področij obravnavanih, a pogosto brez evalvacije
Najpogostejše prednosti	Organizacija in vodenje, administrativna podpora, prostori, izvajanje programov	Prostori in oprema, nekatere obvezne sestavine programov	Praktično usposabljanje, sodelovanje z gospodarskim sektorjem, kakovost poučevanja, prostori, prema	Poslanstvo, vizija, kadrovska struktura, mobilnost, podpora študentom, prostori/oprema
Priložnosti za izboljšanje	Sodelovanje deležnikov, kadrovska struktura, pedagoško delo, notranje	Razvoj programov, kultura kakovosti, izvolitev v nazive, znanstvenoraziskovalno delo, jasnejše	Poslanstvo, strategija, vodenje, sodelovanje študentov, notranje	Sodelovanje z okoljem, sodelovanje študentov pri strokovnem delu, kakovost poučevanja, spremljanje

Vidik	Poročila v postopkih podaljšanja akreditacije visokošolskih zavodov	Poročila o akreditaciji in evalvaciji študijskih programov	Evalvacije višjih strokovnih šol	Samoevalvacijska poročila) visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol
	zagotavljanje kakovosti, spremembe programov	ločevanje med kategorijami	zagotavljanje kakovosti	obremenitev študentov po ECTS in kompetence
Najpogostejše neskladnosti	Organizacija in vodenje, raziskovalno/umetniško delo, kakovost samoevalvacije, izvajanje učnih načrtov	Sklenjenost kroga kakovosti, vključevanje zunanjih deležnikov	Notranji sistem kakovosti, sklenjenost kroga kakovosti, kakovost samoevalvacije	Evalvacija kadrovske strukture, sodelovanje študentov, spremljanje kompetenc in zaposljivosti
Primerjava s preteklim obdobjem	Splošno izboljšanje, največ izzivov pri sodelovanju deležnikov, kadrih in notranji kakovosti	Izboljšanje, a še vedno pomanjkanje pri raziskovalnem delu in kulturi kakovosti	Izboljšanje pri strategiji, sodelovanju z negospodarskim sektorjem, sistemu kakovosti; slabše ocene pri organizaciji in informiranju študentov	Rezultati slabši kot prej; manj področij, ki niso obravnavana, a ni več evalviranih kazalnikov; izboljšave pri kompetencah in študentih s posebnimi potrebami
Priporočila	Krepiti sodelovanje deležnikov; izboljšati sistem notranjega zagotavljanja kakovosti; bolj dosledno spremljati spremembe programov	Večja kritičnost pri evalvaciji habilitacij in raziskovalnega dela; več pozornosti nameniti kulturi kakovosti; razširiti razumevanje kategorije »okolje«	Okrepiti notranji sistem kakovosti; izboljšati obveščanje in vključevanje študentov; krepiti strategijo in vodenje	Izboljšati evalvacijo učnih izidov, kompetenc in zaposljivosti; razširiti razumevanje kategorije »okolje«; uvajati jasne akcijske načrte; aktivneje vključiti študente v prenavo programov

VIRI IN LITERATURA

Zakonski in podzakonski akti

- Zakon o visokem šolstvu (ZViS), Uradni list RS, št. 67/93 s spremembami in dopolnitvami.
- Merila za akreditacijo in evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov, Uradni list RS, št. 95/2010 s spremembami.
- Merila za akreditacijo in evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov (novi), Uradni list RS, št. 22/2019.

Poročila in gradiva

- Poročila skupin strokovnjakov o akreditaciji, podaljšanju akreditacije in evalvaciji visokošolskih zavodov in študijskih programov, obdobje 2018–2022.
- Samoevalvacijska poročila visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol, študijski obdobji 2020/21 in 2021/22.

Evropski okvir kakovosti

- *Standardi in smernice za zagotavljanje kakovosti v evropskem visokošolskem prostoru (ESG). (2015). (2016). Prevod: J. Širok. NAKVIS.*
<https://www.nakvis.si/wp-content/uploads/2018/11/Slovenski-prevod-ESG-2015.pdf>

Sistemska analiza za obdobje od 2014 do 2017

- Širok, J. (2018). *Kakovost v slovenskem visokem in višjem šolstvu v obdobju od 2014 do 2017.* NAKVIS. <https://www.nakvis.si/wp-content/uploads/2018/02/Sistemska-analiza-2014-2017-SLO-prevod.pdf>